

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת עקב תשפ"א

היכל הקודש קרית ברסלב ליבערטי
 Heichal Hakodesh Kiryas Breslev
 181 Huschke Road
 Liberty NY 12747

היכל הקודש בארא פארק
 Heichal Hakodesh
 Boro Park
 1011 41 Street
 Brooklyn NY 11219
 1-718-384-1652

היכל הקודש וויליאמסבורג
 Heichal Hakodesh
 Williamsburg
 27 Skillman Street
 Brooklyn NY 11205
 1-718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
 Heichal Hakodesh
 Kiryas Joel
 8 Premishlan Way.
 Monroe NY 10950
 1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
 Heichal Hakodesh
 Kiryas Joel
 8 Hayes Ct.
 Monroe NY 10950
 1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
 Heichal Hakodesh
 Monsey
 32 Dolson Road
 Monsey NY 10952
 1-347-733-7551

**היכל הקודש ברסלב
 בלומוינג גראוו**
 Heichal Hakodesh
 Blooming Grove
 24 Merriewold LN S
 Monroe NY 10950
 1-845-238-0804

נדפס ע"י קרן הדפסה היכל הקודש
 181 Huschke Rd. Hurleyville, NY 12747
718-387-2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
 פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

**חיווק פאר די
 אידישע שטוב**
212-444-9169

**קול
 ברסלב**
212-444-9191

גרפיקה עיצוב ועימוד: א.י.ש. אשדוד 05276-27127

1 א"ן לבוד באמצע - היינו נלמעה, דרפנות מבשרין לעיל (א.ו.) קנה ענה פחות משלשה.
 2 תוקדת מבי שפיר שדיה היינו נלמעה. ומרין בין למאן דאמר פרק קמא דעירובין
 3 (ב.ב.) קורה משה היכרא. בין למאן דאמר משהו מרעה. ואם תאמר - לא אין לבוד באמצע
 4 אם כן עלתה מרובה ממתנה תפסל עד שותא מוכסה יפה ומעבה במין בית, אלא שאת

1 בן, ואשיו בןן ארבעה נמי קאי. אמאי כשרה - בכל אחת מהתוספים שיש שיעור לפסל,
 2 היבא וליבא למשייריה דרופן עקמה. וזו כולה מבלבול בןן, ואם גרולה היא - אותם
 3 שחיון לרבע אמות פוסלת בה. כיון בה אלא שמונה אמות מצומצמות - לא פחות
 4 ולא יותר, וקראי שמונה פסלים. ובגן שותתליה בה משני צדדים, ויהב נסר

5 ומודה רבי מאיר שאם יש בין נסר לנסר כמלא נסר,
 6 משמיה פסל ביניהם ולקשרה. בשלמא למאן דאמר
 7 בין פאקאע בין מן הצד פארבע אמות - משום הכי
 8 פשרה. אלא למאן דאמר באמצע פארבעה, אמאי
 9 פשרה? אמר רב הונא גריה דרב יהושע: היתא כפסוה

5 ברישא הדר פסל, ונסר ופסל, ונסר ופסל מהאי
 6 גיסא - דרי עשרים ומתעלה טפחים, והוי סיבין
 7 דע אמצעה. ודחי ומתחיל מצדה הישר ועדיה
 8 כמו כן, והווי ליה שני פסלים באמצע, והיבא
 9 הכשר סוכה. והרי שמונה טפחים הן. הלכך
 10 כשרה על ידי אותו שני פסלים. וחתת הנסרים
 11 לא יישן, והסוכה אינה נפסלת בןן, דאמרין

12 דופן עקומה עד הפסלים האמצעים. ודא פותח
 13 מארבע אמות דדי. ואם תאמר בנסרים ופסלים
 14 ופתוחים מארבעה לא מותרא בשנים
 15 האמצעים, דיומנין דליבא הכשר סוכה, ולרבי
 16 מאיר דאמר אף שאין בןן, נרבע אין מסבין
 17 בןן הכי מנכשר בשיש בןן גבי נרבע כנאל

12 דופן עקומה עד הפסלים האמצעים. ודא פותח
 13 מארבע אמות דדי. ואם תאמר בנסרים ופסלים
 14 ופתוחים מארבעה לא מותרא בשנים
 15 האמצעים, דיומנין דליבא הכשר סוכה, ולרבי
 16 מאיר דאמר אף שאין בןן, נרבע אין מסבין
 17 בןן הכי מנכשר בשיש בןן גבי נרבע כנאל
 18 נסר - ההיא כולה כשרה, ואף חתת הנסרים.
 19 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 20 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

21 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 22 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 23 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 24 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 25 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 26 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

21 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 22 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 23 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 24 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 25 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 26 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

27 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 28 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 29 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 30 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 31 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 32 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

27 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 28 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 29 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 30 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 31 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 32 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

33 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 34 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 35 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 36 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 37 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 38 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

33 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 34 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 35 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 36 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 37 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 38 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

39 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 40 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 41 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 42 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 43 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 44 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

39 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 40 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 41 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 42 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 43 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 44 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

45 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 46 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 47 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 48 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 49 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 50 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

45 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 46 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 47 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 48 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 49 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 50 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

51 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 52 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 53 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 54 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 55 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 56 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

51 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 52 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 53 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 54 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 55 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 56 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

57 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 58 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 59 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 60 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 61 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 62 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

57 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 58 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 59 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד
 60 מנסים ומצטרפין לארבעה חווי מיעוש - כשרה
 61 דהיא ליבא ארבעה במקום אחת. והיבא פסל ר'
 62 מאיר היבא ארבעה תרות החדר דקסבי ועד

1 ולמאי דפרש בקונטרס לאביאי פי תקרה יורד וסוחם מכל עד – קשה. הוא לבתר הכי
2 מסיק דכי אפחת דופן אמעתי ונשתתיר בסוכה שתי רמות זו כנגד זו מניין מבי מופלש,
3 דבאי מתי אביי דלא אמרין פי תקרה יורד וסוחם – כל שכן באן דאין לה רמת כלל!
4 ומיהו, בקונטרס חלק משום דהתם מייתי בחצר בלא אבסדרה, דפרשי: לדידך דאמרת פי
5 תקרה אבסדרה יורד וסוחם – ותימא נמי אבסדרה

6 והעושה בחצר מסוכבת בנסים עבים שאין
7 רחבים ארבעה, ונפתח דופן האמעי, ושנים
8 מנאן אבסדרה קמיין מבערת לה נמי על ידי פי
9 תקרה שלה. ותימא בה פי תקרה נסרים יורד
10 וסוחם אמר ליה: בהדיא מוריאנך, לן קיין דאורי
11 פתח לגנהא דמאי למבוי מופלש ועשי
12 לקפנדריא, ולבקעת רביס. משמע מתוך פירושו
13 שרונה מביא קמיין מבערת לה נמי על ידי פי
14 לסבך, מטיבא אחרת האבסדרה מקפת לה.
15 משום דהאי דמי טפי למבוי מופלש מהאי. וסברא
16 משונה היא. לפיכך נראה כי מעיקרא פליגי
17 בסבך על אבסדרה שאין לה פעמין, ביש לה
18 שתי רמות בחלבתן נתיב און גאם. מותר ודוח א
19 מותר וצפן. דאורחא דמלתא לעינבך צניעות
20 קנה, ואף על דאן כאן שלישיית כלל שרי אביי על ידי פי תקרה. ורבא מקשה לאביי:
21 דאלו הוה שותם וכו' וליחא אבסדעית – א' הוה שרי לה על ידי פי תקרה. והאי
22 דנקט 'דפחית' – לאו דוקא, דהוא הדין אם געשית כך מתחלה. ושטא כשגעשית כך
23 מתחלה שריך בה נמי לשון פחיתא. ואמר ליה אביי: באה מוריאנך כל דלא אמרין פי תקרה
24 משום דהוה נבבוי מופלש. ודלית לה לרובן פי תקרה. דרותן בסוף 'כל גנות' (עירובין
25 זחא.) דפליגי בבונה עליה על גבי שני בתים. ואפילו רבי יוחהד דשרי התם – הני מילי
26 נשי בשב. דאית ליה שתי מחיצות ארויחא. אבל גבי סוכה שלשה מחיצות ארויחא –
27 מותר דמפלישת אל אמרין בה פי תקרה יורד וסוחם. ולא דלש מקשה סלקא דעתיה
28 דאפילו לרובן דלית להו פי תקרה התם, אמר אביי כאן פי תקרה יורד וסוחם. מינו דרישך

29 לבני אבסדרה שאינה מופלשת. ודה אמרין פי תקרה אם דתתה אבסדרה. מינו גבי לבני סוכה המופלשת. ומיהו, לפי מה שפירשתי קשיא: דמשמע פרק 'כל גנות' (עירובין כג.) דמפלישת
30 מנשי נמי יורד. דאמר ליה רבא לאביי ולא מעמינן מחיצה לאיסור: דהאי סבך על גבי אבסדרה שיש לה פעמין כשרה, ולא איהו את צעמיה – פסולא מיהו איהו לבד – לדידך
31 כ' טילוק מחיצתה היא. וחסותא יש לה פעמין דהתם לא הוי ביש לה פעמין דרבה. ועל כרחך בהדיא דהתם פליגי. ודוח פירוש דשמיית דהתם לפי מה שפירשתי בביבוי: שדיכר על
32 גבי אבסדרה שיש לה פעמין, יש לה שתי רמות בחלבתן ארבעה, ועושה נבבוי, ובדופן שלישיית בקרעיס עמודים בוחות. ויש זקן טפח – כשרה. דהתן: שתיים בחלבתן ושלישיית אפילו
33 טפה. ואפילו חסותא את הפעמין. שבה שתי מחיצות בתוכה אלע מחיצתה הארשונה, ונמנאו פעמין עומדין בין שתי המחיצות ובאן וכו' שתי המחיצות מכאן, ובתוך האבסדרה באן טראן
34 – פסולה, ודלית אלא שתי מחיצות – לדידי כשרה, דפליגא ועלך בה מילחא. דאפילו אין לה שום מחיצה ראיית לי פי תקרה יורד וסוחם. והדמית אפילו תחיבין לו קורות מלמעלה
35 משנול לעמוד, שעליהן נותנין את הדקרה. והתן קורות יש זקן פה. דהיינו תקרה שאינה עגולה אלא מרובעת. לדידך גמי דאמרת פסולה – אין כאן מחיצה לאיסור. דבאי היינו טעמא
36 שסילק מבאן את הפעמין את המחיצות הארשונות על ידי מחיצות הללו, ומעמידה על אלו לבדן. וחסותא. לפי מה שחילק בקונטרס פי מופלשת לאורי חצירי מופלשות לאבסדרה –
37 נחיא. אבל לפי מה שפירשתי – קשיא וצריך לומר: דשתי רמות דהתם לאו מופלשות זו כנגד זו. ואלא מניין גאם. כפרשיתיה. ועינפינן במקום שלישיית של טפח. וארבע פעמין לארבע
38 וזית של אבסדרה. שכן דרך להושיב קורות מעמוד לעמוד לבנות עליהם תקרת האבסדרה. ואותן העמודים בולטין בראשיהו דהרפת במקום טפח, וכשהשוא פעמנה שעשה מחיצות אחרות
39 כנגד אותן שתי מנין גאם במוקם לפעמין, ואין טראן ארבע רותב. והסוכה. ומכל מקום, לאביי כשרה כחא פי התקרה אפילו ליכא מחיצות כלל. ומיהו, דשמעתין דפליגי בהו בראי
40 לישנא מבח לבדו – איריך באומנים מנוקפת פעמין ארבע רותב. ואם שם מחיצות כלל. אלא התן פעמין געשין מחיצות לסיכה מבח לבדו. ואם וכו' אפילו להדיא דעירובין ובשח לה שתי
41 מחיצות הפעמין לחיות – עירובין אנו למוד שיש לכל זוית שתי פעמין מסוכין זה לזה בתוך שלש, ואין עגוביין טפח, אלא מבח לבדו. וכל שכן דניחא אלו טפי טעמא דרבא. ורמצינן למימר
42 דקסבר רגומי טפח סב לבדו, ולא אמרין לבדו אלא למחיצת שלימות ולא למחיצת של טפח.

43 **אבסדרה** בבקעה – בפרק 'כל גנות' (עירובין זח.) פירש בקונטרס: דנקט בבקעה משום דבקעה דרבא אבסדרה פריחה מרובע רוחותיה, ומשמרת קריחה על ד' יתדות. אבל בעיר –
44 סתם אבסדרות מסוכות לבית או לחצר, ודופן בנותי תומה מארזיה. ומודה שמאול התם יורד וסוחם. ודוחי כפי רשטון גדיסי בשליח 'כל גנות' (עירובין זחג.) ומי את
45 ליה לשמואל פי תקרה יורד וסוחם: ומשני כי לית ליה – בארבעה אבל בשלש – אית ליה. ופירש שם בקונטרס: כי לית ליה בארבע – במקום שצריך לעשות ארבע מחיצות. כסתימת פי
46 תקרה, כגון אבסדרה. אבל בשלש, אם היתה בה מחיצה אחת בחלבתה. ופי תקרה לשלש מחיצות – מכשרה. ואם וכו' אמרין דהא מוקמינן דרבא אביי כרב, ולעיל קאמר רבא בהדיא מוריאנך לגבי
47 משום דהוה אפילו מופלש. אלמא: דאפילו בשתי מחיצות לית פי תקרה, כל שכן דהיכא אפילו כללי ואם חללק משום אדאוס בקעה דרבא ברמילת דרבנן – גבי אלו ברלבא גמי
48 נימא הכי. ועוד, פליגי ר' יהודה ורבנן בסוף 'כל גנות' (עירובין זחא.) גבי שתי מחיצות ברשות דרבאי אמרין פי תקרה או לא, וגבי בקעה אמר רב פי תקרה אפילו בלא מחיצות. אם
49 לא שתיים דהן מארויחיתא וזה מדרבנן. ורבינו תם גריס איפאך. וכן רבינו גונאל: כי לית ליה בשלש. כלומר: כשאין בו פי אום שלש מחיצות. הידיעית פריחה מכלאוח דהתם אבסדרה כך
50 היא. דבארמינן בשליח 'לא חזפר' (בבא בתרא כהג.) עילם לאבסדרה וזהו דומא. ורשפינת אינה מסוכבת. ואמר ר' דיקומין רבה: (מנחות טג.) מפיח מה נבאר העולם בדיא – מפיח
51 שדומה לאבסדרה, שכל דרונה לצאת יצא. אבל בארבע, כשיש שם ארבע מחיצות כגון שיש ברביעיית שני לחיים ומשהו, דאיכא שם מחיצה אף על פי שפריחה ביהר מעשר – אית ליה
52 פי תקרה. וזהו מרוב פריחה מכלאוח. ואפילו בשתי מחיצות לית פי תקרה, ולבד שלש מחיצות שלשדו 'כל גנות' (עירובין זחג.) גבי וכו' בת שפנין שתי רוחות
53 מאן ארבע אות – אית מוקדק. פי תקרה יורד וסוחם. משתי רוחות נמי, אמרין: פי תקרה יורד וסוחם ומשני: וכו' כגון שפנין קרן וכו'. ודע: דקרוינן באבסדן. וזהו הדין אפילו עליל בהדוא
54 פירקא (גגא.) בית שחציו מוקדק וחסיו אינו מוקדק גנסיס כאן – מותר לזרוע כאן, דארמי' פי תקרה יורד וסוחם. אף על גב דליכא התם שם ארבע מחיצות אין לדמות כלאיס לשבת.
55 דאיש פאת מותר לכלאום. דבארמינן פיקא קודק דעירובין (א.א.) היא: דנקט אבא בבקעה לפירוש רבנו תם – שי שלש מחיצות עשהו מקום איסור לטול. דבקעה שדא ברמילת
56 אי נמי, משום דארימי נמי שתי מחיצות. דהתם נמי אית ליה לרב פי תקרה ולבדו שלש תואא מופלשת. כפרשיתיה. וזהו הדין אפילו אבסדרה שבחצר – הוה משמע דוקא
57 כשיש לה שלש מחיצות. וסוחם אבסדרה דרבנן שבתחבא כן ארוח. אלא שדאי עד אנועה חצירי. ופריחה מכלאוח לפנים.

1 **אמרין** פי תקרה יורד וסוחם – מכל עד. רבא אמר פסולה לא אמרין פי תקרה יורד
2 וסוחם – כדמרפיש טעמא לקמן. פי תקרה = עוביין של נסרים בחורין, וכו' עובי ראשיתן
3 וזבלה לעד סוכה. לדידך דאמרת פי תקרה אבסדרה יורד וסוחם – תימא נמי גבי סוכה
4 העושה באמוצע חצר. ומסוכך בנסים עבים שתי רחבים ארבע. ונפתח דופן האמעעי,
5 ושנים מנאן אבסדרה קמיין – מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה. ותימא בה פי תקרה יורד
6 וסוחם מוריאנך לך בהדיא – דכיון דאורי פתוח
7 לגנהא דמאי דמבוי מופלש ועושי לקפנדריא =
8 לבקעת רביס. לימא אביי ורבא – קא סלקא
9 דעתיה טעמא דרבא משום דקסבר בתר דופן או
10 בשנים אמרין יורד וסוחם, אבל ככל עד לא
11 אמרין. בבקעה – להכי נקט בבקעה, דמתוך
12 שאינה מסוכת לבית אין לה רמת. שאין עשין
13 רמת וסוכה אבסדרה, אבל בעמיס עשין
14 אותה לפני רביה. ודופן הבית סוחמה מארזיה.
15 לא אמרין פי תקרה יורד וסוחם – וטעמא
16 מפרש בעירובין (זחג.) בארבע רמות לית ליה.
17 אבל אם הייתה שם דופן שלימה – אית ליה
18 יורד וסוחם בארזיה. ותימא רב אביי כרב
19 ורבא כשמואל. אליבא דשמואל כולי עלפאי לא פליגי – כך פירש שו"ת זו: אבל מקום
20 שכולו להעמיד דברי אחר מן שלא במחלוקתן של אחרים, דבריי ושני אני יכול
21 להעמיד אלא במחלוקת אמר כן. אליבא דשמואל – והאי דקאמרת הוא, דרבא
22 לחודיה הוא דאמר כשמואל, ואביי אני יכול להעמיד דבריי כשמואל. ואליבא דשמואל
23 לא פליגי אביי למימר כשרה. ומה לענין שבת מוזמנות פי תקרה לחלל אבסדרה עבידי,
24 שהתקרה לעורך אבסדרה נעשית – לא שרי להו שמואל כסתימת פי תקרה. כל שכן
25 לענין סוכה. שלא לשם סוכה נעשה. שדחי חוץ לחללה של אבסדרה היא נעשית.
26 ומחיצות לעורך תוכן עשויות. ולא לעורך חוצה להן.

27 **אמרין**: פי תקרה יורד וסוחם. רבא אמר פסולה, לא אמרין: פי תקרה יורד וסוחם. אמר ליה רבא
לאמרין: לדידך דאמרת פי תקרה יורד וסוחם –
לא פליגי: לדידך דאמרת פי תקרה יורד וסוחם –
אפילו: דתרתה דופן אמרין אמר ליה: מוריאנך לך
בהדיא, דתרתה ליה קמבוי מופלש. לימא אביי ורבא
בפלותתא דרב ושמאול קמיפליגי, דאמרת: אבסדרה
בבקעה, רב אמר: מותר למלמל בבואו דאמרין פי
תקרה יורד וסוחם. ושמאול אמר: אין למלמלין בה
אלא בארבע אמות, דלא אמרין פי תקרה יורד
וסוחם. אליבא דשמאול – כולי עלפאי לא פליגי.
ב

רבא כשמואל. אליבא דשמואל כולי עלפאי לא פליגי – כך פירש שו"ת זו: אבל מקום
שכולו להעמיד דברי אחר מן שלא במחלוקתן של אחרים, דבריי ושני אני יכול
להעמיד אלא במחלוקת אמר כן. אליבא דשמואל – והאי דקאמרת הוא, דרבא
לחודיה הוא דאמר כשמואל, ואביי אני יכול להעמיד דבריי כשמואל. ואליבא דשמואל
לא פליגי אביי למימר כשרה. ומה לענין שבת מוזמנות פי תקרה לחלל אבסדרה עבידי,
שהתקרה לעורך אבסדרה נעשית – לא שרי להו שמואל כסתימת פי תקרה. כל שכן
לענין סוכה. שלא לשם סוכה נעשה. שדחי חוץ לחללה של אבסדרה היא נעשית.
ומחיצות לעורך תוכן עשויות. ולא לעורך חוצה להן.

לפי מה שפירשתי קשיא: דמשמע פרק 'כל גנות' (עירובין כג.) דמפלישת
מנשי נמי יורד. דאמר ליה רבא לאביי ולא מעמינן מחיצה לאיסור: דהאי סבך על גבי אבסדרה שיש לה פעמין כשרה, ולא איהו את צעמיה – פסולא מיהו איהו לבד – לדידך
כ' טילוק מחיצתה היא. וחסותא יש לה פעמין דהתם לא הוי ביש לה פעמין דרבה. ועל כרחך בהדיא דהתם פליגי. ודוח פירוש דשמיית דהתם לפי מה שפירשתי בביבוי: שדיכר על
גבי אבסדרה שיש לה פעמין, יש לה שתי רמות בחלבתן ארבעה, ועושה נבבוי, ובדופן שלישיית בקרעיס עמודים בוחות. ויש זקן טפח – כשרה. דהתן: שתיים בחלבתן ושלישיית אפילו
טפה. ואפילו חסותא את הפעמין. שבה שתי מחיצות בתוכה אלע מחיצתה הארשונה, ונמנאו פעמין עומדין בין שתי המחיצות ובאן וכו' שתי המחיצות מכאן, ובתוך האבסדרה באן טראן
– פסולה, ודלית אלא שתי מחיצות – לדידי כשרה, דפליגא ועלך בה מילחא. דאפילו אין לה שום מחיצה ראיית לי פי תקרה יורד וסוחם. והדמית אפילו תחיבין לו קורות מלמעלה
משנול לעמוד, שעליהן נותנין את הדקרה. והתן קורות יש זקן פה. דהיינו תקרה שאינה עגולה אלא מרובעת. לדידך גמי דאמרת פסולה – אין כאן מחיצה לאיסור. דבאי היינו טעמא
שסילק מבאן את הפעמין את המחיצות הארשונות על ידי מחיצות הללו, ומעמידה על אלו לבדן. וחסותא. לפי מה שחילק בקונטרס פי מופלשת לאורי חצירי מופלשות לאבסדרה –
נחיא. אבל לפי מה שפירשתי – קשיא וצריך לומר: דשתי רמות דהתם לאו מופלשות זו כנגד זו. ואלא מניין גאם. כפרשיתיה. ועינפינן במקום שלישיית של טפח. וארבע פעמין לארבע
וזהו של אבסדרה. שכן דרך להושיב קורות מעמוד לעמוד לבנות עליהם תקרת האבסדרה. ואותן העמודים בולטין בראשיהו דהרפת במקום טפח, וכשהשוא פעמנה שעשה מחיצות אחרות
כנגד אותן שתי מנין גאם במוקם לפעמין, ואין טראן ארבע רותב. והסוכה. ומכל מקום, לאביי כשרה כחא פי התקרה אפילו ליכא מחיצות כלל. ומיהו, דשמעתין דפליגי בהו בראי
לישנא מבח לבדו – איריך באומנים מנוקפת פעמין ארבע רותב. ואם שם מחיצות כלל. אלא התן פעמין געשין מחיצות לסיכה מבח לבדו. ואם וכו' אפילו להדיא דעירובין ובשח לה שתי
מחיצות הפעמין לחיות – עירובין אנו למוד שיש לכל זוית שתי פעמין מסוכין זה לזה בתוך שלש, ואין עגוביין טפח, אלא מבח לבדו. וכל שכן דניחא אלו טפי טעמא דרבא. ורמצינן למימר
דקסבר רגומי טפח סב לבדו, ולא אמרין לבדו אלא למחיצת שלימות ולא למחיצת של טפח.

43 **אבסדרה** בבקעה – בפרק 'כל גנות' (עירובין זח.) פירש בקונטרס: דנקט בבקעה משום דבקעה דרבא אבסדרה פריחה מרובע רוחותיה, ומשמרת קריחה על ד' יתדות. אבל בעיר –
44 סתם אבסדרות מסוכות לבית או לחצר, ודופן בנותי תומה מארזיה. ומודה שמאול התם יורד וסוחם. ודוחי כפי רשטון גדיסי בשליח 'כל גנות' (עירובין זחג.) ומי את
45 ליה לשמואל פי תקרה יורד וסוחם: ומשני כי לית ליה – בארבעה אבל בשלש – אית ליה. ופירש שם בקונטרס: כי לית ליה בארבע – במקום שצריך לעשות ארבע מחיצות. כסתימת פי
46 תקרה, כגון אבסדרה. אבל בשלש, אם היתה בה מחיצה אחת בחלבתה. ופי תקרה לשלש מחיצות – מכשרה. ואם וכו' אמרין דהא מוקמינן דרבא אביי כרב, ולעיל קאמר רבא בהדיא מוריאנך לגבי
47 משום דהוה אפילו מופלש. אלמא: דאפילו בשתי מחיצות לית פי תקרה, כל שכן דהיכא אפילו כללי ואם חללק משום אדאוס בקעה דרבא ברמילת דרבנן – גבי אלו ברלבא גמי
48 נימא הכי. ועוד, פליגי ר' יהודה ורבנן בסוף 'כל גנות' (עירובין זחא.) גבי שתי מחיצות ברשות דרבאי אמרין פי תקרה או לא, וגבי בקעה אמר רב פי תקרה אפילו בלא מחיצות. אם
49 לא שתיים דהן מארויחיתא וזה מדרבנן. ורבינו תם גריס איפאך. וכן רבינו גונאל: כי לית ליה בשלש. כלומר: כשאין בו פי אום שלש מחיצות. הידיעית פריחה מכלאוח דהתם אבסדרה כך
50 היא. דבארמינן בשליח 'לא חזפר' (בבא בתרא כהג.) עילם לאבסדרה וזהו דומא. ורשפינת אינה מסוכבת. ואמר ר' דיקומין רבה: (מנחות טג.) מפיח מה נבאר העולם בדיא – מפיח
51 שדומה לאבסדרה, שכל דרונה לצאת יצא. אבל בארבע, כשיש שם ארבע מחיצות כגון שיש ברביעיית שני לחיים ומשהו, דאיכא שם מחיצה אף על פי שפריחה ביהר מעשר – אית ליה
52 פי תקרה. וזהו מרוב פריחה מכלאוח. ואפילו בשתי מחיצות לית פי תקרה, ולבד שלש מחיצות שלשדו 'כל גנות' (עירובין זחג.) גבי וכו' בת שפנין שתי רוחות
53 מאן ארבע אות – אית מוקדק. פי תקרה יורד וסוחם. משתי רוחות נמי, אמרין: פי תקרה יורד וסוחם ומשני: וכו' כגון שפנין קרן וכו'. ודע: דקרוינן באבסדן. וזהו הדין אפילו עליל בהדוא
54 פירקא (גגא.) בית שחציו מוקדק וחסיו אינו מוקדק גנסיס כאן – מותר לזרוע כאן, דארמי' פי תקרה יורד וסוחם. אף על גב דליכא התם שם ארבע מחיצות אין לדמות כלאיס לשבת.
55 דאיש פאת מותר לכלאום. דבארמינן פיקא קודק דעירובין (א.א.) היא: דנקט אבא בבקעה לפירוש רבנו תם – שי שלש מחיצות עשהו מקום איסור לטול. דבקעה שדא ברמילת
56 אי נמי, משום דארימי נמי שתי מחיצות. דהתם נמי אית ליה לרב פי תקרה ולבדו שלש תואא מופלשת. כפרשיתיה. וזהו הדין אפילו אבסדרה שבחצר – הוה משמע דוקא
57 כשיש לה שלש מחיצות. וסוחם אבסדרה דרבנן שבתחבא כן ארוח. אלא שדאי עד אנועה חצירי. ופריחה מכלאוח לפנים.

1 כי פליגי - אביי ורבא. אליבא דרב - ומליחה דרבא לא דחיק לאוקמא בפלוגתא,
2 דאפילו אליבא דרב פליגי נמי מפסלה. דחמיצות - פי תהרה זה לשם אבסדרה נעשה
3 לחלות לו מצינה לחלה זה, אבל לא לחיות מצינה לאירי שחוצה להן, ואילו מצינה
4 מעלייתא היא - הוה סמכין עליה, אבל באבסדרה על ידי גור אוחת - לא, דכא אנגריה
5 רחמנא למשה לגור אחת - בחמיצת השעורה

6 כי פליגי אליבא דרב, אפיי כרב. ורבא אמר לך: עד
7 כפאן לא אמר רב התם אלא דחמיצות לאבסדרה הוא
8 רעבידי, אבל הכא דלאו להכי עבידי - לא. תני: וכן
9 הצר המוקפת אבסדרה. ואמאי? גימא פי תהרה יורד
10 וסותמה! תרגמה רבא אליבא דאבוי: כשהשנה את
11 קירוי. בסדרה מתני להא שמעתא בהאי לישנא.
12 כפומקפדתא מתני: סיפק על גבי אבסדרה שאין לה
13 פצימין - דברי הכל פסולה. יש לה פצימין, אפיי אמר:
14 פשרה, רבא אמר: פסולה. אפיי אמר: בשרה, אמרין
15 לבנה. רבא אמר: פסולה, לא אמרין לבנה. והתכתא
16 כלישנא קמא. רב אשי אשבעיה לרב כהנא דקא
17 מספק על גבי אבסדרה שאין לה
18 פצימין, אמר ליה: לא סבר רב הא
19 דאמר רבא: יש לה פצימין - בשרה,
20 אין לה פצימין - פסולה? אהוי ליה

21 נראה מפקנים ושהו מבחזין. אי נמי: נראה מבחזין
22 ושהו מפקנים. דהתמי: נראה מבחזין ושהו מפקנים -
23 נידון משום לחי, ולחי תיניו פצימין. תנא: פסל היצא
24 מן הסוכה נידון פסוקה. מאי פסל היצא מן הסוכה?
25 אמר עולא: קנים היוצאים לאחורי סוכה. והא קנין
26 שלש דפנות! בראיא. והא קנין הכשר סוכה!
27 אי הכי מאי למיקמי? מהו דתימא: הואיל וקניני
28 עבידי, ולבראי לא עבידי - אימא לא, קא משמע לן.
29 רבה ורב יוסף אמרי תרווייהו: הכא קנינים היוצאים
30 לפנים מן הסוכה, ומשכא ואולא חרד דופן בהדיניה.
31 מהו דתימא: הא לית בה הכשר סוכה, קא משמע לן.
32 רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: לא נצרכה אלא
33 לסוכה שזורה עלתה מרובה מחמתה, ומעורה המתה
34 מרובה מצלתה. מהו דתימא: תפסל בתר פורתא, קא
35 משמע לן. וביאי יוצא - יוצא מחכר סוכה. רבי
36 אושעיא אמר: לא נצרכה אלא לסכך פסול פחות
37 משלשה פסוקה קטנה, ומאי יוצא - יוצא מתחת
38 סוכה. מתקין לה רב הושעיא: לא יהא אלא אויר,
39 ואויר פחות משלשה טפחים כסוכה קטנה מי פסיל?
40 אמר ליה רבי אבא: זה מצמרף וישנים תחתיו, וזה מצמרף - וי אין ישנים תחתיו. ובי איפא
41 מדי דאצטרופי מצמרף והוא עצמו אינו כשר? אמר רבי יצחק בן אבטיב: און,
42 טט

1 אחוי ליה נראה מבחזין ושהו מפנים - תימה היא קוא מועיל סוכה, כיון לא מינבר
2 מבפנים מעלייתא של סתה דאי משום מיג, ורוא - דאנו טו לא עביד רב כהנא סוכה
3 אלא בשנת? ועוד: ולשלישת דארויתא לא הוה מיג, כדפרשיו לעיל. לבראי לא
4 עבידי - פירש בקונטרס: דופן אמצעי זה לא נעשה לכך. וקשה: דממתניין אבסדרה ליה
5 דכשר, דקתני: וכן חצר המוקפת אבסדרה, דכא
6 אן מן הכול לסיכך ארבע אמות - כשרה, אף
7 על גב המדינות בית לא לבראי עבידי, בדאמרינן
8 לעיל (זכא), ונראה דאדוקים היוצאים לאחור
9 סוכה קאי. ואית פריש דרסי בהדיא: מהו דתנא
10 הני קנים לנואי עבידי לבראי לא עבידי, סלכא
11 דערך לפסלה לפי שאנעו עשויה לצע, קא
12 משמע לן דכשרה.
13 לא אלא אור - וישנא דכשר, אפילו
14 האיר החומר ממנו אין נפסל כשעורה זה
15 אמר ליה רבי אבא: לחי אבא: לחי אבא: נידון סוכה
16 דאשבעין לומר שישנעו תחתיו, אדילו אורי
17 פחות משלשה מצמרף להשלים שיעור הסוכה.
18 אבל אין ישנים תחתיו, כך פירש בקונטרס. וקשיא
19 אמאי נקט ר אשעיא סוכה קטנה והא בסוכה
20 גדולה הוא איצטרף לאשבעין דינשעו תחתיו
21 ודלח הוא לומר דנקט סוכה מעט משום
22 דאשבעין בה תרה, דמצמרף וישנים תחתיו.
23 ועוד קשה: דכל חמסין אוקיין אורי פחות משלשה
24 כמותם על ידי לבנה, ולא דמי לכך סוכה פחות
25 משלשה דאין שייך לעשותו כמותם בסכך כשר.
26 מאחר דיש בו סכך פסול, ועוד: מי יוכל להחזיר
27 סוכה מלאה נקבם שאין עלתה מרובה מתחתה
28 אבל משנה, שלא ישן פכדי הקנים? ונראה
29 כספריים גריסין: והם אורי מצמרף וישנים
30 תחתיו, והו - מצמרף, והן ישנים תחתיו. כלומר:
31 ואה אבסדרה דכשר - אפילו אורי החומר ממנו
32 אינו נפסל כשעורה זה, אורבה סכך פסול חמור
33 ממנו, והן ישנים תחתיו. והו אמרין טעם זה
34 דאין מצמרף כמותמה ביה רבי מי אמרי, ומהו
35 ומיהו, קשיא מסיכבה בשפרין, ומכשרין כשר
36 ויהי עיקרן כמותן ואי אפשר שיהי אש (חוק) כנגד
37 השפרין ולפי עיקר לפרש: שבעה אמות סוכה
38 בלא האירי ובלא הפסול - ישנים תחתיו בין בה
39 בין בה. ולחי נקט סוכה קטנה, ובירושמי
40 דברכות פרק שלשה אבאלך משמע דאיר
41 מצמרף וישנים תחתיו, וקונטרס, והו
42 לשונה: אן קיימן סוכה וליפנין מיטש תירוק,
43 דתנין תמן: הריק היסוק מן הדשנה שלשה
44 ספרים - פסולה, פחות מבאן - כשרה. מהו ליישן
45 תחתיו? תוכי ר' יצחק בן אבטיב: הרי טיש תירוק,
46 שמשלים מוקף ואין מטיבין בו, אי הכא -
47 משלים סוכה ואין ישנים תחתיו.
48 טט

1 מי' הנרוק ויכח - פירש בקונטרס: ברוחן במסכת מקואות (פרק שביעי משנה א) ואלו
 2 מעלין ואי פסלין: השלג הברד והחפר והגלד והחמל וט' הנרוק, ומעלין - היינו
 3 משלימין, ואי כפי ענמו - לא, וקשה דמה ויכח הוא זה: דארי נמי כפי ענמו לא, ואין
 4 זה ויכח, דט' הנרוק כפי שהוא משלים זו חל טלילה, ולא למי לארי דאין שנים תחת
 5 אפילו בשעה שהוא מנטרף: ונראה דט' הנרוק
 6 נמי, אפילו בשעה שמתקצר - אין משלים בו. 1
 7 והכי תני במסכת מקואות ארץ פני ענמו יא' -
 8 מקה שיש בו ארבעים סאה מי' טע"ו, ר' אלעזר
 9 אומר: מטבילין במים ואין מטבילין בטי"ו, ר'
 10 יהושע אומר: במים ובטי"ו. באיה ט' אמרו -
 11 בטי' שהמים צפין על גביו, ואז היו המים מצד
 12 אחד - מורה ר' יהושע שמתבטילין במים ואין
 13 מטבילין בטי"ו. ואיה ט' אמרו - ט' שהשקה
 14 יורד מאילוי, דברי ר' נטאי, ר' יהודה אומר: מקום
 15 שאין קנה המדה עומד, אבא אלעזר בן דלגאי
 16 אומר: מקום שהשקולות יורדות, ר' אלעזר
 17 אומר: הדרים בני הכותל, ר' ששתאי אומר: הנוכס
 18 בשפתות הגור, רבי אלעזר בר' צדוק אומר:
 19 המורה בלוג, ויהי, קשה דאמר רבי לתיש פירק
 20 על הבודס (כבא), ולא המעלים למי מקה
 21 משלים למי כיו"ד, ולרביעית מי' משלים. ופריך:
 22 למעט' מאי? אילמא למעט' ט' הנרוק - דכ"י
 23 דמי? אי ידאין פרה שוחה ושוחה מננו - אפילו
 24 למקוה נמי אינו משלים, והשתא, אי איאת ט' -
 25 דפלגי ר' אלעזר ור' יהושע הוא ט' הנרוק,
 26 היכי שכיב על פי שיעור דר' מאיר ור' יהודה
 27 ואבא אלעזר, וכולו תנאי ומקואות, ונתק
 28 שיעורא דסרה שוחה ושוחה מננו דלא תני
 29 ושמו כל דגן שיעור דתני תנאי תבין תלי
 30 טעמיה, דמר כמי דבתיא שוחה, ובתיא שוחה
 31 שוחה. ואין שייך לומר נידוי אנו, דאין כל דפרות
 32 שוחה. ודא דתשמע פירק "כל הברש" (תולין ק"א,
 33 ושם) נודע ממשלתיים שחיתיי ברהמ טובל בלא כל
 34 גופו - ולא נפסול מחמת מי אית, אלא ממניא
 35 ומסרה, ולא הו' לשחיית ברהמ, אבל אן ט'ט
 36 משרב ביה, ולכן כשרים לעבילי.
 37 **העושה** כותני גבין סוף - בכ"י אית גונאי
 38 איירי, ולאחר ששקף השיעור גובה
 39 עשרה איבא עדין במשך סוכה רותב שבעה,
 40 דבענין אחר לא מבשר רבני, דהא בענין נבט
 41 עשרה במשך שבעה גובה עשרה, ואפשר כשיש
 42 שם משך שבעה גובה עשרה, שאין תחת
 43 השיעור שאין גובה עשרה כשרה, וכן שיהי
 44 ארבעה רוחב. מידי דהוה אפסל שיראן מן
 45 הסוכה לרבה רב ויסק דלעיל, ומכשר בקעט
 46 היצואים מלפני הסוכה.
 47 **שאם** הגבין מן הקרקע חפ - ועשה בנין
 48 חזק טפה, והדיש עליו ראשו על שיפת
 49 למטה. והו' דרתיק מן הבתול טפה שעשה שיעור
 50 לבתול כסין רב, וטמן עליו ראש השיעור הלילין, ומתוך לשון הקונטרס משמע דאורו
 51 טפה שחובה דרתיק, אפילו הוא איר - כשרה, ונתשכו כסותם מטעם לבד, ופירש
 52 הקונטרס: אם חזיקו ראש הסמוך לכותל מן הבתול טפה, והיתה סמוכה על יתדות, וקצת
 53 משמעו כן בירושלמי, ודיסקין: ומהו רבי אלעזר הלכמיס שאם היתה גוננה על ארבעה אבנים, או שאם היתה גוננה מן הארץ פותח טפה - כשרה.

1 מי' הנרוק ויכח - פירש בקונטרס: ברוחן במסכת מקואות (פרק שביעי משנה א) ואלו
 2 מעלין ואי פסלין: השלג הברד והחפר והגלד והחמל וט' הנרוק, ומעלין - היינו
 3 משלימין, ואי כפי ענמו - לא, וקשה דמה ויכח הוא זה: דארי נמי כפי ענמו לא, ואין
 4 זה ויכח, דט' הנרוק כפי שהוא משלים זו חל טלילה, ולא למי לארי דאין שנים תחת
 5 אפילו בשעה שהוא מנטרף: ונראה דט' הנרוק
 6 נמי, אפילו בשעה שמתקצר - אין משלים בו. 1
 7 והכי תני במסכת מקואות ארץ פני ענמו יא' -
 8 מקה שיש בו ארבעים סאה מי' טע"ו, ר' אלעזר
 9 אומר: מטבילין במים ואין מטבילין בטי"ו, ר'
 10 יהושע אומר: במים ובטי"ו. באיה ט' אמרו -
 11 בטי' שהמים צפין על גביו, ואז היו המים מצד
 12 אחד - מורה ר' יהושע שמתבטילין במים ואין
 13 מטבילין בטי"ו. ואיה ט' אמרו - ט' שהשקה
 14 יורד מאילוי, דברי ר' נטאי, ר' יהודה אומר: מקום
 15 שאין קנה המדה עומד, אבא אלעזר בן דלגאי
 16 אומר: מקום שהשקולות יורדות, ר' אלעזר
 17 אומר: הדרים בני הכותל, ר' ששתאי אומר: הנוכס
 18 בשפתות הגור, רבי אלעזר בר' צדוק אומר:
 19 המורה בלוג, ויהי, קשה דאמר רבי לתיש פירק
 20 על הבודס (כבא), ולא המעלים למי מקה
 21 משלים למי כיו"ד, ולרביעית מי' משלים. ופריך:
 22 למעט' מאי? אילמא למעט' ט' הנרוק - דכ"י
 23 דמי? אי ידאין פרה שוחה ושוחה מננו - אפילו
 24 למקוה נמי אינו משלים, והשתא, אי איאת ט' -
 25 דפלגי ר' אלעזר ור' יהושע הוא ט' הנרוק,
 26 היכי שכיב על פי שיעור דר' מאיר ור' יהודה
 27 ואבא אלעזר, וכולו תנאי ומקואות, ונתק
 28 שיעורא דסרה שוחה ושוחה מננו דלא תני
 29 ושמו כל דגן שיעור דתני תנאי תבין תלי
 30 טעמיה, דמר כמי דבתיא שוחה, ובתיא שוחה
 31 שוחה. ואין שייך לומר נידוי אנו, דאין כל דפרות
 32 שוחה. ודא דתשמע פירק "כל הברש" (תולין ק"א,
 33 ושם) נודע ממשלתיים שחיתיי ברהמ טובל בלא כל
 34 גופו - ולא נפסול מחמת מי אית, אלא ממניא
 35 ומסרה, ולא הו' לשחיית ברהמ, אבל אן ט'ט
 36 משרב ביה, ולכן כשרים לעבילי.
 37 **העושה** כותני גבין סוף - בכ"י אית גונאי
 38 איירי, ולאחר ששקף השיעור גובה
 39 עשרה איבא עדין במשך סוכה רותב שבעה,
 40 דבענין אחר לא מבשר רבני, דהא בענין נבט
 41 עשרה במשך שבעה גובה עשרה, ואפשר כשיש
 42 שם משך שבעה גובה עשרה, שאין תחת
 43 השיעור שאין גובה עשרה כשרה, וכן שיהי
 44 ארבעה רוחב. מידי דהוה אפסל שיראן מן
 45 הסוכה לרבה רב ויסק דלעיל, ומכשר בקעט
 46 היצואים מלפני הסוכה.
 47 **שאם** הגבין מן הקרקע חפ - ועשה בנין
 48 חזק טפה, והדיש עליו ראשו על שיפת
 49 למטה. והו' דרתיק מן הבתול טפה שעשה שיעור
 50 לבתול כסין רב, וטמן עליו ראש השיעור הלילין, ומתוך לשון הקונטרס משמע דאורו
 51 טפה שחובה דרתיק, אפילו הוא איר - כשרה, ונתשכו כסותם מטעם לבד, ופירש
 52 הקונטרס: אם חזיקו ראש הסמוך לכותל מן הבתול טפה, והיתה סמוכה על יתדות, וקצת
 53 משמעו כן בירושלמי, ודיסקין: ומהו רבי אלעזר הלכמיס שאם היתה גוננה על ארבעה אבנים, או שאם היתה גוננה מן הארץ פותח טפה - כשרה.

1 מי' הנרוק ויכח - פירש בקונטרס: ברוחן במסכת מקואות (פרק שביעי משנה א) ואלו
 2 מעלין ואי פסלין: השלג הברד והחפר והגלד והחמל וט' הנרוק, ומעלין - היינו
 3 משלימין, ואי כפי ענמו - לא, וקשה דמה ויכח הוא זה: דארי נמי כפי ענמו לא, ואין
 4 זה ויכח, דט' הנרוק כפי שהוא משלים זו חל טלילה, ולא למי לארי דאין שנים תחת
 5 אפילו בשעה שהוא מנטרף: ונראה דט' הנרוק
 6 נמי, אפילו בשעה שמתקצר - אין משלים בו. 1
 7 והכי תני במסכת מקואות ארץ פני ענמו יא' -
 8 מקה שיש בו ארבעים סאה מי' טע"ו, ר' אלעזר
 9 אומר: מטבילין במים ואין מטבילין בטי"ו, ר'
 10 יהושע אומר: במים ובטי"ו. באיה ט' אמרו -
 11 בטי' שהמים צפין על גביו, ואז היו המים מצד
 12 אחד - מורה ר' יהושע שמתבטילין במים ואין
 13 מטבילין בטי"ו. ואיה ט' אמרו - ט' שהשקה
 14 יורד מאילוי, דברי ר' נטאי, ר' יהודה אומר: מקום
 15 שאין קנה המדה עומד, אבא אלעזר בן דלגאי
 16 אומר: מקום שהשקולות יורדות, ר' אלעזר
 17 אומר: הדרים בני הכותל, ר' ששתאי אומר: הנוכס
 18 בשפתות הגור, רבי אלעזר בר' צדוק אומר:
 19 המורה בלוג, ויהי, קשה דאמר רבי לתיש פירק
 20 על הבודס (כבא), ולא המעלים למי מקה
 21 משלים למי כיו"ד, ולרביעית מי' משלים. ופריך:
 22 למעט' מאי? אילמא למעט' ט' הנרוק - דכ"י
 23 דמי? אי ידאין פרה שוחה ושוחה מננו - אפילו
 24 למקוה נמי אינו משלים, והשתא, אי איאת ט' -
 25 דפלגי ר' אלעזר ור' יהושע הוא ט' הנרוק,
 26 היכי שכיב על פי שיעור דר' מאיר ור' יהודה
 27 ואבא אלעזר, וכולו תנאי ומקואות, ונתק
 28 שיעורא דסרה שוחה ושוחה מננו דלא תני
 29 ושמו כל דגן שיעור דתני תנאי תבין תלי
 30 טעמיה, דמר כמי דבתיא שוחה, ובתיא שוחה
 31 שוחה. ואין שייך לומר נידוי אנו, דאין כל דפרות
 32 שוחה. ודא דתשמע פירק "כל הברש" (תולין ק"א,
 33 ושם) נודע ממשלתיים שחיתיי ברהמ טובל בלא כל
 34 גופו - ולא נפסול מחמת מי אית, אלא ממניא
 35 ומסרה, ולא הו' לשחיית ברהמ, אבל אן ט'ט
 36 משרב ביה, ולכן כשרים לעבילי.
 37 **העושה** כותני גבין סוף - בכ"י אית גונאי
 38 איירי, ולאחר ששקף השיעור גובה
 39 עשרה איבא עדין במשך סוכה רותב שבעה,
 40 דבענין אחר לא מבשר רבני, דהא בענין נבט
 41 עשרה במשך שבעה גובה עשרה, ואפשר כשיש
 42 שם משך שבעה גובה עשרה, שאין תחת
 43 השיעור שאין גובה עשרה כשרה, וכן שיהי
 44 ארבעה רוחב. מידי דהוה אפסל שיראן מן
 45 הסוכה לרבה רב ויסק דלעיל, ומכשר בקעט
 46 היצואים מלפני הסוכה.
 47 **שאם** הגבין מן הקרקע חפ - ועשה בנין
 48 חזק טפה, והדיש עליו ראשו על שיפת
 49 למטה. והו' דרתיק מן הבתול טפה שעשה שיעור
 50 לבתול כסין רב, וטמן עליו ראש השיעור הלילין, ומתוך לשון הקונטרס משמע דאורו
 51 טפה שחובה דרתיק, אפילו הוא איר - כשרה, ונתשכו כסותם מטעם לבד, ופירש
 52 הקונטרס: אם חזיקו ראש הסמוך לכותל מן הבתול טפה, והיתה סמוכה על יתדות, וקצת
 53 משמעו כן בירושלמי, ודיסקין: ומהו רבי אלעזר הלכמיס שאם היתה גוננה על ארבעה אבנים, או שאם היתה גוננה מן הארץ פותח טפה - כשרה.

סוכה. פרק ראשון – סוכה דף כ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י
 תוספות

אחת קטנה ואחת גדולה מיביע ליה – פירש בקובץ: דאיפאק גרסינן, ובמתניתין גרסינן
 אחת קטנה ואחת גדולה. ופריך: דאחת גדולה ואחת קטנה מיביע ליה, דדרך הנתינים
 בכל מקום דהוהא דפשיטא ליה תני כרישא, כדתנן בראש השנה (כטב): אחד יבינה ואחד
 כל מקום שיש בו בית דין, ובבבא קמא (ג.כ.) אחד חופר רור ואחד חופר שחי ומערה,
 ובמסכת סוטה (נ.א.) אחד הבונה ואחד הולק

ואחד חודש, ותובא תניו והתם גבי מערכי מלמחא.
 ונראה דאחד יראה מיבוי ובנה לכאן, דהכי יוני תנן
 בסנהדרין (ל.בא.) אחד דיני ממונת ואחד דיני
 נפשות בדיניה חוקרה. ותנן גמי בפרק 'החליץ'
 (ביבמות נ.א.) גבי בחנה: אחד בתולה ואחד
 קטנות ואחד בעולות, ובפרק 'דבא' על 'יבמה'
 (ביבמות נ.ג.) אחד מערה ואחד הגומר, ובפרק
 'דמקדש' (כבא מעיטא ג.ב.) תניא: אחד הלוקח
 ואחד המפקיד לפקטיס, ומפרש והתם: גי דהכי
 דמפקיד מקבל פקטיס – לוקח נמי מקבל פקטיס,
 ככל יתי מוכיזי הפשוט באהרונה: אבל דאי
 דיבנה ראה היא, דלפי תנא קמא שאמה: אן
 תוקעין אלא ביבנה, קא מהרדי ליה: אחד יבינה
 ואחד כל מקום שיש בו בית דין, וכן ביבמות פרק
 'דאשכח' (קט.א.) קאמרין רבי הלל: לא שמענא
 אלא בבאה מן הקציר בלבד, אמור ליה בית
 סנאי: אחת באת מן הקציר ואחת באת מן
 הדינים, דהכי יוני הוכיז תנא קמא מוצלח גדולה
 ועל זה שייך לאחוריה: אחת היא גדולה ואחת
 היא קטנה, כלומר: ממה היא הקטנה ואינה
 חלוקה לדין שני.

של שיפה ושל גמי – בספיא פליגי ר' דוסא
 ורבנן בשל קנים ושל חילת, משמע בשל
 שיפה ושל גמי – לא פליגי. ולא אשכחן בדיא
 דפליגי בשל גמי לענין מדרס, והא דלית ליה
 דבא, אלא דאמר מני תחולת מלא, נניא,
 דאן זה מחצלת, ואפילו לרש לקוש דאמה
 מחצלת ממש – לא אתי להו הכא משום דלא
 איתשלחא דבא אלא איתשלחא ממש ובמסך ובמה
 אן מוסקי, ושל חילת – בקטנה מיירי.
 תנן והתם כל החצולות – משמע בבית עריות
 פרק שליש, משום שזאת מת – בדאית לה אן
 גרפא מוקמי לה, וחיטא מוכיזי בה ביבול, ואף על
 פשוטי כלי עץ הרובים העושים להניח עליהם
 דבא, רבך של נחתומין ממאין מורגבן, דראמי
 פרק 'אמורב אחי' (כבא בתרא א.א.) (ושם) –
 הבא היבא דלית להו גרפא עשויין לסיכין,
 עלה הלל מבבל ויסדה – שלמד משמעה
 ואבטלין, כדאיא בפסחים פרק 'אלו דברים'
 (סו.ב.)

חזיק

אבן של קנים תן קשים, וכן של חילת – פליגי ר' יוחנן ור' יוחנן בן זנווה, ור' יוחנן בן זנווה ור' יוחנן בן זנווה – לוקמן מפרש מהו. וכן ממשאט סטא מת –
 כלומר: כל יום תן הסתם, ומקבלת סומאה. ואין דנקט סטא מת – משום דבעי אפלוני במדרס שיהא כל הסומאה, וקני נמי סטא מת שיהא כל הסומאה והיא קאמר החצולות כלי
 הם לסומאה, אבל אינם מיוחדות לשכיבה שחן נעושה את הסומאה במדרס הוב, ואין אתה מוצא שיהא כל הסומאה אלא על ידי המת עצמו, שיהיו הן סטאות מת, דברי ר' דוסא,
 והכמים אומרים בסטא מת – על ידי מדרס נעושה את הסומאה, לפי ששעושת לשכיבה. מדרס אין סטא מת לא – בתמימה. והתנן כל המדרס מדרס סטא מת – והיא
 היד לכל הסומאה. כן נרננ בשחך ונבבליה. והיא נדקט סטא מת – משום דבאב הסומאה מיירי, והכי קאמר: כל תעשה את הסומאה על ידי המדרס – נעשה את הסומאה שהוא
 סטא מת, דאין לך מימנא מדרס אלא מיוחדת לשכיבה, וכן דשו' לתשמיש – כלי הוא, וכל שיהא כלי למדרס – מימנא בכל סומאה, ואפילו הוא פשוט כלי עץ, על דלפינן ליה
 בכל חומר סומאה שבת (פ.א.) מפני בבת מנין ודן הוא כו', וספא דהויא משנה שיש שיהא סטא מת ואינו מימנא מדרס, והיינו מה שיהא כלי אבא אינו מיוחד לשכיבה,
 דמגמא בכל סומאה חוץ מן סומאה מדרס, שאם עליו הוב ולא גבו – טעור, ולגבי מדרס מיוחד לכל ענין, כדאמרין: יבא שוארמין לו עמוד ועשה מלמחא. אימא אף
 במדרס – שלבין ון ועשויין לשכיבה, בוריס, ועשוי לרעה לדגחין חוץ מן הלשכה, הוירי כפיף – בענין, מימנא אף על לפפרות של ר' יוחנן ובניו יתי, ולשכן בבוד הוא זה,
 כשהוא מוכיז אביו או רבו לאחד מיתות צריך לומר כן, כשנשתבחה חורה מישראל – לא נשתבחה כולה קאמר, אלא הלכות שכוחה מבני בתירא שהיו ראשי ארץ ישראל, כדאמרין
 בפסחים ב'אלו דברים' (סו.א.) עלה הלל הבבלי' – שמיים שגלה יבינה חודש והמסגר עמו חיתה ישיבה מצויה בבבל.

הכי קאמר – עשה לשכיבה בהיא – מקבלת סומאה ואין מסכבין בה, ואם אנו יכולין
 לומר בה שהיא לסיכין, והכי יוני כגון דלא פריש – מסכבין בה, ואינה מקבלת סומאה.
 ובגדולה כולי עלמא לא פליגי דסתמא לסיכין, דבין תנא קמא ור' בון' איליעור תנא
 גדולה, ואמרין דסתמא לסיכין, כן – פליגי – בטמא, תנא קמא שיהיה לקטנה ולא תהיה,
 משום דסבר גדולה היא דאברת בה קטנה.
 לסיכין, ואן קטנה – טמאה לשכיבה, ואתא ר'
 איליעור לפרש – עקנה בגדולה, דאם עשהא
 לשכיבה בהיא – מקבלת סומאה ואין מסכבין
 בה, ואם יש לומר בה שהיא לסיכין, והכי יוני
 כגון שעשהא סתם – מסכבין בה ואין מקבלת
 סומאה. אי תבי – דרבי איליעור קטנה בגדולה
 אתא לאשמעתי, דבין גדולה ואחת קטנה?
 בתמימה, דכי אתו דכי נשמעו בגדולה כשהיה
 אתא לאשמעתי, כך כותבה הגירסא, ולי נראה
 איפכא, גרס ממתניתין: אחת קטנה ואחת
 גדולה, והיא פריך אחת גדולה ואחת קטנה
 מיביע ליה דאי כדגרסינן לה – לא ידענא
 פריבא מני היא, דאחת גדולה ואחת קטנה
 משמע קטנה בגדולה, דהכי משמע: אחת היא
 הגדולה ואחת היא הקטנה, כלומר: ממה היא
 ואינה חלוקה לדין שני, וכן דרבי הנתינים בכל
 מקום, והדפשיטא אית להו תני כרישא ואותו
 תנא שבא לאשמעתי משמענו שיהא שיהא
 שונה אחריה, כדתנן בראש השנה (כט.ב.) אחד
 יבנה ואחד כל מקום בו, ובבבא קמא (ג.ב.) אחד
 החופר רור ואחד החופר שחי ומערה בו,
 ובמסכת סוטה (נ.א.) אחד הבונה ואחד הלוקח
 ואחד חודש, ותובא תנן והתם גבי מערכי
 המלכות: הבא אן אינה מקבלת סומאה –
 כלומר: אם בפרשות עשהא לסיכין – אן
 לא – לא. אימא: לתנא קמא סתם גדולה
 לסיכין, ולר' איליעור סתמא לשכיבה, אלא אמר
 ר' דפסא כו' – ומאי עשהא לשכיבה דקתי
 בגדולה? דרבי איתא, והכי קאמר: ר' יוחנן
 עשייתה לשכיבה, עד דעביד ליה לסיכין כו',
 ומילתיה ור' יוחנן איתא: מן מירפשא כדאוקימנא
 בעקבה, רישא בגדולה דקתינא בהיא, וספא
 חזיק קאמר: ואם קטנה היא, עשהא
 בפרשות לסיכין – מסכבין בה, דאם טמאה –
 לשכיבה, ואתא ר' איליעור למפרש: אף גדולה
 שיהא היא לקטנה, דכי עביד ליה סתם – ון
 עשהא לשכיבה ומקבלת סומאה ואין מסכבין
 בה, ואינה מקבלת סומאה. ופליגי ר' יוחנן ור' יוחנן בן זנווה, ור' יוחנן בן זנווה ור' יוחנן בן זנווה – לוקמן מפרש מהו. וכן ממשאט סטא מת –
 כלומר: כל יום תן הסתם, ומקבלת סומאה. ואין דנקט סטא מת – משום דבעי אפלוני במדרס שיהא כל הסומאה, וקני נמי סטא מת שיהא כל הסומאה והיא קאמר החצולות כלי
 הם לסומאה, אבל אינם מיוחדות לשכיבה שחן נעושה את הסומאה במדרס הוב, ואין אתה מוצא שיהא כל הסומאה אלא על ידי המת עצמו, שיהיו הן סטאות מת, דברי ר' דוסא,
 והכמים אומרים בסטא מת – על ידי מדרס נעושה את הסומאה, לפי ששעושת לשכיבה. מדרס אין סטא מת לא – בתמימה. והתנן כל המדרס מדרס סטא מת – והיא
 היד לכל הסומאה. כן נרננ בשחך ונבבליה. והיא נדקט סטא מת – משום דבאב הסומאה מיירי, והכי קאמר: כל תעשה את הסומאה על ידי המדרס – נעשה את הסומאה שהוא
 סטא מת, דאין לך מימנא מדרס אלא מיוחדת לשכיבה, וכן דשו' לתשמיש – כלי הוא, וכל שיהא כלי למדרס – מימנא בכל סומאה, ואפילו הוא פשוט כלי עץ, על דלפינן ליה
 בכל חומר סומאה שבת (פ.א.) מפני בבת מנין ודן הוא כו', וספא דהויא משנה שיש שיהא סטא מת ואינו מימנא מדרס, והיינו מה שיהא כלי אבא אינו מיוחד לשכיבה,
 דמגמא בכל סומאה חוץ מן סומאה מדרס, שאם עליו הוב ולא גבו – טעור, ולגבי מדרס מיוחד לכל ענין, כדאמרין: יבא שוארמין לו עמוד ועשה מלמחא. אימא אף
 במדרס – שלבין ון ועשויין לשכיבה, בוריס, ועשוי לרעה לדגחין חוץ מן הלשכה, הוירי כפיף – בענין, מימנא אף על לפפרות של ר' יוחנן ובניו יתי, ולשכן בבוד הוא זה,
 כשהוא מוכיז אביו או רבו לאחד מיתות צריך לומר כן, כשנשתבחה חורה מישראל – לא נשתבחה כולה קאמר, אלא הלכות שכוחה מבני בתירא שהיו ראשי ארץ ישראל, כדאמרין
 בפסחים ב'אלו דברים' (סו.א.) עלה הלל הבבלי' – שמיים שגלה יבינה חודש והמסגר עמו חיתה ישיבה מצויה בבבל.

1 **הוויין** לפסי - מסך לפני הפתח ומקבל טומאה הוא, כדאמר'י פוק סרקה קמא דבינה (יד.ב)
 2 ושם: מפני מה אמרו וילכו נטמא.
 3 **הוויין** לנתיא - פירש בקומטוס: לכסות בתוך גיגית שעשויין בה שבר, ואי אפשר למר כן,
 4 שעשע וימני אל מקבלי טומאה אלא מתורתו כלי עץ יאדתקש שלק, ויבטכין כלים
 5 פרק ששה עשר (משנת ה) תנן גבי כלי עבר וכלי
 6 עץ, זה הכלל: העשוי לחק - נטמא, ולחפיו -
 7 טהור, ותנן גמי פרק עשרים וששה ומשנת ה
 8 במבטכין כלים: עור שעשאו חיפוי כלים - טהור.
 9 הדא ר'אבהי תהם למשקלת טמא ר'אבהי וסי
 10 מטרה, משום דהעשוי לכסות משקלת פעמים
 11 שמקבלין בו דבר, ר"י וסי מטרה משום דיעקב
 12 לכסו, ועריך למרה האב שעשויין לקבל בתוך דבר, **מסכבין**
 13 **מסכבין** בבריאי - עשוייה היא לקבל תמרים,
 14 כדאשכחן בבביתא פרק "עשרה"
 15 (ג.ב.) ויל דב ליה תמרי דעל בריאי, ואם תאמר:
 16 אם כן מקבלת ומטמא מדרבנן, כהן של תרומתי
 17 פרק "המוכר את הבית" (בבא בתרא סא.), והיאך
 18 מסכבין בה? ויש לומר: דהיא ראת ליה גרפא
 19 היא העשוייה לקבל תמרים, ודך מוקמינן ברלית
 20 ליה גרפא, והיא ראת עשוייה לסוכה וטהרה.

הדרן עלך סוכה

21 **הישן** תחת המטה בסוכה לא יצא ידי חובתו -
 22 בגמרא מוקי לה שנואל בבניה עשרה
 23 דפחות מבאן לא חשיב אהל לחסיק ומצינן
 24 למומר דשמואל לטעמה דמכר בפרק קמא דף
 25 (א) תורתנה בשאן בעלינה עשרה אבל לאינך
 26 אמריא דספלי משום דעלינה חשיבא אהל אע"פ
 27 שאניה נבדה י' הוא חרין חושב אהל לחסיק
 28 ושמו מטה שאני כדאמר בגמרא דהיא לה מטה
 29 אהל עראי הלכך כוליה מרוד דפחות מעשרה לאו
 30 כלום היא: **ראיתם** עני עבדי שהוא תמיד
 31 חכם - עבד היה כדאיתא בפרק עני דברכות
 32 (ף טו.) ובירושלמי תני שדיה מנח תפילין ולא
 33 מיוזו כדאיתא בפרק פירין מולפא שית' דרבן
 34 גלילאלי דהא אהל דבא גמי סוכה מיוזו כידו חכמים
 35 מלישב בסוכה שחרי היה ישן תחת המטה למרע
 36 שדיה עשה כן שלא לדחוק את חכמים שדיו
 37 שנים בסוכה ופריך אי שלא לדחוק את חכמים
 38 ישב לו חרין לטובה ומשני הררנה היה לשמוע
 39 דברי חכמים: **תנן** - באהלות פ"ג (מ"ו)
 40 אתר חור שתררוהו מים אירשאי קאי דאיריי בניי
 41 שהוא קמור תחת הבית וקמלי אע"פ שנעשה ע"י
 42 מים או שרצים:
 43 **לְאִנְיָוּם**: ר'איתם טובי עבדי, שהוא תלמיד חכם ויודע שעבדים פטוין מן הסופיה, לפיכך
 44 ישן הוא תחת המטה, ולפי דרבינו למרנו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו. **גמרא**
 45 והא ליבא עשרה! תרנמא שמואל: כמטה עשרה. תנן תהם: אהר חוד שררוהו מים או
 46 שרצים, או שאקלתו מלחת, וכן מדרבן אבנים, וכן מואר של קורות - מאהיל על המומאיה.
 47 רבי יהודה אומר: כל אהל שאינו עשוי בירי אדם - אינו אהל. מאי מעמא דרבי יהודה?
 48 יליף

1 שרין פמאות - אף מדרס, דמיוחדות לטביכה קן ולא לתשמש אחר. ועל זה שביא -
 2 קשות קן, ואין לך אדם ששוב עליהן, בין דליבא ריחב עלייהו - אין רוב בני אדם רגלין
 3 ליהרין לכהן, רמקיי ויחייב - ומיוחד לכהן. והתניא - לעיל, וכן היה ר' יוסא אומר
 4 כדבריו - של ר' יוסי, דזו חזו מסכבין בה. אלמא: אהל כלי הוא לקבל טומאה, נטמא -
 5 כעין שפס סביב גבהו משום שפחותו
 6 בהו, ועשוייה לתשמש לחת פירות על גבה.
 7 דלית ביה נטמא - אפילו כלי לא הוא, ולסכך
 8 על גבי אהלים עשוייה, שקם = פוהיל, מין
 9 שישנה, של שק = מנורה של עדים, של ספירא
 10 - ממה שמסמך מנורה הסוס ומנבו. מפתחין
 11 פמא תת - ולא מדרס, דכלי קן ולא לשיבה,
 12 בשלמא לפמוי אבא - חרסותא ליהני מובלי -
 13 איכא למימר בכל דבי לא רבי לא עבידן לטביכה
 14 כלי הם לתשמש אחר, של שקם ושל גמי - אף
 15 על פי שאין ארגנים הישב, ויש הפרש בין בית
 16 ניר לבית ניר, ראויהן קן חרסותא דפריי - פירות
 17 גסקי, שאין יוצאין דרך נקב קטן, של שק ושל
 18 ספירא - שנארגים יפה, חזו גולגלין יצוי -
 19 כלים כעין שקין שנתונים בתוך קטניות ופירות
 20 דקין, אלא לפמא דאמר מנחות משם - שרין
 21 פשוט, ואף לתן בית קיובל, בשלמא של שק
 22 ושל ספירא - לר' יוסא, אף על גב דלאו
 23 לטביכה עבדי, חזו לפריי - ונפוחתא - ליהלוק
 24 כנגד הפתח. כדמרתגם "מסך הפתח" (שמות
 25 לה) - פריסא דהרנא, נפוחתא - נלפת בתוך
 26 הקמת, כמות שרין, נותנין עליו קמה, ובופלין
 27 אותן וקורחין בראש הדפול, כעין בופיש למר
 28 שלנו, לפאי חוין - אליבא דרבי יוסא, דאמר
 29 לאו לטביכה אבא, אמאי מנחות שום טומאה?
 30 לנייטא - לכסות בתוך גיגית שעשויין בתוכה.
 31 תניא - כן אהר רבי יוחנני, שבידתי לילה -
 32 שבידד לגולה לעבר שנה, כדאמרין ברבבות
 33 ב"דרורא" (סג.א), מריא = מחלת, מסכבין
 34 - וסתמא לסיכור, ואינה כלי לתשמש, קיר -
 35 הוא גרפא.

הדרן עלך סוכה

1 **שְׁרִין מְאֹאֵת, וְשֵׁל מְבֻרָא, שְׁרִין מְהוּזוֹת. עַל מַה הִלְכוּ**
 2 **עַל שְׂאָר מְקוֹמוֹת, מִרְ סָבִיר: פִּינּוּ דְלִיבָא דִּיחִיב**
 3 **עַלְיָהוּ - כְּדִמְבֻרָא דְמִינּוּ, וּמִרְ סָבִיר: פִּינּוּ דְמִקְרִי וְחִיב**
 4 **עַלְיָהוּ - כְּדִאִישׁא דְמִינּוּ, אִמֵּר מִר: כֵּל הַחֻצְלוֹת**
 5 **מִפְּמֵאֵין טָמֵא מֵת, דְּכִרִי רִבִי דִּסְא, וְהִתְנִיא: וְכֵן הִיָּה**
 6 **רִבִי דִּסְא אֹמֵר כְּדִרְבּוּי: לֹא קָשָׂא: הֵא - דְּאִית לִיה**
 7 **גִּרְפָּא, הֵא - דְּלִית לִיה גִּרְפָּא. מִיחִיב: חוּצְלוֹת שֵׁל**
 8 **שַׁעַם וְשֵׁל גָּמִי וְשֵׁל שֵׁק וְשֵׁל סְפִירָא - אִפְּמֵא מְמֵא**
 9 **מֵת, דְּכִרִי רִבִי דִּסְא, וְחִקְמִים אֹמְרִים: אִף מְדָרְס,**
 10 **בִּשְׂלָמָא לְמֵאן דְּאִמֵּר מְהוּזְבִּיל - שֵׁל שַׁעַם וְשֵׁל גָּמִי**
 11 **חֻז לְכִנְתָּא דְּפִיר, שֵׁל שֵׁק וְשֵׁל סְפִירָא - חֻז לְגוּלְגָּן**
 12 **וְצִי. אֵלֵא לְמֵאן דְּאִמֵּר מַחְצְלוֹת מְפִישׁ, בִּשְׂלָמָא שֵׁל**
 13 **שֵׁק וְשֵׁל סְפִירָא - חֻז לְפְרִי וְנִפְוּתָא, אֵלֵא שֵׁל שַׁעַם**
 14 **וְשֵׁל גָּמִי לְמֵאֵי חוּז? חֻז לְנִינְיָתָא, אִיפְּא דְּאִמְרִי:**
 15 **בִּשְׂלָמָא לְמֵאן דְּאִמֵּר מַחְצְלוֹת מְפִישׁ, שֵׁל שַׁעַם וְשֵׁל**
 16 **גָּמִי - חֻז לְנִינְיָתָא, שֵׁל שֵׁק וְשֵׁל סְפִירָא - חֻז לְפְרִי**
 17 **וְנִפְוּתָא, אֵלֵא לְמֵאן דְּאִמֵּר מְהוּזְבִּיל - בִּשְׂלָמָא שֵׁל**
 18 **שֵׁק וְשֵׁל סְפִירָא - חֻז לְגוּלְגָּן וְצִי, אֵלֵא שֵׁל שַׁעַם**
 19 **וְשֵׁל גָּמִי לְמֵאֵי חוּז? חֻז לְכִנְתָּא דְּפִיר, תְּנִיא, אִמֵּר**
 20 **רִבִי תַנְיָה: כְּפִירְתִּי לְגוּלָּה מְצֹאֵתִי אֵצֶל רִבִי הוֹשֵׁעַ אַחִי**
 21 **לִי: מִסְפְּכִין כְּבֻדָּא, וְכִשְׂבָּאֵתִי אֵצֶל רִבִי הוֹשֵׁעַ אַחִי**
 22 **אָבָא וְזָרָה לְדְּכִרְוּ, אִמֵּר רַב הַסְּדָא: וְהוּא דְּלִית לִיה**
 23 **גִּרְפָּא, אִמֵּר עוּלָּא: הִנֵּי בְּדִירָתָא דְּכִנֵּי מַחְזִיא, אֲלִמְלֵא**
 24 **קוּר שְׁלָחַן - מִסְפְּכִין כְּהוּ. תְּנִיא גָּמִי כְּכִי: מִסְפְּכִין**
 25 **כְּבֻדָּא, וְאִם יֵשׁ קוּר - אִין מִסְפְּכִין כְּהוּ.**

הדרן עלך סוכה

26 **מִשְׁנֵה הִישָׁן תַּחַת הַמִּטָּה בְּסוּכָה - לֹא יֵצֵא יְדֵי**
 27 **חֻבְתָּו. אִמֵּר רִבִי יְהוּדָה: נִוְחָנּוּ הַיְיִנּוּ שְׁהִינּוּ**
 28 **יְשִׁינּוּ מִתַּחַת הַמִּטָּה כְּפִנֵי הַתְּקִינּוּ וְלֹא אִמְרוּ לְנֹו דְּכִר:**
 29 **אִמֵּר רִבִי שְׁמַעוֹן: מְעִישָׁה מְבִיב עֵבֻדוֹ שֵׁל רַבִּין גְּמִלְיָא**
 30 **שְׁתֵּיהּ יִשָּׁן תַּחַת הַמִּטָּה, וְאִמֵּר לְהוּן רַבִּין גְּמִלְיָא**
 31 **לְאִנְיָוּם: ר'איתם טובי עבדי, שהוא תלמיד חכם ויודע שעבדים פטוין מן הסופיה, לפיכך**
 32 **ישן הוא תחת המטה, ולפי דרבינו למרנו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו. גמרא**
 33 **והא ליבא עשרה! תרנמא שמואל: כמטה עשרה. תנן תהם: אהר חוד שררוהו מים או**
 34 **שרצים, או שאקלתו מלחת, וכן מדרבן אבנים, וכן מואר של קורות - מאהיל על המומאיה.**
 35 **רבי יהודה אומר: כל אהל שאינו עשוי בירי אדם - אינו אהל. מאי מעמא דרבי יהודה?**
 36 יליף

36 מליחה ומתבקעת מאליה, וכן פירב - אבנים גדולות הערוכות על גבי פני השנים שהאחת סודרה על גבי השנים והשנייה שוכבת או אצל או המפירות או מוזה יש של אהל טפוח וכן
 37 מואר של קירות - אף קירות הערוכות על גבי קרקע ועל גב ועומדות לבנין ויש שם הרבה נקבים בניהם ויש בהן אהל כל אלו אצל או מות בתוך האהל בראשו אחד וכלים
 38 בראשו שני נטמאו באהל הנתי: בתי אדם - מתבוק לעשותו אהל אינו אהל - לטומאה.

טובה. פרק שני – ישן תחת המטיה דף כא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ) רמ"א

תוספות

1 **ל**יף אהל אהל ממשכן – ואם תאמר: אי ממשכן לך – אפילו עשוי ביד אדם נמי לא
 2 כיאת את הטומאה אלא פשתן, כדאשכחן בפר"ק (במה מליקין) (שבת כ"ב, וט"ז),
 3 דתנן: כל היצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהל, אלא פשתן, וליף בגמרא אהל אהל
 4 ממשכן; ויש לומר: דכל המאחילים וטומאים ליתפן בספרי בפרשה פרה הקל וחומר
 5 ממצורע, ודניא: מנין לעשות את המאחילים

6 כאהל? דמה? אמרת: מה מצורע מזוהק הקל עשה בו כל
 7 המאחילים, אהלו, מה החומר לא לבן, דלגבי
 8 מצורע כתיב: "מושב" ודרשין בתורת כהנים:
 9 מושבו טמא, ובגאן אמר: הטמא יושב תחת
 10 האילן וטוהר עבר – טמא. ואם תאמר: אם כן, כי
 11 לא עבד ימי אדם גיבין נילף בכל חומר ממצורע?
 12 וכן תימא: אם כן, שיהו טמא מאי אדמיא – הא
 13 אימאנא: ליה לדרשה דפרק "למה מליקין"
 14 דכל היצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהל, ויש
 15 ליה לומר: דרמושב לא משמע לא ריבו ולא
 16 מיטע לעבן שנינו עשוי ביד אדם, ולכרי יהודה
 17 דמעטיה דרמנא גבי מת ליתפין מצורע הקל בכל
 18 חומר ממת, דלא מטמא. ולרבנן לא מחלק לא
 19 הכא ולא הכא, ואף על גב דסתם פסיקא רבי
 20 יהודה – תיאי שפיר תיאי דאלין כריי יהודה,
 21 דאמר בעמקת: מודה דהו רבי יהודה במלא
 22 אנרוק, ואם תאמר: וידיא דרסא דמלא ליתפין
 23 ממת כל חומר ממשכן, אבן כן נמי לא ולא
 24 מטמא עברים, כמו קוברי דמת שדיו עברים
 25 באבסדה ויש שם כלים, ומצורע עבר אינו
 26 מטמא באהל, כדתייא בתורת כהנים, וברחוק
 27 במבטא נעיסת פרק שלש עשרה (מטע"ז) ויחייז
 28 לה פרק קמא דקדושין (לג"ב) ויש לומר: דקל
 29 וחומר זה אינו אלא גלוי מילתא בעלמא וזאת
 30 דלא ליתפין ממשכן, למעטי את המאחילים.
 31 **ו**מביאין נשים עברות וילדות – אף על פי
 32 שהיו היתקות טומאים בנה
 33 וילדות – לא היו חוששים אלא לשומרן מטומאת
 34 מת דבעיא הוא. ומתומאה היצא מנופו בנך
 35 בעל קרי. כדתייא בתוספתא שהיו מגדלין אותן
 36 עד שדיו בני שבע שנים או ששנה ולא יותר, שלא
 37 ידאו קרי. וקעת תימה: מה מועיל מילוי זה שהיו ממלאין בתנוקה; אף ק"ט בענין איש
 38 בשעת קידוש שנותנן האפר במים, או בשעת חזרה לרבי יהודה או ברבנן, כדבמות פרק
 39 "ט"ף בקפ"א" (יזאט מ"ב). ויש לומר: דמת שהיה יכול לתקן מתקין, משום מעלה. דבזה
 40 מילתא מעלה בעלמא כדתייא בריש (יזאט) ג"ב).

41 **ו**על ובחן ילדות – מאן אדמר בניטון (ל"ב) ובניו פר' ב' בחן גדול" (ת"א), ובפרק "בכל
 42 מערבין" (עירובין ל"ב), ובפרק תרעא דהגינה (ב"ה), דאהל זרוק לא שמייה אהל לחיץ
 43 בפני הטומאה – מצי למימר דסבר לה רבי יהודה, דאמר בשמעתין לא יזק מביאין ילדות
 44 אלא שווים שביבסותיהן דחיות. ורבי על אהל זרוק – מכל מהו מביאין ילדות
 45 ורבנא דהשבייל, כדדרשין מרביבין פ"ג (א) עבצמות גרייס הטובכין מיהו ל'
 46 אליעזר דלוקן ודאי קשה דנפרש טמא דשוריים משום דמנינעם על הירעה שלהם, וקושיא
 47 דמעה מנינו משה דתייא אהל ערא, ולואי טמא קשה; ויחי בערתי למאן דאמר אהל
 48 זרוק לא שמייה אהל דאפילו שיהי חיבה ומגדל לא חייע. **ו**היתנות יושב –
 49 בתוספתא דפרה (פרק שני) קתיי דחבל שיון שהתנוקות עיריבין טבילה, כלומה: הדין שן,
 50 לכן ר' עקיבא בר' ר' יוסי הגלילי, שהחליק לעבן וזאת, כדתייא בגמטת פרה פרק שלשין מ"שה

51 **ד**: עיריבין היו התנוקות להוות דברי ר' יוסי הגלילי, ר' עקיבא אמר: לא היו עיריבין לחוות. **ו**רדו לחתום
 52 בקונטרס, ותימה גדולה פריש, דבבבולא טמא מוכיז במבטת פרה (פרק שבעי משנה ב), ומבסכת כבורות מייחזין לה בפרק
 53 פרה פרק תמיש' (משנה ו) השקות שבסלקא עין ממלאין בה, היתה כלי תברה בסיד – ממלאין, עד תניא בתוספתא דפרה: אמר לפני רבי עקיבא משום רבי שמעאל: כוסות של אבן היו
 54 תלויין בן שוריים, כיון שהשוו שוריים לשלחות ונמלאו בחסות. אמר להם: אל תנונו מקום לצרוקים לרדות (אתרוין), ונראה לפרש דרביי פ"ג ר' יוסי ורבנן כריי משום הדיא
 55 פורחין לא יחשבו לקבר תלוייהו, ויבי יוסי **ה**ניא אמר: יבן מבי – משמע לבאורא שהיא ברייתא, וזאת משום שלימב במבטא אהלתי (פרק שלש עשרה) (א) סיפא דהדיא ליעיל, דהבי
 56 נתן התם: רבי יהודה אמר כל אהל שאינו עשוי ביד אדם אינו אהל, ומודה בשיקופים וסלעים. **ו**הרי' דלת ריש לה במה אנרופין – תימה: ויחי סלקא דרמא וקושא שלא ועיילו ללות? ו
 57 והלא ביד אדם הוא, ומדעת הנהו למה אהל ותר: מאייה טעם יש לשוורים להועיל יתר מן הילדות; ובקונטרס פירש אף סלקא דרמיה משום דאין דרך אהל כבך, ולא כן שוריים, ולפי
 58 זה תיקשי ליה אי גופא וצריך לומר: דאף סלקא דרמיה דבעלי חיים חשיבי להציל טפי מדרלות ליחשב אהל, אף על פי שאין דרך אהל כבך, ולא שייך טעם זה אלא בדרות התלוי בסבירא,
 59 ולא למאי דרשנו ממשכן, **ש**דעתו של תינתק טעם עליו – קסבר רבי יהודה: אהל זרוק שמייה אהל, דמשמע הא לא מניפי שדעתו טעם – זה מביאין לדרות.

1 **אהל** אהל ריבה – אהל'ם טובא כתיבי בפרשת פרה, לרבות אף העשוי מאליו. מפני קבר
 2 התחום – כל של התחום וטומאת התחום שבמלמדו לשון ספק הוא, תחומם שאינו
 3 גלוי. מפני התחום שכל העל היו ומספוק שמא יש שם קבר, ואין לו למת הלח טפח
 4 וטומאה שהיא בריצה וקיעת ועולה לרקיע, לכך היו בנין אותה על גבי כפיף, שאפילו
 5 יש שם קבר מוחת דריי וזל מפקסי. **ו**מביאין

6 **ל**יף אהל אהל ממשכן; **כ**תיב **ה**קא: **"**ואת התורה
 7 **א**דם כי ימות פאהו", **ו**כתיב **ה**תם: **"**ויפרש את
 8 **ה**אהל על המשכן", **מ**ה **ל**חלו ביד אדם – אף
 9 **פ**אן ביד אדם. **ו**רבנן: **א**הל אהל ריבה. **ו**קבר רבי
 10 **י**הודה **פ**ל אהל שאינו עשוי ביד אדם אינו אהל?
 11 **ו**רמינחו: **ה**צרות היו בנייות בירושלים על גבי **ה**סלע,
 12 **ו**תחתיהם **ל**ל לפני **ה**קבר הטהום, **ו**מביאין **נ**שים
 13 **ע**וברות **ו**ילדות **ש**ם, **ו**מגדלות **ב**ניהם **ש**ל **ל**פדה.
 14 **ו**מביאין **ש**וורים **ו**על גביהן דלתות, **ו**תנוקות **ו**ישבן
 15 **ע**ל גביהן **ו**כוסות של אבן בדיהם. **ה**גיעו לשלוות
 16 **ו**רדו לחתום **ה**מים **ו**מילואם, **ו**עלו **ו**ישבו להם. **ר**בי
 17 **י**וסי **א**ומר: **מ**מקומו **ה**יה **מ**שלשל **ו**מלא, **מ**פני **ה**קבר
 18 **ה**טהום. **ו**תניא, **ר**בי **י**הודה **א**ומר: **ל**א **ה**יו **מ**ביאין
 19 **ד**לתות **א**לא **ש**וורים. **ו**הא **ש**וורים, **ד**אהל שאינו עשוי
 20 **ב**יד אדם הוא, **ו**קתני, **ר**בי **י**הודה **א**ומר: **ל**א **ה**יו
 21 **מ**ביאין **ד**לתות **א**לא **ש**וורים; **כ**י **א**תא **ר**ב **ד**ימי **א**מר
 22 **ר**בי **א**ליעזר: **מ**ודה **ר**בי **י**הודה **כ**מלא **א**נרוק. **ת**ניא
 23 **נ**מי **ה**כי: **ו**מודה **ר**בי **י**הודה **ב**שיקופין **ו**בנקיין **ה**סלעים.
 24 **ו**הרי **ד**לת, **ד**יש **ב**ה **פ**מה **א**נרוקין, **ו**קתני, **ר**בי **י**הודה
 25 **א**ומר: **ל**א **ה**יו **מ**ביאין **ד**לתות **א**לא **ש**וורים; **ל**א **ה**יו
 26 **מ**ביאין **ד**לתות **כ**ל **ע**וקר, **ש**מפני **ש**דעתו **ש**ל **ה**תנוק
 27 **נ**קה **ע**ליו **ש**פאו **י**ציאי ראשו או **א**חד **מ**אבריו, **ו**יטמא
 28 בכבך

29 דבמלא אנרוק מציעו חשוב למנאו שנינו עשוי ביד אדם, כדתנן באהלתי (פרק שלש
 30 עשר משנה א) וכלים פרה שפיעה משנה ב), ומבסכת כבורות מייחזין לה בפרק
 31 "על אף מומין" (ל"ב), מאור שלא נעשה ביד אדם שיעורו להוציא את הטומאה לאידי
 32 במלא אנרוק, וזו אנרוף של אבשתי, וישנו גדול כראש כל אדם, וכי אמר ר' יהודה
 33 דנין את אהל חיבא דאף שלפני עשוי ביד אדם – בטפח קאמר. בשיקופין – סלעים הנפולים
 34 ומתפרקין ביה, ויש חור גדול במקום עיקרתן. נקיין = ביקועין. והרי דלת ריש בה כמה
 35 **א**נרוקים – מן עוקרקע עד הילת, וקא אמר ר' יהודה: לא היו מביאין עשוי ביד אדם, אלא
 36 דעתיא משום דאין דרך אהל כבך, וכל שני שוורים. כל עיקר – לא משום דאנוה סלקא
 37 אלא משום דאת דתן של תנוק כהם עליו = פ"ח"ו בלע"ז. שנתוק שאינו ידאי ליפול
 38 והרי הוא כסוח בללותו הוא בעלייה דרבה, ויצאי ראשו חוץ לדלת ומתהיל, לפיכך
 39 מביאין שוורים בלי דלתו. מתוך שהיו ידאי ליפול – אינו מציא ראשו לחלו מן הרב
 40 השור.

כבך
 41 **ד**: עיריבין היו התנוקות להוות דברי ר' יוסי הגלילי, ר' עקיבא אמר: לא היו עיריבין לחוות. **ו**רדו לחתום
 42 בקונטרס, ותימה גדולה פריש, דבבבולא טמא מוכיז במבטת פרה (פרק שבעי משנה ב), ומבסכת כבורות מייחזין לה בפרק
 43 פרה פרק תמיש' (משנה ו) השקות שבסלקא עין ממלאין בה, היתה כלי תברה בסיד – ממלאין, עד תניא בתוספתא דפרה: אמר לפני רבי עקיבא משום רבי שמעאל: כוסות של אבן היו
 44 תלויין בן שוריים, כיון שהשוו שוריים לשלחות ונמלאו בחסות. אמר להם: אל תנונו מקום לצרוקים לרדות (אתרוין), ונראה לפרש דרביי פ"ג ר' יוסי ורבנן כריי משום הדיא
 45 פורחין לא יחשבו לקבר תלוייהו, ויבי יוסי **ה**ניא אמר: יבן מבי – משמע לבאורא שהיא ברייתא, וזאת משום שלימב במבטא אהלתי (פרק שלש עשרה) (א) סיפא דהדיא ליעיל, דהבי
 46 נתן התם: רבי יהודה אמר כל אהל שאינו עשוי ביד אדם אינו אהל, ומודה בשיקופים וסלעים. **ו**הרי' דלת ריש לה במה אנרופין – תימה: ויחי סלקא דרמא וקושא שלא ועיילו ללות? ו
 47 והלא ביד אדם הוא, ומדעת הנהו למה אהל ותר: מאייה טעם יש לשוורים להועיל יתר מן הילדות; ובקונטרס פירש אף סלקא דרמיה משום דאין דרך אהל כבך, ולא כן שוריים, ולפי
 48 זה תיקשי ליה אי גופא וצריך לומר: דאף סלקא דרמיה דבעלי חיים חשיבי להציל טפי מדרלות ליחשב אהל, אף על פי שאין דרך אהל כבך, ולא שייך טעם זה אלא בדרות התלוי בסבירא,
 49 ולא למאי דרשנו ממשכן, **ש**דעתו של תינתק טעם עליו – קסבר רבי יהודה: אהל זרוק שמייה אהל, דמשמע הא לא מניפי שדעתו טעם – זה מביאין לדרות.

סוכה. פרק שני - ישן תחת המיטה דף כא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

1 **ובעצמות** ויגידם תשובכני - אף על גב דהאי קרא באדם כתיב - כל שכן בהמה,
2 שברשה למטה בעין אהל.
3 **למדנו** שעבדים פטורים מן הסוכה - ואף על גב דהאי מצות עשה שהזמן גרמא -
4 אטריקן שאשבעוני, ולא תימא דרובין משום דכתיב "ושבר" בעין תורו,
5 כדלגמא בשילדו פירוקן (כ.א.ב.).
6 **שאין** לה קבע - שמטלטלת על ידי המטה.
7 ורבי יהודה למטה. דאמר סוכה דירה
8 קבע. כר פירש בקונטרס. לפי סברא זו מצינו
9 למינורו משהו במי סוכה שבראש הגגלה. וגורס
10 שפיר לעיל לקבע פסקא (ב.ב.) ולקמן בפירוקן (ב.ב.א.)
11 בראש הגגלה, גבי פלוגתא דרבין גמליאל ור'
12 עקיבא בראש הפסחה. בראש הגגלה גבי פלוגי.
13 והא דמדיח רבין גמליאל בראש הפסחה ברבשה
14 - והכא בדבולה לעמוד ברוח שאינה מנייה
15 דיבשה, כדארמינן לקמן (שם) אף על גב
16 דמטלטלת על ידי הפסחה - שאני בעינן,
17 דאורחא דבבא, וחשיבא קבע אף על גב
18 דמטלטלת. ואפילו למאן דמפרש הכא טעמא
19 דמתניתין משום דבר המקבל טעמא - מכל
20 מקום מודה הוא פלוגי נמי בטעמא דירית קבע
21 תרע, מדלא קאמר איבא בעיניה נון סתסכה
22 בשידה תיבה ומגדל ומתקיים ארבעים סאה
23 בלח, גהם כוריים ביבש. ולגמאן דאמר לפי ספק
24 לה קבע - דבא נמי אף לה קבע, דמטלטלת.
25 ולגמאן דאמר לפי שמעמידה דבר המקבל
26 טעמא - הני קוין דבאין במדה טהורים, כדתנן
27 פרק תשעה עשר דרלים משנה (א.), ומיהו, קשה
28 דלקמן (ב.ב.א.) דפסל ר' יהודה סוכה על גבי בהמה
29 מאי טעמא - וסוכה דכתיב 'ות' הסכות דירית קבע
30 שבעת ימים' סוכה דיראה. ולמטה, וזו אינה
31 ראייה. לפי שאין עולין כל ביס טוב. והשתא
32 תיסקר ליה משום דמטלטלת על ידי בהמה, ואינה
33 קבע, מידי דהוא אסומך בראשי המטה ובידורשמי
34 משמע דטעמא על שאין לה קבע, אלא
35 עשרה פסחים מן המטה עד לגג. דרך פלוגתא דר'
36 זבדא ור' אבא דבאבא מתי' לה בירושלמי. ר' אמי
37 דר' אבהו. וזה לשונו. אמר רבי אמי: על שם שאין
38 מבריע המטה לסבך עשרה פסחים. אמר ר' אבא:
39 משום שאין מעמידין דבר טעמא. הא תני משה
40 בירושלים שהיו משלשלין סותחיןן לפני
41 הלוחותינו והיו מסבכין על גבן, כא. תימא משום
42 שאין מעמידין על דבר טעמא - הא לית ליה
43 טעמא, אלא משום שאין מבריע המטה לסבך
44 עשרה פסחים, עד כאן ידרשמי. ואותן של אנשי
45 יודשלים היה עשרה מבריע המטה לסבך. והא
46 דקתינן מתניתין רבי יהודה אמר אב אינה יכולה
47 לעמוד מעצמה אסורה, דמשמע אף יכולה
48 לעמוד ברוח ומסבכה על יתדות - כשהיא, אף על
49 פי שאין מבריע המטה לסבך עשרה - לא חשיב
50 עראי, כיון דאי שקיל לה למטה איבא אורי
51 עשרה, והסוכה מתקיימת. כדאמר אבבי בשמעתין
52 למאן דאמר אף לה קבע - דרבי יש לה קבע
53 כלומר: אי שקיל לה למטה, דמטה לחדרה קיימא
54 שאין הסוכה נפסלת בשביל שהיבשה בה מטה
55 ומשעט אורה. מתי דהוא אכריס ובסתות דפרק
56 קנא (ב.ב.) לא הוי מיעוט לא לענף עשרה ולא
57 לענף עשרים.

1 **בקבר** התהום - כלומר: בספק קבר. ריש כמה אנרופים - מן החבלים לקרקע. והניין
2 חיינו - אלמא: אהל עראי לאו אהל הוא. הואיל ולגבה עשיתו - לישן על גבה ולא
3 תחתיה, לפיכך אף לה שם אהל. על היועים - שממניסן ראשדון תחת כריסם. להכי
4 נקט גבי מטה מנעלים וסנדלים, דאמרין בבבא כרמי' אלמא: איהו מטה של תלמיד
5 דרבנמא - כל כלי תחתיה אלא מנעלים של
6 בעל הבית בימות החמה וסנדלים בימות
7 החשימים. שנותנים שם כשיארו בא לשכב ולישן
8 תולץ מנעליו ונותן תחת מטהו. אבל לתת
9 תחתיה דברים אחרים - גנאי הוא לו, שמגדיל
10 בני הבית לשם. על בני מעין - גג ששררה
11 שלהן מגין עליהן. תפוכבי - אלמא: אכר סבך
12 ליה. ואיכתיב אימא - ל' יהודה מטה אהל
13 הוא, אלא היינו טעמא דשרי - משום דסוכה
14 אהל קבוע הוא. ולא אתי עראי ומכיל קבע -
15 לסיכר שם הסוכה כמאן. והא ר' שמעון דאמר
16 נמי תפוכבי קבע - בדעי ארבעה דפנות, ואמרין
17 בפרק קנא (ב.ב.) ר' יהודה ור' שמעון ורבין
18 גמליאל ור' אליעזר ואחרים כולוהו סבירא ליה
19 סוכה דירת קבע בעתו, וקאמר במתניתין: לפי
20 דרבינו למדנו שהיו תחת המטה לן תנא די
21 דבתנא. משהו - לישן שיתת תולץ וסותמה.
22 מלמא - דהתא אנב אורחיה, דאילו
23 לאשמענין נמי ברהסא שלמדנו. תולץ כולוהו
24 דבר שחובל להבין כן דבר חדוש. דאי אמרת
25 'מברכי' - לא שמענין מניה שרתא שיתת
26 תולץ עריבה ליתן לב ללמודה, אבל השתא
27 שאשמעין דצריך להותחן אתן אף לשחוקן, שהף
28 הוא סופה להבין בה דבר תורה 'מברכי' משמע
29 דברי תורה שהוא מנחין למאן תלמידים.
30 ציב' ליתור - צריך לנשבעם וישתנו לוח לב.
31 ועליו - דבר של קבו. **משנה** בכרעי המטה
32 - מטה שלמה. ר' יהודה אומר בי' - טעמא
33 מפרש בגמרא. **גמרא** שאין לה קבע -
34 שמטלטלת על ידי מטה. ור' יהודה לטעמי
35 דאמר. סוכה דירת קבע. שמעמידה בי' -
36 ואף על פי שלא למדנו פסול אלא לסבך, והאיל
37 ועיקר של סבך אלו מעמידין - הוי כבילו סבך
38 דבר המקבל טעמא. אבל סיכך על המטה -
39 ולא סמך הסיכוך בכרעים. אלא על גבי יתדות.
40 אבל כל דופני הסוכה אינן אלא מטה משלשה
41 צדדין - לא פסיל ר' יהודה. והא לא גמרינן
42 פסול מניה לסוכה אלא לסיכוך. וזה לא הוא
43 ולא מעמידו בפסוליהו. ולענף קבע נמי יש קבע
44 לסיכוך.

1 **בקבר** התהום. **תניא** פותיה דרבא, **רבי** יהודה אומר:
2 לא הוי מביאין דלתות כל עיקר, מפני שדעתו של
3 תינוק נפתח עליו, שפא וציאי ראשו או אהר מאכביו
4 ויטמא בקבר התהום. אלא מביאין שוורים המצורים
5 שפירסותיהן רחבות, והתנוקות וישבן על גביהן
6 וכוסות של אבן בדיקה, הגיעו לשלוח ירדו ומלאים
7 ועלו וישבו לתן על גביהן. והרי מטה, ויש בה
8 כמה אנרופים. והנן, **רבי** יהודה אומר: נהנינן היינו
9 שהיינו ישנים תחת המטה בגני הקנים! שאני מטה,
10 הואיל ולגבה עשירה. שוורים נמי לגנן עשויים! כי
11 אתא רבין אמר **רבי** אלעזר: שאני שוורים הואיל
12 ומגנינו על הרועים, בחמה מפני החמה, ובגשמים
13 מפני הגשמים. אי הכי, מטה נמי, הואיל ומגניה
14 על מנעלים וסנדלים שחתתיה! אלא אמר רבא:
15 שאני שוורים, הואיל ועשויים להנין על בני מעים
16 שלהן, שאמרו: "עור ובשר תלבישי ובעצמות וגידיים
17 תסבכני". ואי בעית אימא: **רבי** יהודה למעמה,
18 דאמר: סוכה דירת קבע בעינו, והוה ליה מטה
19 דירת עראי, וסוכה אהל קבע, ולא אתי אהל עראי
20 ומכיל אהל קבע. והא רבי שמעון דאמר נמי סוכה
21 דירת קבע בעינו, והא ואתי אהל עראי ומכיל אהל
22 קבע! אי, ביהא פלוגי: **מר** סבר: אתי אהל עראי
23 ומכיל אהל קבע, ו**מר** סבר: לא אתי אהל עראי
24 ומכיל אהל קבע. **אמר** רבי שמעון מעשה בטיבי
25 ערבי'. **תניא**, אמר רבי שמעון: משיחתי של רבן
26 גמליאל למדנו שני דברים: למדנו שעבדים פטורים
27 מן הסוכה, ולמדנו שהיישן תחת המטה לא יצא די'
28 חובתו. **ולמא** 'מבדכיו של רבן גמליאל'?! מילתא
29 אגב אורחיה קא משמע לן, כי הא דאמר רב אחא
30 בר אדא, ואמרי לה: אמר רב אחא בר אדא אמר
31 רב **גמליאל** אמר רב: מנין שאפילו שיתת תלמידו
32 בתקומו צריכה לימוד - שאמרו: "ועלהו ואבול".
33 **משנה** הסומך סוכתו בכרעי המטה - כשרה. **רבי** יהודה אומר: אם אינה יכולה לעמוד
34 בגני עצמה - פסולה. **גמרא** מאי טעמא דרבי יהודה? פלוגי בה רבי יודא ורבי אבא
35 בר כמל. חד אמר: מפני שאין לה קבע, וחד אמר: מפני שמעמידה דבר המקבל
36 טעמא. מאי בנייהו - גנון שענין שפדיון של פרול וסיכך עליהם. למאן דאמר לפי
37 שאין לה קבע - הרי יש לה קבע, ומאן דאמר מפני שמעמידה דבר המקבל טעמא -
38 הרי מעמידה דבר המקבל טעמא. אמר אביי: לא שנו אלא סמך, אגל סופך על גב
39 המטה - כשרה. מאי טעמא, למאן דאמר לפי שאין לה קבע - הרי יש לה קבע, למאן
40 דאמר מפני שמעמידה דבר המקבל טעמא - הרי אין מעמידה דבר המקבל טעמא.

1 **בקבר** התהום - כלומר: בספק קבר. ריש כמה אנרופים - מן החבלים לקרקע. והניין
2 חיינו - אלמא: אהל עראי לאו אהל הוא. הואיל ולגבה עשיתו - לישן על גבה ולא
3 תחתיה, לפיכך אף לה שם אהל. על היועים - שממניסן ראשדון תחת כריסם. להכי
4 נקט גבי מטה מנעלים וסנדלים, דאמרין בבבא כרמי' אלמא: איהו מטה של תלמיד
5 דרבנמא - כל כלי תחתיה אלא מנעלים של
6 בעל הבית בימות החמה וסנדלים בימות
7 החשימים. שנותנים שם כשיארו בא לשכב ולישן
8 תולץ מנעליו ונותן תחת מטהו. אבל לתת
9 תחתיה דברים אחרים - גנאי הוא לו, שמגדיל
10 בני הבית לשם. על בני מעין - גג ששררה
11 שלהן מגין עליהן. תפוכבי - אלמא: אכר סבך
12 ליה. ואיכתיב אימא - ל' יהודה מטה אהל
13 הוא, אלא היינו טעמא דשרי - משום דסוכה
14 אהל קבוע הוא. ולא אתי עראי ומכיל קבע -
15 לסיכר שם הסוכה כמאן. והא ר' שמעון דאמר
16 נמי תפוכבי קבע - בדעי ארבעה דפנות, ואמרין
17 בפרק קנא (ב.ב.) ר' יהודה ור' שמעון ורבין
18 גמליאל ור' אליעזר ואחרים כולוהו סבירא ליה
19 סוכה דירת קבע בעתו, וקאמר במתניתין: לפי
20 דרבינו למדנו שהיו תחת המטה לן תנא די
21 דבתנא. משהו - לישן שיתת תולץ וסותמה.
22 מלמא - דהתא אנב אורחיה, דאילו
23 לאשמענין נמי ברהסא שלמדנו. תולץ כולוהו
24 דבר שחובל להבין כן דבר חדוש. דאי אמרת
25 'מברכי' - לא שמענין מניה שרתא שיתת
26 תולץ עריבה ליתן לב ללמודה, אבל השתא
27 שאשמעין דצריך להותחן אתן אף לשחוקן, שהף
28 הוא סופה להבין בה דבר תורה 'מברכי' משמע
29 דברי תורה שהוא מנחין למאן תלמידים.
30 ציב' ליתור - צריך לנשבעם וישתנו לוח לב.
31 ועליו - דבר של קבו. **משנה** בכרעי המטה
32 - מטה שלמה. ר' יהודה אומר בי' - טעמא
33 מפרש בגמרא. **גמרא** שאין לה קבע -
34 שמטלטלת על ידי מטה. ור' יהודה לטעמי
35 דאמר. סוכה דירת קבע. שמעמידה בי' -
36 ואף על פי שלא למדנו פסול אלא לסבך, והאיל
37 ועיקר של סבך אלו מעמידין - הוי כבילו סבך
38 דבר המקבל טעמא. אבל סיכך על המטה -
39 ולא סמך הסיכוך בכרעים. אלא על גבי יתדות.
40 אבל כל דופני הסוכה אינן אלא מטה משלשה
41 צדדין - לא פסיל ר' יהודה. והא לא גמרינן
42 פסול מניה לסוכה אלא לסיכוך. וזה לא הוא
43 ולא מעמידו בפסוליהו. ולענף קבע נמי יש קבע
44 לסיכוך.

טובה פריק שני - ישן תחת המיטה דף כב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ) רמה

תוספות

1 קנה עלה וקנה יורד - שלא השווה את הסכך להסכיב את הקנים והן אלא זה אלא אחד
2 לעמלה ואחד לנטה, ומתוך כך נחמה מרובה מצילתה, ואשמענין מתנייה דאמרינן;
3 רואין כל שאילו דרו מושכבין בשה היתה צילתה מרובה ממתנה - כשרה, כך פירש
4 הקונטרס, ממעע לפרשורו כדכשי בין זה לזה שלשה ודפסולה לאבוי - היינו מטעם המתנה

מרובה מצילתה, ולא יחכו, ודין קימה נחמה
6 בראש כל אדם היתה צילתה מרובה - אין לפסול
7 בשביל נחמה הבא מן הוצר באבלקן, ונחמה היתה
8 מתנה מרובה, אלא היינו טעמא: משום אלא
9 חשיב ככך להצטרף בן האי גבי כשיש בין זה לזה
10 שלשה, אבל כי ליכא שלשה - כלבד דמי, והכל
11 אחד.

קורות הבית והעלייה - משנה היא במסכת
13 אהלות פרק שנים עשר, והני עלה -
14 ברייתא היא, כך היא שניה בחוספתא דאהלות:
15 במה דברים אמורים במונן שיש ביעין פותח טפה,
16 אבל אין ביעין פותח טפה וטומאה תחתיו -
17 תחתיה טמא, על גביה וביניהו טהור. ביעין או
18 על גביה, נגדן עד לרקיע טמא, ואתחילן טהור.
19 בדיא - במונן שיש בהן פותח טפה, אין בהן פותח
20 טפה - טומאה בועקת ועלה בועקת ויורדת.
21 והשתא דך ברייתא אסיפא דומתנין קא,
22 שהעלינות בבין התחתונת, דכשתחתונת אין
23 בין זה לזו פותח טפה געלינות אין בהן
24 פותח טפה, שדן בבין התחתונת, הלכך כשיש
25 טומאה בתחתונת - תחתיו טמא, שכל אית
26 ואתא מביאה טומאה על כולה הואיל ויש ברחבה
27 טפה, וביניהו טהור - כיון דאין בעלינות ורחב
28 טפה לא אמרינן תבט שו גבו נמי טהור - ודחיצת
29 התחתונת כסומה, על גבו נמי טהור - ודחיצת
30 בפני הטומאה, ידכון שיש בו ברחבה טפה, ודוד
31 קאמר: במה דברים אמורים דמביאה טומאה
32 וחוציצין - כשיש ברחובן של התחתונת טפה, אבל
33 אין ברחובן טפה שיש הטומאה תחתיהן בין
34 שהטומאה על גביהן - נגד הטומאה טמא, ומן
35 הוצר טהור.

דא

בית טפח - לא אמרינן תבט רמי, שמיטע מינה, יתיב רב פקנא וקאמר להא שמענתא.
אמר ליה רב אשי לרב פקנא: וכל היכא דלית בית טפח לא אמרינן תבט רמי? והא
תניא: קורה היוצאה מפתול זה ואנה נוגעת בפתול זה, וכן שמי קורות, אחת היוצאה
מפתול זה ואחרת היוצאה מפתול זה ואין נוגעת זו בזו, פחות משלושה - אינו צריך
להביא קורה אחרת, שלשה - צריך להביא קורה אחרת. רבן שמעון בן גמליאל אומר:
פחות

1 משנה סוכה המדובלת - לקמן מפרש לה בגמרא, ושצילתה מרובה מחמתה כשהיא
2 - ליכא לאקשויה, ונחמא דראי ומנא (סוכה בא) שמתנה מרובה מצילתה פסולתו אינן
3 דמונו דזו לזו, דמקשיא קשיין אהדי, כדרימין לזו בגמרא ומשנינן, הפנינים כפיין ביה
4 - סוכר שלה עב ביה. **גמרא עניה** - שיש בסוכה קנים מעט, ודין שרא אדיר הרבה,
5 אלא שאין בו שלשה עמוד. קנה עולה וקנה יורד

6 - שלא השווה הסכך להסכיב הקנים והן אצל
7 זה אלא אחד לעמלה ואחד לנטה, ומתוך כך
8 נחמה מרובה מצילתה, ואשמענין מתנייה;
9 דאמרינן כל שאילו דרו מושכבין בשה היתה
10 צילתה מרובה ממתנה - כשרה, רב תני היא
11 מדובלת ושצילתה מרובה מחמתה אחת,
12 סוכה קימה, ושומאל תני - מתנייהן בחר
13 סוכות, רב תני היא - סוכה שהיא ענייה,
14 שהיא מדובלת ומדוללת, אם צילתה מרובה
15 ממתנה - כשרה, ושומאל תני תריי - סוכה
16 מדובלת כשרה, דאמרינן רזאין, ושצילתה
17 מרובה ממתנה מילתא אחרתיה היא, דאשמענין
18 נמי סוכה בשה היא שיש בה חמה, אם צילתה
19 מרובה - כשרה, לא שני - דהטומאה אלה
20 עולה וקנה יורד כשרה, דאמרינן רזאין, אלא
21 דאין בין זה לזה שלשה - וכל פחות משלשה
22 חרא היא, שאין נגדו - בקנה העלה רוב טפח
23 דלא שיש אהל עולה לאחשבו ולתבט ביה
24 "חבט רמי" = השפל והשלך אותו על האדיר
25 שתחתיו, ודינו נמי נגד גוד אחת אלא לענן
26 מוציגה דהוי חרה על מוציגה שייך למימר נגד
27 אית - משדן אותה הוצר, ולענן מוטל
28 לרוחב ובא לסתום אדיר שייך למימר חבטא.
29 אמרינן תבט רמי - כשבטנה שלשה ויורד.
30 דאילו פחות משלשה - לא חבט הוא, וחתר
31 הוא כמבטש עליו, הכי נרטינן לחך סתניין
32 במאלות: קורות הבית והעלייה שאין עליהן
33 מעיניה וזן מכוונת, טומאה תחת אחת מהן -
34 תחתיה טמא, כן תחתונת העלינות - ביניהם
35 טמא, על גבי העלינה - בנגדה עד לרקיע
36 טמא, והעלינות בבין התחתונת וטומאה
37 תחתיה - תחת כולן טמא על גביהם כנגד עד
38 לרקיע טמא, והכי פירשה: קורות הבית, ארון
39 שהעלייה עשויה בהן, שקריין *שליביא, קורות
40 העלינה הן שהגג עשוי בהן, שקריין **טרייב
41 וגנן שלהן חלקן דין ושוין, ומניחין וחסרין
42 מוקדה לקורה, במין תקרת עלייה, שאין עליהם
43 מעיניה - ולא סתומים, מעיניה לא ודקא נקט
44 אלא דסתם היכא דלית מעיניה ליכא נסרים.
45 וזן מכוונת - העלינות מכוונת כנגד
46 התחתונת ומאחזות לעליהן, טומאה תחת אחת

47 - תחת אחת התחתונת, תחתיה טמא - על פני כל אורכה, דיש ברחבה טפח כדמפרש לקמן, ומביאה את הטומאה, וכל שאר הבית מטה ומעלה טהור, ואף כנגד אותה
48 הקורה למעלה, היינו לבין העלינה, וזן טומאה אלא תחתיה לבד, בין תחתונה לעלינה ביניהן טמא - על כלים שבין אותם השמים טמא, שהעלינה מוחלת על הטומאה,
49 ומביאה את הטומאה על פני כל אורכה תחתיה, על העלינה - ואם טומאה על העלינה, נגד הטומאה עד לרקיע טמא - שהיא אין דבר חוצץ הימנה ומעלה, היו העלינות בבין
50 התחתונת - שלא היו מכוונות זו כנגד זו, אלא העלינות מכוונות כנגד האדיר שבין התחתונת, טומאה תחת אחת מהן תחת כולן טמא - דאמרינן בכל העלינות חבט רמי והשליכם
51 בין התחתונת, והיו כל הבית מוקדה, וזה הוא אחד, וכדמפרש בברייתא שהיה רוחב העלינות כשעור אדיר שבין התחתונת, והני עלה - הוא גרסינן כל במה דברים אמורים במונן
52 שיש בהן טפה, וכן ביעין פותח טפה, אבל אין ביעין פותח טפה, טומאה תחת אחת מהן - תחתיה טמא, ובעל גביהן טמא, ולא גרסינן אין בהן טפה, והכי פירשה: במה
53 דברים אמורים בכולה מתנייהן - כשיש בהן טפה, כשיש בתחתונת הללו טפה וביניהן פותח טפה, מוחקא מתנייהן שפיר דאמרינן חבט רמי, כשדן מכוונת טומאה תחת אחת מהן
54 תחתיה טמא וזו לא, ודאי ריבין בהן טפה - מביא את הטומאה חוצץ בפני הטומאה, הלכך תחתיה טמא ועל גבו טהור, טומאה על גבה תחתיה טהור אפילו כנגד הטומאה, ודחיצת,
55 שיש בהן טפח, וכן דין ביעין פותח טפה, וזן העלינות רחבין כשיש אדיר שבין התחתונת, כדקמינה העלינות בבין התחתונת שדן נגד האדיר וכשישדן, ומביאה תחת אחת מהן
56 תחת כולן טמא, דאמרינן חבט רמי, אבל אין ביעין פותח טפח - נמצא שאין ברוחב העלינות טפה, טומאה תחת אחת מהן מן התחתונת - תחתיה טמא וזו לא, דלא אמרינן
57 חבט רמי, ביעין - כן התחתונת לעלינות בשדן מכוונת טהור, והוא דרין בשאין מכוונת, שעל גבה טהור ותחתיה טמא, ודין ריש דה טפח - מביאה טומאה לכל ארך שתחתיה,
58 והעלינה בפני הטומאה לטהר על גבה, ומאן דריס אין בהן טפח טועה, דאם כן טומאה תחת אחת מהן אין כל תחתיה טמא, דאין בה שיעור להביא טומאה ואין על גבה כנגד הטומאה
59 טהור - שאין בה שיעור לחץ, אבל כנגד הטומאה טמא ומתחתיה נמי טמא, דטומאה בועקת ויורדת, שאין בה שיעור לחץ, ובחוספתא דאהלות פרק שלש עשרון
60 גרסינן בהדיא במסקנא: "במה דברים אמורים" פעם שניה, וגרסינן בה: כמה דברים אמורים כשיש פותח טפח אבל אין ביעין בו, להא שמענתא - דרבא, פחות מארבעה בו' - רבן
61 שמעון סבירא ליה, פחות מארבעה לומר, בכל דוכתא.

שת

1 הא זה הוה בתוך עשרים אמרין חבט רמי - ואם תאמר: מאי קושיא? אפרין מרבי יוסי
 2 ברבי יהודה ליתסייעת מרבין, דלית להו "ראוין", דהא רבנן פליגי עליה. כדמוכח פרק
 3 קמא דעירובין (ד.א. ושם) דאמר אביו רבי יוסי סבר לה באבהו בחדא. ופליגי עליה בחדא.
 4 סבר לה באבהו בחדא - דאית ליה ראיין וזו ליה לומר: וטעמא דרבנן לאו משום דלית להו
 5 חבטו רמי בפחות מטפח. אלא משום דפסלי קורה

6 המונחת בארתו ענין שאינה ראויה לקבל ארית,
 7 דבעי רחבה ורביאה, ולא אמרין "ראוין" לפסול
 8 קורה הייתה ברזח, ושתי קורות המתאימות
 9 אפילו בפחות משלש - משום דראוין לקבל
 10 ארית בעי. אבל אי הוה להו הבא ראוין אפילו
 11 בפחות משלש - שני עלו ללמוד מרביה רבי יוסי
 12 ברבי יהודה שאפילו בעיניו היו אומרים
 13 "ראוין", דהא לא פליגי (מלא) בבאי דלית להו
 14 ראוין. אלא מטעמא דפרשתי.

15 **אבל** בחבטו רמי דלית ביה טפח לא אמרין
 16 בחבטו רמי - והשתא אסקנא בדטפח
 17 אמרין חבטו רמי אפילו בשלשה. ותמיה. ודברק
 18 קמא דעירובין (ט.ו.ט. ושם) אמרין גבי היתה קורתו
 19 משובה או תלידה, כגון שנעץ שתי יתדות
 20 עקומה על שני כותלי מבוי שאין בגובהן
 21 ואין בעקומתן שלשה. וקא משמעין לו דאמרין
 22 לבדו רובטו. ולמה לי שאין עתובן שלשה? וכן
 23 דקורה רובטו. אמרין אפילו כגובה שלשה בני
 24 אמרין חבטו רמי? ויש לומר: דמי דבדלא
 25 הכי תוקשי לן תתם: בלאו טעמא דחבטו רמי
 26 ליתבשר אלא מבוי, כיון דאין הקורה למעלה
 27 מעשרים. אלא היינו טעמא כדאמרין דהתם
 28 דבעיני קורה על גבי מבוי. ואפילו הוי קורה משום
 29 מיתבה - בעיני חובט, ולא חושב הכרי כלל
 30 אלא אם כן הוי בתוך שלשה. כי יהייה דחתם
 31 הדחצו מבחוץ ואפילו סמוך לכותל.

32 **באן** מלמעלה באן מלמטה - הא דדייקינן כי
 33 הדדי פסולה - למעלה קאי, בשיש בין
 34 קנה לחבורי סמולא קנה אפילו מוצמדם פסולה
 35 לפי שחמת האויר נראית בארץ רחבה מן הגלג של
 36 סכר. הא דדייקינן כי יהייה כשרה - נטק
 37 שעירה מלמטה, שחמתה ההדגל שוין - בידוד
 38 שהקנים רחבים מן האויר.

39 **כיווא** מלמעלה באיסתרא מלמחת - כשנבק
 40 רוחב מלמעלה כשיעורו זה, חמתה
 41 מרובה מלמטה כשיעורו סלע, כך פירש בקונטרס.
 42 ההקשה רבינו תם: דרב פפא גופיה דרבא אית ליה
 43 ארץ פסק דעירובין (ל.ה.ט. ח.כ.) עיניו שומרה,
 44 והתם בני סמא וסבתא הכי ועוד קשה דאמר
 45 פרק קמא דקידושין (י.א.ב.) דעבדי אישך דוקר
 46 לפלגתא דחזא איסתרא. אלמא דאיסתרא פחות
 47 מוחזא! ומפרש רבינו תם: כן באן מלמעלה, מי שמודד
 48 האויר מלמעלה - כאן יהייה כשרה, לפי שאויר
 49 עומד כפרץ. אבל העומד מלמטה בארץ ומעין

50 כלפי מעלה, ודומה כי הדדי - פסולה. לפי שהארץ שהוא רחב כי וזאת דומה בעינינו כגון
 51 באיסתרא. ומתבת שהוא רחוק ממנו. וראיה לרבי זנודי בעיניו כתבים" (במדרש יג.י.) וכוכב
 52 גדול בשמים דומה בעיניו כקטן, כדמוכח בפרק "דבורס את הפינה" (בבא בתרא ע.ג.א.)
 53 **שתיים** באילן ואחת בידי אדם - סמך קרקעית הסוכה רובה באילן ועשה סביבה בראש
 54 האילן שתי מיתות, ואחת עשה בידי אדם בארץ וסמך קרקעית הסוכה באמצע
 55 הדופן, והגביה הדופן ממנו למעלה ועשה. או שתיים בידי אדם ואחת באילן, הואיל ואם
 56 ינטל האילן נופל קרקעית הסוכה שאינה יכולה לעמוד בסמיכות שתיים שבארץ - אין עולין
 57 לה ביום טוב. ודמשמע באילן, כך פירש בקונטרס. ולא נחשב לה סמך פרק "מי שחשתיך" (שבת
 58 קג.ב. ושם) דריקמא מהבא דרעדדים אסורין, דאמרין: מאי ואת חביה באילן ונאנה ביה קיים באילן, דהוי לזו גרדין. ומשמע דמידי האילן דפנות האילן נוסמכין על האילן,
 59 ואם ינטל בה ביום טוב דהוה שמה ניחא חצו על הסכך, וכן פירש שם בקונטרס.

1 **פחות מארבעה** - אין צריך להביא קורה אחת,
 2 **ארבעה** - צריך להביא קורה אחת. וכן שתי קורות
 3 המתאימות, לא בוו כדי לקבל ארית, ולא בוו כדי
 4 לקבל ארית, אם מקבלות ארית לרחבו טפח -
 5 אין צריך להביא קורה אחת, ואם לאו - צריך
 6 להביא קורה אחת. רבן שמעון פן גמליאל אומר:
 7 אם מקבלות ארית לארכו שלשה טפחים - אין
 8 צריך להביא קורה אחת, ואם לאו - צריך להביא
 9 קורה אחת. הוה אחת למעלה ואחת למטה, רבי
 10 יוסי ברבי יהודה אומר: ראוין העליונה פאילו היא
 11 למטה ואת התחתונה פאילו היא למעלה, ובכלב
 12 שלא תהא עליונה למעלה מעשרים אמה והתחתונה
 13 למטה מעשרה. הא זה וזה בתוך עשרים - אגרין
 14 חבטו רמי, אף על גב דלית ביה טפח! אמר ליה,
 15 תריין ואימא הכי: ובכלב שלא תהא עליונה למעלה
 16 מעשרים אלא בתוך עשרים, והתחתונה כסוכה לה
 17 בפחות משלשה. או נמי: בכלב שלא תהא התחתונה
 18 למטה מעשרה אלא למעלה מעשרה, ועליונה כסוכה
 19 לה בפחות משלשה. אבל שלשה, בין דלית ביה
 20 טפח - לא אמרין חבטו רמי. "ושעילתה תתנה
 21 מחמתה כשרה". הא כי הדדי - פסולה, ותא תהא
 22 בארץ פירקין: ושחמתה מרובה מצילתה - פסולה,
 23 הא כי הדדי כשרה! לא קשיא: פאן - מלמעלה,
 24 פאן - מלמטה. אמר רב פפא: היינו דאמרין אונשי:
 25 מווא מלעיל פאיסתרא מלחתה. "מעובה כמין בית".
 26 תנו רבנן: המעובה כמין בית, אף על פי שאין
 27 הנוככים נראין ממוכה - כשרה. אין כוכביה חמה
 28 נראין ממוכה, בית שאפוי פוקלין, ובית הלל מכשירין.
 29 **משנה** העושה סופתו בראש הענלה או בראש
 30 הספקיה - כשרה, ועולין לה ביום טוב. בראש האילן
 31 או על גבי גמל - כשרה, ואין עולין לה ביום טוב.
 32 שתיים באילן ואחת בידי אדם, או שתיים בידי אדם
 33 ואחת פאילן - כשרה, ואין עולין לה ביום טוב. שלש
 34 בידי אדם ואחת פאילן - כשרה, ועולין לה ביום טוב.
 35 וה

1 שתי קורות המתאימות בו' - הדתן בעירובין (י.ג.ב.) הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל
 2 ארית. והארית חצי כלבנה של שלשה טפחים. דיה לקורה שתהא רחבה טפח כדי
 3 לקבל ארית לרחבה. והתם פריך: טפח ומחצה בעי' ומשני: שובלמט לשני צידי הקורה
 4 אצבע לכל רוח, ומלבן בטיא. ואם לא היה לו קורה רחבה טפח, ותן שתיים זו
 5 בעד זו, ודיעתי מתאימות = כפח האילן, וטעמא

6 מקבלות ארית לחבטו טפח - כשהן סמוכות
 7 זו לזו אין צריך להביא קורה אחת. ואם
 8 לאו, שאין שתייהן רחבות טפח - צריך להביא
 9 קורה אחת. רבן שמעון פן גמליאל אומר: אם
 10 מקבלות לארכו שלשה אין צריך להביא קורה
 11 אחת - רבן שמעון פן גמליאל לחלק בא,
 12 כלומר: אפילו אין בתן טפח, ואם מושב על
 13 שתיהן ארית לרחבו אינו עומד - מרודקין זו
 14 מזו ומושביו עליון לארכו ולכבד שיהו בריאות
 15 לקבל כבודו ואורכו, של ארית שלשה. ואם לאו
 16 = שאנין בריאות פבלו, צריך להביא קורה
 17 אחת. היתה אחת למעלה ואחת למטה -

18 כשהשנין בן ראוין זו לא נתנם בשה, אלא זו
 19 נמוכה וזו גבוהה. ואצל את העליונה פאילו היא
 20 למטה - בשה לזו, או את התחתונה פאילו
 21 היא למעלה אצל תחתנה. ובכלב שלא תהא
 22 עליונה למעלה מעשרים - לארץ, דאינו מקיים
 23 להכשרה ביה. ולא תחתנה לרוב מעשרים -

24 לארץ, שאין מוציאה בפחות מעשרה. הא זו
 25 וזו בתוך עשרים - אפילו העליונה סמוכה
 26 לשפת עשרים, והתחתונה לשפת עשרה -
 27 קא מלמטא דערך דמכשר. אלמא: אמרין חבטו
 28 רמי בפחות מרחב טפח. תריין הכי - כלומר:
 29 רואין דקמטר פחות משלשה הוא ריבול'
 30 דהתם הכי קאמר. ובכלב שלא תהא עליונה
 31 בו, כאן מלמעלה כאן מלמטה - הא דדייקינן
 32 כי הדדי פסולה למעלה קאי, בשיש בין קנה
 33 לקנה במלא קנה אפילו מוצמדם פסולה, לפי
 34 שחמת האויר נראית בארץ רחבה יותר מן
 35 הצל של סכך. והא דדייקינן כי הדדי כשרה
 36 ונטק שיעריה מלמטה, שחמה וצל שיק,
 37 בידוע שהקנים רחבים מן האויר. כיווא פלעיל
 38 כאסתרא מלחתה - כשנבק רוב שיעורו, זו
 39 חמתו מרובה למטה מעלה סלע. כוכבי חמה
 40 כשהחמה ורחתה עיליה את החרוץ חמה
 41 נראין ממוכה - אין זו דומה לסוכה אלאבא
 42 דבית שמאי.

43 **משנה** העושה סוכתו בראש הענלה - אף
 44 על גב מטלטלה ולא קביעה, וקבלה הספקיה
 45 - שראוי מקוט גבה של פסינה, היים הבזה
 46 מאד, ואין דרים מקיפין הרוח שולמט - אדם
 47 ועקרונה. כשרה - דריית ערב סגי. בה ועולין
 48 לה ביום טוב - ומשום דבעיא למיחנא סיפא
 49 "ראין עולין", תנא רישא "ועולין". בראש האילן

50 - תימן מושבו בראשו, ועשה שם מחיצות וסכך. כשרה - לחולו של מומד. ואף
 51 ביום טוב, אם עבר ועלה לה - יצא ידי חובתו. וכן עולין לה ביום טוב -
 52 דגונו בה רבנן דאין עולין ואין משתמשין בה, שנתא יתלוש. שתיים באילן
 53 ואחת בידי אדם - סמך קרקעית הסוכה רובה באילן, ועשה סביבה בראש האילן
 54 שתי מחיצות, ואחת עשה בידי אדם בארץ. וסמך קצת קרקעית הסוכה באמצע
 55 הדופן, והגביה הדופן ממנו למעלה עשרה. או שתיים בידי אדם ואחת באילן,
 56 והאל

57 האילן נופל קרקעית הסוכה שאינה יכולה לעמוד בסמיכות שתיים שבארץ - אין עולין
 58 לה ביום טוב. ודמשמע באילן, כך פירש בקונטרס. ולא נחשב לה סמך פרק "מי שחשתיך" (שבת
 59 קג.ב. ושם) דריקמא מהבא דרעדדים אסורין, דאמרין: מאי ואת חביה באילן ונאנה ביה קיים באילן, דהוי לזו גרדין. ומשמע דמידי האילן דפנות האילן נוסמכין על האילן,
 60 ואם ינטל בה ביום טוב דהוה שמה ניחא חצו על הסכך, וכן פירש שם בקונטרס.

סוכה. פרק שני - ישן תחת המיטה דף כג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ) רמ"ט

תוספות

1 והוא ואם נטל האילן נופל קרקעית הסוכה, שאינו יכול לעמוד בסמיכת שתיים שבארץ
2 - אין עליון לה ביום טוב, ודשמתשל באילן, **גמרא** לא ביום היא - דאפילו דירת
3 עראי לא הויתא. שאינה מצויה דיבשה - הוי ברוח מצויה דים. יכולה לעמוד ברוח שאינה
4 מצויה דיבשה - דהיינו רוח מצויה דים, דרבלי עומד ברוח, דאין גבי דאנה עומדת ברוח
5 שאינה מצויה דים. דאפילו רבנן דבעי סוכה

6 דירת קבע - איבא. על גבי בחמה - כגון תני
7 דלות על שני סוסים, והם קרקעית הסוכה,
8 ועשה לעולה מצויות וסכך. הראויה לשבעה
9 - והשתא דדור רבנן אין עליון לה - נמצאת
10 שאינה ראויה ליום ראשון, ולא פסין לברואות
11 - דתני עירובין (ו.ב.ב.) עשרי פסין לברואות
12 ארבעה דומות, לכור שבירושה הרכיבם, והבור
13 עמוק עשרה דהוא רשות היחיד, ואין יכול
14 למלאות ממנה אלא אם כן מקום מיוחד. ומפני
15 בהמות עולי גרלים תדורו ומצויות דברא
16 דיומרוקן בירושלם פיתא. ואמר ר' מאיר דלא
17 עברין חרא מהנך בעבלי חיים, וטעמא מפרש
18 לקמן. ולא גזל לקבר - כל כוונתא אם עשאוהו
19 כיסוי לאתווי על מת, אי שם גזל עליו בטעמא.
20 דאמרין ב"במה המוקשה" גזל ממתא ממונא
21 ובנשוא ובאחלה, דתניא ודחפין (ע.ב.א.) "על פני
22 השדה" - לרבות גזל דחופין, ודאי יוסי הגלילי
23 - מפרש לקמיה טעמא. וניח שפא תמות -

24 הבתמה ביום טוב ותפול, ואין כאן דופן, ומצא
25 בטל ממצות סוכה, ולקמיה פרקי. ובגלגל
26 דקולא היא, מאי טעמיה? קשור - לרביא
27 למישש שזמא תברח. דרבלי עומד - בין לאבי
28 כן לרב ודא מכשיר רבי מאיר. דאי נמי מית
29 - ופול, יש שבבלתי עשרה, מיתא לא שכיחא
30 - ואפילו רבי מאיר לא פסל, ותיאבוי ורואה -
31 דביני כרעי, שהיא פורעה, ואפילו כשהיא חיה.
32 העבדי ליה - גזר בין גרליה. בחוצא דרפא -
33 הרצא = לולב דקל, דפנא - ענפי פסקורין
34 *לחרי וגזל בו פרי פסקורין**אביי. רבנן =
35 רובעת. אשלי = חבלים. הא מתיחה באשלי
36 מלעיל - ואם תמות מיתא פולת. אשלי דפוקן
37 לה תמות משלשה ט"ו - עפענים אין בגובהה
38 של בחמה אלא שבעה ומשהו, וסוכה עשרה
39 דקאי לה בפתות משלשה סמוך לסכך ואמרין
40 לבוד.

ובין

30 **תמות. רבי יודא. שפא תברח. בפיל קשור - בפלי עומדא דרבי מאיר? אביי אמר: שפא**
31 **יש בנבלתו גזרה. כי פליגי - בפלי שפא קשור. למאן דאמר שפא תמות - לא חיישינן,**
32 **למאן דאמר גזרה שפא תברח - חיישינן, למאן דאמר גזרה שפא תמות ניהוש שפא**
33 **תברח! אלא, בפלי שאינו קשור - בפלי עומדא לא פליגי. כי פליגי - בביתא קשורה; למאן**
34 **דאמר גזרה שפא תמות - חיישינן, למאן דאמר גזרה שפא תברח - לא חיישינן, ולמאן**
35 **דאמר גזרה שפא תברח ניהוש שפא תמות? מיתה לא שכיחא. והאיפא ורואה דביני**
36 **ביני? דעבדי ליה בחוצא דרפא. ודלמא רבעה! דמתיחה באשלי מלעיל. ולמאן דאמר גזרה**
37 **שפא תמות נמי, הא מתיחה באשלי מלעיל! ומנין דמוקים בפתות משלשה סמוך לפסק,**
38 **ובין**

נמי כגון דרבלי חרין לקבר - דהא מה שחורין לקבר טהור, כדאמרין: אין טמא אלא כנגד הפתח, דהא דקתיני סיפא עשה ראשה גזל לקבר - ואין טמא אלא עד ארבעה דקתיני - היינו בגובהה, דמאי דהויא גזל של צירות לרבי יהודה, ומיהו, מציען למנצח דאיצטרך למאחיל על הגלגל כנגד מצויות הקבר שהגלגל מונח עליהם, דאף על פי שאין מאחיל כנגד חלל הקבר - טמא משום זמאחיל על הגלגל, דאם אין שם גולגל - טהור. **בבב** שקור כולי עומד לא פליגי - לשון התלמוד משונה כאן משאר מקומות. דרבי ואבי תריוהו מפרשי טעמא דרבי מאיר, והוה ליה למיטר מאי בנייהו, והוא מפרש הולך בלשון פליגי. **ולמאן** דאמר שפא תמות נישש שפא תברח - דאף על פי שבגלגל דאמר שפא תברח נמי על כרדך ר' יהודה ומרש' לא חייש, מכל מקום אביי אילבא דר' מאיר יודיה למיתא דלא שכיחא - כל שכן דישי לו לוחש

לתנאי הלוך יין מבין הכותש - ברייתא היא, דמתני ג' פלוגתא דתנאי. ומשנה אחרת
היא במסכת דמאי פרק שביעי ומשנה ד', וכתמיהו כ"ר מאיר. ובמסנהו יבנו של
כותי איירי, או קודם שגזרו על יינו, כדאיתא פרק קמא דחולין (ט.א). ואף על גב דר' יוסי
ור' שמעון דאמרינן עליו גמילות פרק ד"ב "שמתעל" (ט.ס) בדמותי גרי אריות ון
— סבל מקום, אפשר דכחונו על יינו של ירכי

לא גזרו על לב כותש, כיון דפרשמי מניו יתיר
משאר כנפים, ומחזיקים תורה בשבת, אף על
ש' שגזרו על פתן, כמו כי גזרו רבי אמת גזרו על
פתן ולא גזרו על יינו, עד שגזרו מאיר, בפרק
קמא דחולין.

שני לזנון שאני עירי להפריש - בערב שבת
בין משבת איתר, כדקנין תירוש וטבא
הלוך יין מבין הכותש עירי, וכתב: ושבת
להפריש, ולא שבעה עד שקדש יהוה — דאם
לא אפילו לירות לו שם אסור, כדמתוסב בממא
דכוהני, ולא תקנה לפסל בשבת אלא באיסור.
דארמין פרק "כירה" (שבת מג.א.) טבל מוכן הוא
אצל שבת, שאם עבר ותיקנו - מתוקן, ובפרק
"מי שהשיח" (שבת קד.ב.) היתה דברתו טעמה
טבל ועשיית - אסור לפרוקה, ולא נסתבר אפילו דכל הני ר' יהודה רובי יוסי ר' שמעון
דאסרי. ועוד דארמין פרק שני בריעה (ז.ב.) המעשר שבבת, בשוגג - יאכל, במוד - לא
יאכל, ומשמע נמי בפרק "הגיטין ג' (ו.א.) דראיתו נמי כ"ר מאיר. והא דהי כ"ר למיכל
בתאי גבי עתיד להפריש - לא היה יואר לכתוב פסל ביה ותיקן, ולא שריה נמי בעד ז' (ו.א.)
ויהללו וישנה. כמו גבי דמאי, אלא שבעה עד בין השמשות איירי, ואסור להפריש, ברחק
דף על גב דארמין פרק "שלשה שאכל" (ברכות מג.ב.) הני כותאי שעורו מעשרי כראוי,
אלפני עור', דדרשי לה כפסטיה. ומשום גזל את הבקו ואת הלוי נמי לא חישי, דהוה ליה ממון שאין לו תובעין.
ועוד, משום דלא הוברר חלקם, ועוד, כדדרשין פרק "השוכר את
הפועל" (בבא מציעא ח.ב.) "עשר תעשר ואתכל" (ויקרא ט.א.) וליקוט עם כי האני גזנא, דאומרו: שאני עתיד להפריש, ומיהו,
גזנא דחני הכא קניי במסכת דמאי פרק שביעי (משנה ה') גבי האניס של טבל, אבל בהא דדמאי לא תני הני דהבא, ובסתל
היא הני תרומה גדולה, ויהא על גבי האניס של טבל, וכן הני דהא, ובסתל היא הני תרומה גדולה, מה שאין כן בדמאי
דלא נטשוהו, אלא מה שאוכל, והוא הדין נמי גבי בני שני על האניס של טבל, שיהיה להפריש מה שאוכל בשבת, אלא לפי
עיריה חלקן את דמון רכא לבת אתא לא קניא למחר, דלצורך חיל
אסור להפריש, ובדרימא כרושמייל פרק שביעי דרמאי: רבי ינאי הוה ליה וידי רבו: מזה מתקנא שבתאי? אמר ליה: "למען
תלמוד יהא תורה" (פסחים כ.א.) ויתענה, ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו,
דמיס' - אפילו בשבת, פריש: הנאי דאי - שהיה לו טבל דאי, שדנתה עליו מערב שבת: מה שאני עתיד להפריש
היא מעשה, אלאמנא: בדיא דשרי, וקנא תימה, בעובדא דהאשה
רבה' (בבמות ג.א.) דרבי ינאי גופיה מעשרי פופריא דבייתא של מאן מן המוקץ, וקרא שמ, דהפריש בשבת מן
המוקץ כעובדא דירושלמי. ושמן הווא הוה ברישא, ואבתי לא ידע אי שרי, אי נמי, והיא עריך
תלמוד נתנה דפרי, ועוד, אלא קניי: מיהו ולאו שוהה - דידינו מחזלה וישוהה - דיא מחזלה על הגשת
השערה וישוהה. רבי ינאי הוה ליה וידי רבו: מזה מתקנא שבתאי? אמר ליה: "למען תלמוד יהא תורה"
ומתענה, ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה.
אם היה עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה.
אם היה עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה.

רבי מאיר חייש למיטה ורבי יהודה לא חייש? והתנן:
בת ישראל עששאת לבנהו, והלך בעלה למדינת הים -
אובלת בתרוכה בחוקת שהוא קיים, וימינו עלה: "תרי
זה גיפור שעה אחת קודם מיתתו" - אסורה לאכול
בתרוכה מיד, ואמר אפי': לא קשיא: הא - רבי מאיר
ולא תיש למיתה, הא - רבי יהודה, החייש למיתה.
הדניא: הלא תיין מנין הכותש, אומר: עני התיין שאני
עתידי להפריש - תרי הן תרוכה, עשירה מעשר ראשון,
שערה מעשר שני, ומיחלה ושותרה מיד, דבר רבי מאיר.
רבי

ובין וברייתא כוונא — מתמטע טרייריט, הוה לה שלשה, ובטלי ליה לבדה, ואין כאן
דופן, ולא ארעתיה — איתו נותן לב לתקנה, דאני נכר. ח"ו נמי — יד שלא ימאת
פתאום או בעיר אחרת, ותיקק אשתו לחליצה, ונתן לה וגט כשהוא ברא, ואומר לה
גט זה היא לגרשיך שעה אחת קודם מיתתו, אסורה לאכול בתרומה מיד — אם הוא כותש

ויחיישי, דשמתו אף האשת שקדם
למיתתה, והרי היא ממשוררת מננו, אלאמנא: מיתה
שביא, והישישן לה: ואמר אבי גוס, הלוך יין
מבין הכותש — קודם שגזרו עליהם, כדארמין
בת הלכלכל שותחין (חולין י.א.) ואמר שני לזנון
שאני עתירי להפריש — מן המאה לתרומה —
הרי שם תרומה קרוי עליםם וכוונא, ובכך
שהגיע לילי שבת, ואז אין מעשר טהורם
להפריש לתוכן הכותש, ומעשר הוא: דיאב
בתום — אמשעין גזרועות וכן מעמי אהרן,
הלוך מותן צריך לעשר הוא, ולא דמאי אף
על התרומה נחשוש, — מעשר שני שהוא
יכול לחללו, ומחלה כותבו על מות שיש לו
בתוך ביתו, ושותה מיד — ושמעינן אבדיה,
וכשכא לביתו פריש, וארמין: יש ברידה,
שאלו ון תוספת תרומות.

אוסרין
מיהו, ובסתל היא הני תרומה גדולה, מה שאין כן בדמאי
דלא נטשוהו, אלא מה שאוכל, והוא הדין נמי גבי בני שני על האניס של טבל, שיהיה להפריש מה שאוכל בשבת, אלא לפי
עיריה חלקן את דמון רכא לבת אתא לא קניא למחר, דלצורך חיל
אסור להפריש, ובדרימא כרושמייל פרק שביעי דרמאי: רבי ינאי הוה ליה וידי רבו: מזה מתקנא שבתאי? אמר ליה: "למען
תלמוד יהא תורה" (פסחים כ.א.) ויתענה, ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו,
דמיס' - אפילו בשבת, פריש: הנאי דאי - שהיה לו טבל דאי, שדנתה עליו מערב שבת: מה שאני עתיד להפריש
היא מעשה, אלאמנא: בדיא דשרי, וקנא תימה, בעובדא דהאשה
רבה' (בבמות ג.א.) דרבי ינאי גופיה מעשרי פופריא דבייתא של מאן מן המוקץ, וקרא שמ, דהפריש בשבת מן
המוקץ כעובדא דירושלמי. ושמן הווא הוה ברישא, ואבתי לא ידע אי שרי, אי נמי, והיא עריך
תלמוד נתנה דפרי, ועוד, אלא קניי: מיהו ולאו שוהה - דידינו מחזלה וישוהה - דיא מחזלה על הגשת
השערה וישוהה. רבי ינאי הוה ליה וידי רבו: מזה מתקנא שבתאי? אמר ליה: "למען תלמוד יהא תורה"
ומתענה, ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה.
אם היה עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה.
אם היה עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה. ויהא עתיד להפריש את דמיון חלקו, ולא יתענה.

טוכה. פרק שני - ישן תחת המיטה דף כד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
רנ"ג
 תוספות

1 אופיין - ואמרין: גורד שגמא יבקע הגוד לא יכא לדיה ברידה, ומנצא שותח ענליים.
 2 אלמא: ר' יהודה חיש לבקיעת הגוד, וכל שכן למיתת אדם, ור' מאיר לא חיש. אימר
 3 - לא שנינו אביי ברקאמרת, אלא איפבא שנינוה אביי: האי דלא חיש - ר' יהודה.
 4 והא דחיש - ר' מאיר. ולא מוחלקין יו שנינוה אביי, אלא מוך דסוכה, ור' יהודה לא
 5 חיש ור' מאיר חיש. קשיא רבני מאיר -

6 דבקיעת גוד ארבי מאיר דסוכה. דלית ליה
 7 ברידה - ואפילו אויב בקע אסור. לבישקנין -
 8 נבין דבר, כלומר: דלא חיישין לה. מתקנין לו -
 9 - זומנין לבחן גדול לערב יום הכיפורים. שמא
 10 תמות אשתו - וכתוב (ויקרא טו) 'וכפר בעדו
 11 ובעד ביהוה', ביהו יו היא אשתו. כנפשי -
 12 כפפרת יום הכיפורים נשחב בו מנעלה, ו' חשש
 13 בה בדי' גורד לחיש בעלמא. ופרכין: בין למאן
 14 דאמר טעמא דר' מאיר משום שגמא הברח בין
 15 למאן דאמר משום שגמא תמות תרייהו מפרשי
 16 לרבי מאיר - מדאורייתא מרובה היא. ורבנן גורד
 17 שגמא תברח או תמות. תינח גבי סוכה מברי
 18 וביבא-מיתא - רד' מאיר לחיטרא. אבל גבי גודל ר' -
 19 מאיר דוקא - וכוין מדאורייתא בטל - האך
 20 יוכל לטרח מדי טומאת גודל אלהה תן
 21 בעירובין: דב' שיש בו רוח חיים - טעמא משום
 22 גודל, ר' מאיר מטהר. והוא הדמי למינין אלה
 23 ממתניתא דלעיל רקנין: ולא גודל לקבא, אלא
 24 ממתניתן אלמא ליה לאקשויה. ועד: משום
 25 דקנין מטהר בהדיא, לשון קטלא. רוח חיים לאו
 26 בידי אדם הוא, שדרי אין רוח בידו לפתח.
 27 תקומתה ברוח - על ידי רוח. לאו מרובה היא
 28 - דעיקר עמידתה דבר שאין בו ממש הוא.
 29 דאיקמה בגוד מפות - סמך הדופן על הגוד
 30 תפוח ברות.

הר

23 אלהה תנן: רבי יהודה מטמא משום גודל, ורבי מאיר מטהר! אלא אמר רב אחא
 24 בר יעקב: קסבר רבי מאיר כל מחיצה שעומדת ברוח אינה מחיצה. איבא דאמר,
 25 אמר רב אחא בר יעקב: קסבר רבי מאיר כל מחיצה שאינה עשויה בידי אדם -
 26 אינה מחיצה. מאי בינייהו? איבא בינייהו דאיקמה בגוד מפות. למאן דאמר מחיצה
 27 עומדת ברוח אינה מחיצה - הרי עומדת ברוח, למאן דאמר אינה עשויה בידי אדם
 הר

1 בין ירדו ללא ירדו, ומיהו, טעם הו לא יבין גבי אם בא חכם נמי ממתיה חכם ענין, וחשב
 2 ליה ברידה. והא פריך 'מרוובה' (בבא קמא ט"א) דר' יוחנן אדר' יוחנן בהדיא וכל
 3 המתלקט, ובהדיא דאחז שחלק לקוחתן, ולא מחלקן לו וזו משום דכ' התמלקט מבר
 4 דבריו בפירושו, וסומן להתברר על ידי תוספת.
 5 דברקני ועוד נראה ליה למימר לעולם כל תופר.
 6 ועוד: דאפילו הוה מחלק אביי קשה ליה מנהיא
 7 דאמר ר' יוחנן בריש 'כל הגט' (גיטין כ"א) אף
 8 אחרון אינו פוסל משום דאין בריש, אף על פי
 9 שנשר דבריו, כשאומר איזו שארצה אבשל בו.
 10 ומיהו, כי מציך בריש 'כל הגט' תרי מילי דר'
 11 יוחנן הוה ליה למימר 'צירובא' דמהדיא
 12 דלקוחתן ון לא הוה שומעין דאין אחרון אינו
 13 פוסל מטעם דפרישית. ועוד יש לומר: דהא דרייק
 14 ליה לרבי יהודה ברידה מראה ולכי מיתא וזי טעמא
 15 היינו משום דמוק פרכ 'מי שאחוז' (שם ע"ג).
 16 באמה: מעת שאני בעולם, דריינו טעה את
 17 קודם מיתתו, שלא היה השעה מבוררת ולכסוף
 18 בשעת אמרין דבר הרבי שאותה שאל את
 19 הדתה. ולפי טעם הו' אין לך דקדק משדמאל. ומכל
 20 מקום פירש הקונטרס אמת, והא בריש 'כל הגט'
 21 (שם כ"ה) בהדיא דהיינו מובלך על מנת שירצה
 22 אבא, ובהדיא דבכל משרבין' (עירובין ג"ב)
 23 בהדיא דאם בא חכם לומר, אף על גב דלא נהא
 24 - משמע דלא מהני למאן דלית ליה ברידה. ואם
 25 תאמר: דהבא לא חיש ר' מאיר למיתה ובפרק
 26 'ארבעה אחין' (בבא קמא) תנן ארבעה אחין,
 27 שנים מהן נשאין שתי אחיות - תמות ובשואם
 28 אחיות הרי אלו תולעת ולא מתיבמות. ומפרש
 29 דהם גמרא שטרא דקסברי: אסור לבטל מצות
 30 יצא, ודלמא דאמרינן ח' מיתא אדך, וקבלת
 31 מצות יצא. והדיא חשבינן רבי מאיר, כדמוכח
 32 בפרק שני דביבמות (מ"א), לשים דסתם מתניתין ר'
 33 מאיר: ויש לומר: דלכתיב עלמא חיישין
 34 למיתה דלאחר שייבם לאת פגמים שמחוק
 35 השני זמן גדול מלהלץ ומלייבם, חיישין שמא
 36 ימות בתוכם. אבל שמא שני מהן מועט - לא
 37 חיישין, כבקיעת הגוד דהבא. ואם תאמר: והא
 38 לא מאיר ר' מאיר לשגמא נה דמן מרובה בפרק
 39 'כל הגט' (גיטין כ"א), רקנין: בת 'ישאל'
 40 הגשואה לבחן והלך בעלה למריתתה וים אוכלת
 41 בתרומה בחוקת שזוא קיים. ואביי לא מלא

42 דהם בין שגמא מת לשגמא ימות. וסוגיא דשמעתין דפרק שני דביבמות כאבי, דמשמע דקבילא אביי מרובה ויש לומר: דאביי מדמא פרכ 'כל הגט' חששא דשגמא נה דמן מרובה לשגמא ימות
 43 לאלתר, דמאן דחיש היא - חיש כל פשיטא אלא למינין מדמי שגמא מת לשגמא ימות לאלתר. דהא רבי יהודה דחיש שגמא ימות לאלתר גבי בקיעת הגוד, ואז חיימי אומר
 44 דחיש נמי לשגמא מת לאלתר - אי אש לאש בין שרצא בעלה מפתח ביה לא תאכל בתרומה מכין שנתעלם בעל מעינה, ותיך שיהא בעלה תמיד לפניה בשעה שאין אכלת
 45 רבי יהודה רבי יוסי ר' שנתון אוסין - אז דבעי למימר בשמעתין, ובעירובין (ל"ג) ובגיטין (כ"א) ובמרוכה' (בבא קמא ט"א) עמאר דר' יהודה חיש דלית ליה ברידה. אף על גב
 46 דקנין בהדיא משום בקיעת הגוד - ודמוה' אשכחן טוכא שאין אמרתי חושב עיקר טעם אותו טעם ומפרש במשנת, פרכ 'העירובות' (מוכס ע"ג) גבי אבירי ממהימא שנתערבו באבירי בעל
 47 מום, ובפרק שלישי דשבעות (ג"ב) גבי שבעה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר' עקיבא, ובפרק שני דמכות (ז"א) גבי נמי יאכל מן העבל וזאת חייב ר' שמעון לומר כל שהוא, ואם
 48 חיישין נמי לשגמא מת לאלתר - אי אש לאש בין שרצא בעלה מפתח ביה לא תאכל בתרומה מכין שנתעלם בעל מעינה, ותיך שיהא בעלה תמיד לפניה בשעה שאין אכלת
 49 רבי יהודה רבי יוסי ר' שנתון אוסין - אז דבעי למימר בשמעתין, ובעירובין (ל"ג) ובגיטין (כ"א) ובמרוכה' (בבא קמא ט"א) עמאר דר' יהודה חיש דלית ליה ברידה. אף על גב
 50 דקנין בהדיא משום בקיעת הגוד - ודמוה' אשכחן טוכא שאין אמרתי חושב עיקר טעם אותו טעם ומפרש במשנת, פרכ 'העירובות' (מוכס ע"ג) גבי אבירי ממהימא שנתערבו באבירי בעל
 51 מום, ובפרק שלישי דשבעות (ג"ב) גבי שבעה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר' עקיבא, ובפרק שני דמכות (ז"א) גבי נמי יאכל מן העבל וזאת חייב ר' שמעון לומר כל שהוא, ואם
 52 חיישין נמי לשגמא מת לאלתר - אי אש לאש בין שרצא בעלה מפתח ביה לא תאכל בתרומה מכין שנתעלם בעל מעינה, ותיך שיהא בעלה תמיד לפניה בשעה שאין אכלת
 53 רבי יהודה רבי יוסי ר' שנתון אוסין - אז דבעי למימר בשמעתין, ובעירובין (ל"ג) ובגיטין (כ"א) ובמרוכה' (בבא קמא ט"א) עמאר דר' יהודה חיש דלית ליה ברידה. אף על גב
 54 דקנין בהדיא משום בקיעת הגוד - ודמוה' אשכחן טוכא שאין אמרתי חושב עיקר טעם אותו טעם ומפרש במשנת, פרכ 'העירובות' (מוכס ע"ג) גבי אבירי ממהימא שנתערבו באבירי בעל
 55 מום, ובפרק שלישי דשבעות (ג"ב) גבי שבעה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר' עקיבא, ובפרק שני דמכות (ז"א) גבי נמי יאכל מן העבל וזאת חייב ר' שמעון לומר כל שהוא, ואם
 56 חיישין נמי לשגמא מת לאלתר - אי אש לאש בין שרצא בעלה מפתח ביה לא תאכל בתרומה מכין שנתעלם בעל מעינה, ותיך שיהא בעלה תמיד לפניה בשעה שאין אכלת
 57 רבי יהודה רבי יוסי ר' שנתון אוסין - אז דבעי למימר בשמעתין, ובעירובין (ל"ג) ובגיטין (כ"א) ובמרוכה' (בבא קמא ט"א) עמאר דר' יהודה חיש דלית ליה ברידה. אף על גב
 58 דקנין בהדיא משום בקיעת הגוד - ודמוה' אשכחן טוכא שאין אמרתי חושב עיקר טעם אותו טעם ומפרש במשנת, פרכ 'העירובות' (מוכס ע"ג) גבי אבירי ממהימא שנתערבו באבירי בעל
 59 מום, ובפרק שלישי דשבעות (ג"ב) גבי שבעה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר' עקיבא, ובפרק שני דמכות (ז"א) גבי נמי יאכל מן העבל וזאת חייב ר' שמעון לומר כל שהוא, ואם
 60 חיישין נמי לשגמא מת לאלתר - אי אש לאש בין שרצא בעלה מפתח ביה לא תאכל בתרומה מכין שנתעלם בעל מעינה, ותיך שיהא בעלה תמיד לפניה בשעה שאין אכלת

טוכה. פרק שני - ישן תחת המיטה דף כד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

רוספת

1 **תלמוד** לומר וכתב לה מכל מקום - ואם תאמר: אימא "זכתב" - כלל, "ספר" - פרט,
 2 כלל ופרט - אין בכלל אלא מה שבפרט, ועוד, האמר בסוטה בפרק היה נביא"
 3 (ז.א.) אין תובקין על לא הלוה ולא על הנדין ולא על הדיפתורא אלא על הנגילה, שאמר
 4 "ספר", וכתב נמי תחת ספר, והבא נמי היה לה לומר למפסל כל דבר דחין מנגילה ואין לחלק
 5 בין "ספר" ל"ספר": ועוד: ודבא נמי אמרינן ורבין
 6 נמי אי כתב בספר - כדאמרת, שמענו שאו היה
 7 לו לרבות כל דבר שאין בו רוח חיים וכן לומר:
 8 דבני סוטה דתנינן (במדרס ח) "זכתב את האלות
 9 בספר" - הוה כלל ופרט, וכן הבא "ונתן בידו"
 10 - הוה וכלל. אף על גב דבברייתא לא מיתין
 11 כלל בתרא, ודוחה אשכחן בפרק קמא
 12 קדושין (ב.א.) דקתני בברייתא: אין לי אלא
 13 מרצע, מניין לרבות הסול הסתירה והמקדח
 14 והמכתב - תלמוד לומר "ולקחת" - לרבות כל
 15 דבר העיקר ביה, ומובחא הסוגיא דמכלל ופרט
 16 וכלל דריש, דינתא באנו ובנות' - הוה וכלל
 17 מזה ספר שאין בו רוח חיים - בפרק "ככל
 18 מערבין" (עירובין נ"ב.) בני מעשה שני דתניב
 19 בביק ובבאן קט עד שז פריש מפרי וגדולי קרקע,
 20 ולעיל בפרק קמא (א.ב.) קט: מה חגיגה דרש קמא
 21 מקבל סומחה ועודלו מן הארץ - כלל אחד כפי
 22 מה שדמיה לחבמין עני הראוי לו. **ורבנן** אי
 23 זכתב שאין עליו פיה - אף על גב דארבעין
 24 לשמה - תרי קריא תיבי, ואם תאמר: ולרבי יוסי
 25 הגלילי, אמאי מריב תרויהוה דהמדיאה דלשמה
 26 דרשינן שפיר כלל ופרטו ויהי לומר: דבפרק
 27 "זעזע" (גיטין פ"ה.) דריש "על זב לא ידברתי" - ולא
 28 לה להכרתה.

1 הרי עשוייה בידו אדם. אמר מר, משום רבי יוסי הגלילי
 2 אמרו: אף אין פותבין עליו גיטין נשים. מאי מטימא
 3 דרבי יוסי הגלילי? הדינאי: "ספר" אין לי אלא ספר,
 4 מנין לרבות כל דבר - תלמוד לומר: "וְכָתַב לָהּ" -
 5 מִכָּל מָקוֹם. אִם כֵּן מַה תִּלְמוֹד לִזְמַר "ספר" - לִזְמַר
 6 לָךְ: מַה סֵּפֶר דָּבָר שְׂאוֹן בּוֹ רוּחַ חַיִּים, וְאֵינוֹ אוֹכֵל, אִף
 7 כֵּל דָּבָר שְׂאוֹן בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְאֵינוֹ אוֹכֵל? וְרַבְנָן: אִי פְתַב
 8 "סֵפֶר" כְּעֻמָּא הוּא דְאִתָּהּ, וְרַבְנָן וְרַבְנָן: "סֵפֶר" לְסִפְרוֹת
 9 דְרִישׁ בִּיהַ? הוּא מִיבָעֵי לְהוּ: כְּתִיבָהּ מְחַנְרַשׁת
 10 וְאֵינָהּ מְחַנְרַשׁת בְּכֶסֶף. סִלְקָא דְעֵתְךָ אֲמִינָא: הוֹאֵל
 11 וְאִיתְקַשׁ יִצְיָא הַלְוִיָּהּ, מַה הוּיָהּ בְּכֶסֶף - אִף יִצְיָא
 12 בְּכֶסֶף, קָא מְשַׁמְעֵן לִי. וְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי הֵא סְבָרָא מָנָא
 13 לִיהָ? מִ"סֵּפֶר פְּרִירוֹת" נִפְקָא לִיה: סֵּפֶר פּוֹרְתָהּ, וְאִין
 14 דָּבָר אַחֵר פּוֹרְתָהּ. וְאִידֵךְ: הוּא מִיבָעֵי לִיה לְדָבָר
 15 הַפּוֹרֵת בֵּינוֹ לְבִינָה. כְּרַתְנָיָא: הָרִי זֶה גִּישׁוֹף עַל מִנֵּת
 16 שְׂלֵא תַשְׁתִּי יוֹן וְעַל מִנֵּת שְׂלֵא תִלְכִּי לְבֵית אֲבִיךָ לְעוֹלָם
 17 אִין זֶה פְּרִירוֹת, "כָּל שְׂלֵשִׁים יוֹם" - הָרִי זֶה פְּרִירוֹת.
 18 וְאִידֵךְ: מִ"פֶּרֶת" כְּ"פְּרִירוֹת" נִפְקָא. וְאִידֵךְ: פֶּרֶת הַפְּרִירוֹת
 19 לֹא דְרִישׁ. מִשְׁנֵה הַעוֹשֶׂה סוֹפְתוֹ בֵּין הַאֵילָנוֹת
 20 וְהַאֵילָנוֹת דְּפָגוֹת לָהּ - כְּשֶׁרָה. נִמְרָא אָמַר רַב אֱלִיָּה
 21 בְּרַי לְעֶבֶךְ: כָּל מְחִיצָה שְׂאוֹינָה וְכוֹלָה לְעִמּוֹד בְּרִיחַ מְצוּיָה
 22 אֵינָה מְחִיצָה. תַּנּוּ: הַעוֹשֶׂה סוֹפְתוֹ בֵּין הַאֵילָנוֹת
 23 וְהַאֵילָנוֹת דְּפָגוֹת לָהּ - כְּשֶׁרָה. וְהָא אֱוִיל וְאִתִּי! הֵכָא
 24 בְּמָאי עֲסָקִינוּ - בְּקִשְׁיָן, וְהָאִיכָא נּוֹפֵא? דְּעִבִּיד לִיה
 25 בְּהוֹצֵא וְרַבְנָא. אִי הֵכִי מָאי לְמִמְרָא? מַדּוּ דְתִמְיָא:
 26 נִיגוֹר דְלִמָּא אִתִּי לְאִשְׁמוּשֵׁי בְּאִילָן, קָא מְשַׁמְעֵן לִי. תַּא
 27 שְׁמַע: הִיךְ שֵׁם אֵילָן אוֹ גֵּר אוֹ מְחִיצַת הַקִּינִים - נִיגוֹן
 28 מְשׁוּם דְיוֹמְדוּ! הֵתֵם נָמִי, מְשׁוּם דְּעִבִּיד לִיה בְּהוֹצֵא
 29 וְרַבְנָא. תַּא שְׁמַע: אֵילָן הַמְּשׁוּם עַל הָאָרֶץ, אִם אִין נּוֹפֵא
 30 גְבוּהָ בֵּין הָאָרֶץ שְׂלִישֶׁה מְפָחִים - מְטַטְלִין תַּחְתּוּי,
 31 אִמְרָוּ: הָא קָא אֱוִיל וְאִתִּי! הֵתֵם נָמִי, דְּעִבִּיד לִיה
 32 בְּהוֹצֵא וְרַבְנָא. אִי הֵכִי נִיטְלִטֵל בְּגוּלִיָּהּ, אִלְמָה אָמַר
 33 רַב הוּנָא כְּרִיחַ דְרַב הוּנָא: אִין מְטַטְלִין בּוֹ
 34 אֵל

1 השמיני מולי, וברק"י לא אילעו רבי (אביא) לא תשיבה ותו בית (אביא) כותבין בנדרים פרק "השותפין" (מ"א.) קונם לביתר שאני נכנס, שוך שאני לוקח, עת או שמכור לאחר - ומרתו וש
 2 אן זה ביריות - תימה: והא עת מה (אביא) לא תשיבה ותו בית (אביא) כותבין בנדרים פרק "השותפין" (מ"א.) קונם לביתר שאני נכנס, שוך שאני לוקח, עת או שמכור לאחר - ומרתו וש
 3 לומר: דבית אבוי קרויין כל יוצאי הלצוע של אבוי, ואף על פי שמת. כדאשכחן גבי תמיז שדחיה בתו של שם. ותניב (בראשית לח) "שני אלמנה תב אבין" וכו' מת אביה. כדמוכחי קראי.
 4 וזאת מרת ביריות נפקא - קשיא לבינוי הוה: דבפרק "זעזע" (גיטין פ"ה.) אמר על רבנן דרבי אליעזר תר ביריות לא דריש. ור' יוסי הגלילי בכלל דרבנן. וכן לומר ולא קאמר
 5 ל"א משום רבי יוסי הגלילי".

1 **והא** איכא נופו רעביד ליה בהוצא רופנא - תימה: דבפרק קמא דעירובין (ט"א.) דאמר רבא: מחיצה העומדת מאליה - לא שמה מחיצה, ופרין מחבא ומשני: כשנטע מתחלה לכה, הא
 2 על כרחך מוקייה לה הבא רעביד ליה בהוצא רופנא ותו לא עריבין לנטע מתחלה לכה? ויש לומר: דרבא בן רבנן בן הוה ידיק, משום דמשמע ליה דארייב כל ענין, בין והבא ידעו רוב
 3 הרופין מעץ האילן הקשה שאין אותו ובא ברוח. בין חי רוב הרופין מן הנוף. ופרין הוה מן הקשה, והבא פרין מן הנוף. והא דפרין הבא אי הכי מאי למימרא, ולא משני דאשמעינן מחיצה
 4 העומדת מאליה לא טעמי מחיצה, ולא טעמי מתחלה לכה - וכך הוה סמקא דרובין וכו' בלבויה מרוד במחיצה - לא חשיב לה חידוש, משום דקרימין לו כבאי בלחזי משני מאילוי דרשמייה לזי,
 5 וכל שכן מחיצה.

[דף י' ע"א]

מאחר שאין בידו לבא – אין בידו לשעבר.

אשכח תני על תרתיהון, (זה הומר בשבועות מבנדרין, ששנגת שבועות – אסורה, ושנגת נדרין – מותרת) זה הומר לשעבר משלבא, שהאומר "לא אוכל לא אוכל" – אינו חייב אלא אחת. "לא אכלתי לא אכלתי" – חייב על כל אחת ואחת.

רבי שמעון בר לקיש בעא קומי רבי בא: רבי עקיבא להוסיף על דברי בית הלל, בני דתנינן תמן: עד שבא רבי עקיבא ולימוד, שנדר שהותר מכללו הותר כולו. אמר ליה: מה אם תמן, נדר שהוא צריך תקירת חכם את אמר נדר שבטל מקצתו בטל כולו, כן שאינה צריך תקירת חכם.

רבי יוסי בשם רבי הילא: משם נדר מעות, שאילו הייתי יודע שאבא ואחי שם, לא הייתי נודר.

הלכה ג' מתניתין נידרי אונסין: הדירו חבירו שיאכל אצלו, חלה הוא או שחלה בנו, או שעיקבו נהר – הרי אלו נדרי אונסין

גמרא מפני שחלה, הא אם לא חלה לא! אמר רבי ירמיה: דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר: אסור עד שיתן.

אמר רבי יוסה: ולמה לית אנו פתרון לה דברי הכל, בני דמר רבי זעירא: בסתם חלוקין. מה אנו קיימין? אם בנה אומר מפני כבודי, וזה אומר מפני כבודי – דברי הכל אסור!

[דף י' ע"ב]

אם בנה אומר מפני כבודי, וזה אומר מפני כבודי אמת – דברי הכל מותר. אמר רבי הילא: בן אורחא דבר נשא מימור לחבריה: פורוסתי ביה.

הלכה ד' מתניתין נודרין להרגים ולהרמים ולמוכסין, שהיא תרומה, אף על פי שאינה תרומה. שהן של בית המקדש, אף על פי שאינן שלהן.

בית שמאי אומרים: ככל נודרין, הוין מבשבועה. ובית הלל אומרים: אף בשבועה.

בית שמאי אומרים: לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומר: אף יפתח לו.

בית שמאי אומר: בפה שהוא מדירו. ובית הלל אומר: אף בפה שאינו מדירו. ביצד? אומר לו: אמור, קונם אשתי נהנית לי, ואמר, קונם אשתי ובני נהנין לי; בית שמאי אומרים: אשתו מותרת, ובניו אסורין. ובית הלל אומרים: אילו ואילו מותרין.

גמרא להרגים – בהרגה. להרמים – בשעת התרם. תני רבי יודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אם היה דבר של סכנה – מותר. רבי אחא רבי חיינא בשם רבי יוחנן: אם היה דבר של וישוב – אסור.

תני: תולים בגוים, ובמלכות, אבל לא בישראל, שבבעלי זרוע מצויין ליפול דלא יפול ויבגל עלוהי קדמיתא.

עבר ופתח על דבית שמאי, מהו? נישמענה מן הדא: בית שמאי אומרים: אשתו מותרת ובניו אסורין. הדא אמרה: עבר ופתח על דבית שמאי (מותר) ואסור.

[דף י"א ע"א]

הוון בעיי מימר: בגדרים, הא בשבועות לא! אשכח תני: רבי ישמעאל אומר: "לא תשבעו בשמי לשקר" (ויקרא יט) נשבע את להרגין ולהרמין ולמוכסין.

הלכה ה' מתניתין הרי נטיעות האלו קרבן אם אינן נקצצות. וטלית זו קרבן אם אינה נשרפת – יש להן פדיון. הרי נטיעות האלו קרבן עד שינקצצו. וטלית זו קרבן עד שתשרף – אין להם פדיון.

גמרא ראה קציעות המלך ממשמשין ובאין. ראה דליקה ממשמשת ובאה; ואמר, הרי נטיעות האלו קרבן אם אינן מקצצות. טלית זו קרבן אם אינה נשרפת ונקרעה, למפריעו קדשו או מיפן ולבא? מה נפיק מביניהון? נהנה מהו; אין תימר למפריעו קדשו – מעל! אין תימר מיפן ולבא – לא מעל!

הזקיה אמר: פדיון – חזרו לקדושתו. רבי יוחנן אמר: פדיון – פדיון. מתניתין פליגא על רבי יוחנן, אין לה פדיון! פתר לה, לכשינקצצו אין להם פדיון.

אמר רבי יוסי: מה דאמר הזקיה – בשפדיון הוא. אבל אם פדיון אחר – פקעה מהו קדושתו.

מחלפיה שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר: פדיון פקעה מהו קדושתו, וכא הוא אומר: נישאת לאחר – לא פקעה מפנה קידושין!

[דף י"א ע"ב]

לא צורקא, דלא, בשנתן לה שתי פרוטות, אחת מכבר, ואחת לכשיגרושנה, מהו?

הלכה ו' מתניתין הנודר מירדי הים – מותר ביושבי היבשה. ומיושבי היבשה – אסור בירדי הים, שירדי הים בכלל יושבי היבשה. לא באלו ההולכים מעכו ל'פו, אלא מי שדרכו ל'רש.

גמרא שלא תאמר אלו ההולכים מעכו ל'פו, אלא כמי שדרכו ל'רש.

מיושבי היבשה – אסור בירדי הים. ולא סוף דבר אלא כגון אלו ההולכין מעכו ל'פו אלא כמי שדרכו ל'רש. ולא מיושבי היבשה נדר? הלא אמרה, שירדי הים בכלל יושבי היבשה

נדר מירדי הים לאחר שלשים יום; נעשו בני יבשה – תפלונתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבה. דרבי ישמעאל אומר: אחר הנדר. ורבי עקיבה אומר: אחר האיסור.

ובאילין טלוייתא, צריכה .

הלכה ז' מתניתין הנודר מרואי החמה – אסור אף בסומין; שלא נתכוון זה אלא למי שהחמה רואה אותו.

הנודר משהורי הראש – אסור בקרחים ובפעלי שיבות, ומותר בנשים ובקטנים; שאינן נקראין שוורי הראש אלא אנשים.

הנודר מן הילודים – מותר בנולדים. מן הנולדים; רבי מאיר מתיר אף בילודים. וחקמים אומרים: לא נתכוון זה

[דף י"ב ע"א]

אלא כמי שדרכו להיוולד.

גמרא מאי מעמא דרבי מאיר? ועתה שני בניה הנולדים לה (בראשית מח), וכבר נולדו! מאי מעמא דרבנן? הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו (מלכים א יג), ועדיין לא נולד!

הלכה ח' מתניתין הנודר משוכתי שבת – אסור בישראל, ואסור בכוותים. מאוכלי השום – אסור בישראל, ואסור בכוותים. מעולי ירושלים – אסור בישראל, ומותר בכוותים.

קונם שאיני נהנה לבני נח – מותר בישראל, ואסור באומות. שאיני נהנה לזרע אברהם – אסור בישראל ומותר באומות. שאיני נהנה לישראל – לזקח ביתר ומוכר בפחות. שישראל נהנין לי – לזקח בפחות ומוכר ביתר; אם שומעין לו.
 שאיני נהנה להם, והם לי – יהנה לאומות.

גמרא ואין ישמעאל בכלל זרעו של אברהם? "כי ביצחק יקרא לך זרע" (בראשית כא).

ואין עשו בכלל זרע יצחק? אמר רבי יודן בר שלום: "ביצחק" במקצת יצחק. רבי הונא אמר: בי"ת – תרי. בן שהוא עתיד לנחול שני עולמות, העולם הזה והעולם הבא.

רבי גרשום בשם רבי אחא: דרף פוכב מיצקב (במדבר כד). ממי דרף פוכב ועתיד לעמוד? מיצקב!
 רבי אחא בשם רבי הונא: עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא, ותקדוש ברוף הוא גוררו ומוציאו משם! מה טעמא? "אם תגביה בנשר ואם בין פוכבים שים קנה, משם אורידך נאם ה'" (עובדות א). ואין פוכבים אלא צדיקים, כמה דאתא אמר (דניאל יב) "ומצדיקי הרבים בפוכבים לעולם ועד".

[דף י"ב ע"ב]

הלכה ט' מתניתין קונם שאיני נהנה לערלים – מותר בערלי ישראל ואסור במולי אומות העולם. קונם שאיני נהנה למולים, אסור בערלי ישראל ומותר במולי אומות העולם. שאין הערלה קרויה אלא לשם הגוים, שנאמר (ירמיה ט) כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב, ואומר: (שמואל א יז) והיה הפלשתי הערל הזה באהד מהם, ואומר: (שמואל ב א) פן תשמחנה בנות פלשתים, פן תעלוזנה בנות הערלים.

רבי ליעזר בן עזריה אומר: מאוסה היא הערלה שנתגנו בה הרשעים, שנאמר (ירמיה ט) כי כל הגוים ערלים. וכל בית ישראל ערלי לב.

רבי ישמעאל אומר: גדולה מילה, ששולש עשרה בריתות נכרתו עליה.

רבי יוסי הגלילי אומר: גדולה מילה, שהיא דוחה שבת החמורה.

רבי יהושע בן קרחה אומר: גדולה מילה, שלא נתלה למשה הצדיק עליה מלא שעה.

רבי נחמיה אומר: גדולה מילה, שהיא דוחה את הנגעים.

רבי אומר: גדולה מילה, שכל המצוות שעשה אברהם אבינו, לא נקרא שלם, עד שפיל. שנאמר (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים.

דבר אחר, גדולה מילה, שאילו לא היא לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, שנאמר (ירמיה לג) כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה הוקות שמים וארץ לא שמתני.

דבר אחר, גדולה המילה שהיא שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. שנאמר (שמות כד) הנה דם הברית אשר פרת ה' עמכם על כל הדברים האלה.

גמרא אמר רבי יוחנן בר מרייה: בתיב (בראשית טז) ביום ההוא פרת ה' את אברהם ברית לאמר וגו' עד ואת בריתי אקים את יצחק וגו' – שלש עשרה בריתות.

"וביום השמיני ימול" (ויקרא יב) אפילו בשבת. מזה אני מקיים "מחלליה מות יומת" (שמות לא)? אף במילה! מזה אני מקיים "בשמיני ימול"? הוין מן השבת! תלמוד לומר "וביום", אפילו בשבת!

בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו, שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה!

בתורה: דכתיב (שם טז) "עד אנה מאנתם לשמר מצותי ותורתִי". וכתיב (שם) "ראו כי ה' נתן לכם השבת".

בנביאים: דכתיב (יחזקאל כ) "וימרו כי הננים בהקותי לא הלכו וגו'". וכתיב (שם) "ואת שבתתי חללו מאד".

בכתובים: דכתיב (נחמיה ט) "ועל הר סיני ירדת, וכתיב "ואת שבת קדשך הודעת להם וגו'".

אמר רבי אלעזר בי רבי אבינה: "מצוות" שבת – מליא, להודיעה, שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה. והמילה דוחה אותה. משל לשני מטרניות שהיו באות זו על גב זו ואין את ידע אי זו גדולה מחברתה, זו שהיא יורדת מפני חברתה את ידע שחברתה גדולה ממנו.

עבודה זרה קשה מכולם! וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה" (במדבר טז).

אמר רבי יודה בר פזי: חילול השם קשה מכולן. תרא הוא דכתיב (יחזקאל כ) "ואתם בית ישראל כה אמר אדני ה' איש גלוליו לכו עבדו ואת שם קדשי לא תחללו וגו'".

ועל ידי שנתעצל משה במילה, ביקש הפלאה להורגו. הדין הוא דכתיב (שמות ד) "ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו". אמר רבי יוסי, חס ושלום! לא נתעצל משה במילה. אלא שהיה דן בעצמו ואומר, אם לימול ולצאת סבנה היא, ואם לשהות, תקדוש ברוד הוא אמר לו (שם) "לך שב מצרים!" אלא: על ידי שנתעצל בלינה קודם המילה,

[דף י"ג ע"א]

הדין הוא דכתיב (שמות ד) ויהי בדרך בפלוג!

ואמר רבן שמעון בן גמליאל: חס ושלום, לא ביקש הפלאה להרוג למשה, אלא לתינוק. בוא וראה, מי קרוי חתן? משה או התינוק? אית תניי תני: משה קרוי חתן. אית תניי תני: התינוק קרוי חתן. מאן דאמר: משה קרוי חתן, דמים מתבקש מיידה! ומאן דאמר: התינוק קרוי חתן, חתן, בדמים את עומד לי.

ותקח צפרה צר ותקרת את ערלת בנה ותנע לרגליו וגו' (שם). רבי יודה ורבי נחמיה ורבנן; חד אמר: לרגליו של משה. והרנה אמר: לרגליו של מלאה. והרנה אמר: לרגליו של תינוק.

מז דמר: לרגליו של משה – הילך גזי חובב. מן דמר: לרגליו של מלאה – הילך עבד שליחתה. מן דמר: לרגליו של תינוק – נגעה בגוף התינוק.

וירף מפנו או אמרה חתן דמים למולת (שם) – מיפן לשתי מילות. אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצין.

ימול בשר ערלתו (ויקרא יב). אף על פי שיש שם בהרת. מה אני מקיים השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות וגו' (דברים כד), אף במילה, מה אני מקיים ימול בשר ערלתו, בזמן שאין שם בהרת! תלמוד לומר בשר, אף על פי שיש שם בהרת.

על דעתיה דרבי יונה דאמר: מצות עשה דוחה את מצות לא תעשה אף על פי שאינה פתובה בצידה – ניהא. על דעתיה דרבי יוסה דאמר: אין מצות עשה דוחה למצות לא תעשה אלא אם בן היתה פתובה בצידה? מפיון דכתיב בשר ערלתו, כמי שהיא פתובה בצידה.

הדרו עלך ארבעה נדרים

פרק ד

הלכה א' מתניתין אין בין המוֹדֵר הַנָּאֵה מִחֲבִירוֹ לְמוֹדֵר מִמֶּנּוּ מֵאֶכֶל – אֵלָּא דְרִיסַת הַרְגֵּל, וְכֵלִים שְׂאִין עוֹשִׂין בָּהֶן אוֹכֵל נֶפֶשׁ.

המוֹדֵר הַנָּאֵה מֵאֶכֶל מִחֲבִירוֹ – לא יִשְׁאִילֵנוּ נֶפֶשׁ, וּכְבָרָה, וְרִיחֹם, וְתַנּוּר; אֲבָל מִשְׂאִיל לֹא חֲלוּק, וְטָלִית, נְזָמִים, וְטַבָּעוֹת, וְכָל דְּבַר שְׂאִין עוֹשִׂין בוֹ אוֹכֵל נֶפֶשׁ. מְקוֹם שְׂמִשְׁפִּירִין פִּיּוּצָא בָּהֶן – אָסוּר.

גמרא הָא דְּבַר שְׂעוֹשִׂין בוֹ אוֹכֵל נֶפֶשׁ אָסוּר? וְלֹא מִפְּאֶכֶל נְדָר! אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן לִקְוִישׁ: פִּינִי מִתְּנִיתָא, אִין בֵּין מוֹדֵר הַנְּיָיָה מִחֲבִירוֹ לְמוֹדֵר הַנְּיָיָה מֵאֶכֶל מִחֲבִירוֹ. תַּנְיִי דְּבֵית רַבִּי בִּנְיָ: הַמוֹדֵר הַנְּיָיָה מִלְּאֶכֶל מִחֲבִירוֹ – לא יִשְׁאִילֵנוּ נֶפֶשׁ וּכְבָרָה רִיחֹם וְתַנּוּר. תַּנְיִי: אֲבָל מִשְׂאִילוֹ פּוֹסוֹת וְקַעְרוֹת וְתַמְחֻוּיִין, שְׂאִינָן מִהֲנִין אֶת הָאוֹכֵל, אֲבָל מִכְּנָסִין אֶת הָאוֹכֵל. לְפָסִים וְקַנְדִּירוֹת – אָסוּר. לְמַחוּן וְלְדִרְוּף – אָסוּר. לְקַצוֹר – צְרִיקָא, וְלִבְצוֹר – צְרִיקָא.

הַנְּיָיָה [צוּרְף מֵאֶכֶל] מַהוּ? תַּנְיִי: אֲבָל מִשְׂאִילוֹ קוֹרְדוּם. הוּיִנָן סְכָרִין מִימַר: בְּקוֹרְדוּם שֶׁל בְּקַעִים, תִּיפְתַּר: בְּקוֹרְדוּם שֶׁל מְכוּשׁ, וְלִית שְׂמַע מִינָה כְּלוּם!

רַבִּי אֲבוּנָא אָמַר, רַבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי: אֵהֵן יוֹסְטָה, מִפִּינָן דִּי מִרְחַק וְחֲשֵׁר בָּהּ קַמְחָא – אָסוּר מִיִּשְׂאֵל לִיהָ? רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יַעֲרָא: שְׁהוּא

[דף י"ג ע"ב]

בְּנֹתָן לֹא מַעוֹת לִיקַח בָּהֶן כְּפָר.

רַבִּי בּוֹן בַּר הֵיִיָּה בְּעֵי: מַעֲתָה אָסוּר לְהִשְׂאִיל לֹא מַעוֹת, שְׁהוּא בְּנֹתָן לֹא מַעוֹת לִיקַח בּוֹ כְּפָר! רַבִּי אֲבִינָא אָמַר, רַבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי: אִילוּן קוֹזְמִידִיָּא דְּאִית עֲלֵיהוֹן אָסוּר מִיִּשְׂאֵל לִזְן?

הלכה ב' מתניתין הַמוֹדֵר הַנְּיָיָה מִחֲבִירוֹ – שׁוֹקֵל לֹא אֶת שְׂקָלוֹ, וּפּוֹרֵעַ לֹא אֶת חוּבוֹ, וּמַחְזִיר לֹא אֲבִידָתוֹ. מְקוֹם שְׁנוּטְלִין עֲלֵיהָ שְׂכָר – תַּפּוּל הַנְּיָיָה לְהַקְדִּישׁ.

גמרא רַבִּי בָּא בַּר מִמָּל בְּעֵי: הַפּוֹרֵעַ שְׂטֵר חוּבוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׁלֵא מַדְעָתוֹ – תַּפְּלוּגְתָּא דְּחִנָּן וּבְגֵי כְּתָנִים גְּדוּלִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲמָא דְּבַנְיָ כְּתָנִים גְּדוּלִים, תַּמּוּן, לֹא עֲלַת עַל דְּעֵתוֹ שְׂיִמּוֹת אֲשֶׁתוֹ בְּרַעֲב. בְּרָם

הכא, מפניס הוינא ליה והוא מוחל לי! הגע עצמך, דתוה גביה משבזין! מפניס הוינא ליה והוא יהיב לי משבזיני. עד בְּדוּן, בְּכַעַל חוֹב שְׂאִינּוּ דוֹחֵק, וְאִפִּילוּ בְּכַעַל חוֹב שְׂדוּחֵק?

נִשְׁמַעֵינָה מִן הֲדָא: תַּדַּע לָךְ שֶׁהוּא בְּזוּ, דְּתַנִּינָן: וּמִקְרִיב עָלֵינוּ קִינֵי זְכִין קִינֵי זְבוֹת קִינֵי יוֹלְדוֹת חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת, בְּשָׁלָא נִכְנַס לְתוֹךְ יָדָיו בְּלוֹם, וְכֵא בְּשָׁלָא נִכְנַס לְיָדָיו בְּלוֹם.

רבי יהושע בן לוי אומר: אין לך נתפס על חבירו וְחַיִּיב לִיתָן לוֹ, אֲלֵא בְּאַרְנוֹן וּבְגוֹלְגוֹלְתָּ. רב אומר: כל הנתפש על חבירו, חַיִּיב לוֹ. חֵילִיָּה דְרַב מִן הֲדָא: הַגּוֹזֵל שְׂדֵה, וְנִמְלֹחָה מִסִּיקוּן. לֹא שָׁמַע דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, קָנַם קָנְסוּ בְּגוֹלְגוֹלְתָּ! רַבִּי אֲבִין בְּעֵי: דְּתוֹה רַבִּיהַּ .

רבי יוסי בי רבי בון וְרַבִּי חֵייה בַר לִזְלִינֵי, תַרְיֵהוּן אֲמַרִּין בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל; חַד אָמַר: בְּאַרְנוֹן וּבְגוֹלְגוֹלְתָּ. [וְהֲרַנְה אָמַר: אֵינָה בְּאַרְנוֹן וּבְגוֹלְגוֹלְתָּ].

תַּמָּן תַּנִּינָן: מְרַפְּאָהוּ רַפּוּאֹת נֶפֶשׁ אֲכָל לֹא רַפּוּאֹת מְמוּן. רַבִּי יוֹדָה וְרַבִּי יוֹסִי; חַד אָמַר: כַּאֲן – בְּמַדִּירָה מְזוּפָּא, וְכַאֲן – בְּמַדִּירָה מְזוּכָּסִי. וְהֲרַנְה אָמַר: כַּאֲן – בְּשֵׁישׁ לוֹ מִי שְׂרַפְּאָנּוּ, וְכַאֲן – בְּשֵׁאִין לוֹ מִי שְׂרַפְּאָנּוּ.

[דף י"ד ע"א]

אם בְּשֵׁישׁ לוֹ מִי שְׂרַפְּאָנּוּ, אִפִּילוּ רַפּוּאֹת נֶפֶשׁ לֹא יִרְפְּאָנּוּ! לֹא מִכָּל אָדָם זוֹכָה לְהַתְּרָפוֹת.

וְלֹא נִיכְסֵי הַמַּחְזִיר הֵן שְׁחַן אֲסוּרִין לְכַעַל הַפְּרָה? עוֹלָא בַר יִשְׁמַעְיָאֵל בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק: בְּשֵׁהִי נִיכְסֵי זֶה אֲסוּרִין עַל זֶה, וְנִיכְסֵי זֶה אֲסוּרִין עַל זֶה.

מֵאֲן תִּנָּא תַפּוּל חֲנִיָּיה לְהַקְדֵּשׁ? רַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: מוֹעֲלִין בְּאִסְרוֹת.

רַבִּי בּוֹן בַּר חֵייה בְּעֵי: נָדַר מִן כֶּכֶר, מַהוּ לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו? נִשְׁמַעֵינָה מִן הֲדָא: אָמַר: "כֶּכֶר זוֹ הַקֹּדֶשׁ", אֲכָלוּ, בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר – מְעַל, לְפִיכָּה יֵשׁ לוֹ פְּדִיּוֹן. אִם אָמַר: "הֲרִי הוּא עָלַי". אֲכָלוּ, מְעַל בּוֹ בְּמִוֹבַח חֲנִיָּיה (דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר), אַחֵרִים לֹא מְעַלּוּ, לְפִיכָּה אֵין לוֹ פְּדִיּוֹן; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. לֹא אָמַר: אֲלֵא אֲכָלוּ, הָא לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו – מוֹתֵר!

תַּלְמִידוֹהִי דְרַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי בּוֹן בַּר חֵייה; בִּינֵי, בְּאוֹמַר: לֹא אוֹכְלָנוּ וְלֹא אֲמַעְמַנוּ – לֹא אָסְרוּ עָלֵינוּ אֲלֵא לְאֲכִילָהּ. עַד בְּדוּן צְרִיקָא, נָדַר מִן הַכֶּכֶר, מַהוּ לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו?

הלכה ג' מתניתין ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קיני זביו, קיני זבות, קיני יולדות, הטאות ואשמות. ומלמדו מדרש, הלכות, ואגדות, ולא ילמדנו מקרא; אכל מלמד הוא את בניו מקרא. וזן את אשתו ואת בניו, אף על פי שהוא חייב במזונתן. ולא יזון את בהמתו, בין טמאה בין טהורה. רבי אליעזר אומר: זן את הטמאה, ואינו זן את הטהורה. אמרו לו: מה בין טמאה לטהורה? אמר להן: שהטהורה – נפשה לשמים וגופה שלו, והטמאה – נפשה וגופה לשמים. אמרו לו: אף הטמאה, נפשה לשמים וגופה שלו, שאם ירצה – הרי מוכרה לגוים, או מאכילה לכלבים.

גמרא המתקן פירותיו של חבירו שלא מדעתו, טובת הנניית מעשרותיו של מי? רבי אבהו אומר: של מתקן. רבי זעירא אומר: של בעל הפירות. רבי זעירא בדיעתיה, דאמר רבי זעירא בשם רבי שמעון בן לקיש: הפריש קרבן נזיר, קרבן מצורע של חבירו, המתפפר – הוא שעושה תמורה.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש. ותורם תרומתו ומעשרותיו של חבירו לדעתו! פתר לה: בשלא יהא לו טובת הננייה בהן.

בתיב (דברים ד), ראה למדתי אתכם

[דף י"ד ע"ב]

חקים ומשפטים. מה אני בהנכם, אף אתם בהנכם. יכול מקרא ותרגום בן? תלמוד לומר חקים ומשפטים, חקים ומשפטים – אתם מלמדים בהנכם, ואי אתם מלמדין בהנכם מקרא ותרגום. וכן חמיי מתנייא נסבין אנריהון! אמר רבי יודן בי רבי ישמעאל: שכר בטיילין הן נוטלין.

אמר רבי זעירא: מדבריהן, זן את עבדו ואינו זן את עבדו. הוון בעיי מימר: מאן דמר: הטהורה נפשה לשמים וגופה שלו וזו הואיל וגופה ונפשה לשמים – זן את עבדו. מאן דמר: שאם ירצה הרי מוכרה לגוים, או מאכילה לכלבים, וזה הואיל ואין גופו שלו, ואין מוכרו לגוים, ואינו מאכילו לכלבים – זן את עבדו. אשכח תני: זן את עבדו.

הלכה ד' מתניתין המוודר הננייה מחבירו, ונכנס לבקרו – עומד, אכל לא יושב. ומרפאהו רפואת נפש, אכל לא רפואת ממוץ. ורוחץ עמו באמבטי גדולה, אכל לא בקטנה. וישן עמו במטה. רבי יהודה אומר: בימות החמה, אכל לא בימות הגשמים, מפני שהוא מהנייהו. ומיסב עמו על המיטה. ואוכל עמו על השולחן, אכל לא מן התמחוי; אכל אוכל הוא מן התמחוי החוץ.

גמרא רבי שמעון בן יקים אומר: שלא ישא. מתניתא – בשאסר הרופא נכסיו עליו, אבל אם אסר החולה נכסיו עליו של רופא – הוא הטא על נפשיה.

אבל לא באמבטי קטנה. דהוא מפתח ליה. תני: רוחץ עמו במרחץ קטנה! דו נסב אשונה.

תני: מן התמחוי החוזר. מהו תמחוי החוזר? תמן אמרין: פוסקתא. רבנין דהכא אמרין: תמחוי שיש בו לאכול ולשבוע ולהזתיר.

תני: מן הכוס החוזר. אי זהו כוס החוזר? תמן אמרין: קנדיטון. רבנין דהכא אמרין: מליי מי סורס וקדחין, ושתיין ומחזירין.

הלכה ה' מתניתין לא יאכל עמו מן האבוס שלפני הפועלים. לא יעשה עמו באומן; דברי רבי מאיר. ותקמים אומרים: עושה הוא ברחוק ממנו.

גמרא על דעתיה דרבי מאיר – אסור

[דף ט"ז ע"א]

ללמודו אומנות. על דעתיה דרבי מאיר – אסור ללמד עליו זכות.

הלכה ו' מתניתין המוּדָר הנָיִיח מִחֲבִירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית – לא יִוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, וְאֵינּוּ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת; וּבְשִׁבְעִית – לא יִוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, אֲבָל אוֹכֵל הוּא מִן הַנּוֹטוֹת. גְּדַר הֵימְנוּ מֵאֲכָל לִפְנֵי שְׁבִיעִית – יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, וְאֵינּוּ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת; וּבְשִׁבְעִית – יוֹרֵד וְאוֹכֵל.

גמרא יוֹרֵד! בְּדֹאמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יָקִים: שְׁלֵא יִשְׁהֵא.

רבי יוחנן פתר מתניתא: המוּדָר הנָיִיח מִחֲבִירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית – אֵינּוּ יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאֵינּוּ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת. וּבְשִׁבְעִית – לא יִוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ. וְאוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת. וְאֵם גְּדַר בְּשִׁבְעִית – יוֹרֵד וְאוֹכֵל.

רבי שמעון בן לקיש פתר מתניתא: המוּדָר הנָיִיח מִחֲבִירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית – לא יִוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאֵינּוּ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת. וְאֵם גְּדַר בְּשִׁבְעִית – לא יִוֹרֵד בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ, אֲבָל אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת. גְּדַר מִמְּנוּ מֵאֲכָל לִפְנֵי שְׁבִיעִית – יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאֵינּוּ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת. וְאֵם גְּדַר בְּשִׁבְעִית – יוֹרֵד וְאוֹכֵל.

ותיבא דרבי שמעון בן לקיש, ברבי יוסי. דו רבי יוסי אומר: מפני שקדם גדרו להפקירו. בן רבי שמעון בן לקיש אומר: שקדם גדרו להפקירו, ולא הפקירו לגדרו.

רבי יונה רבי בא בר הנייה בשם רבי יוחנן: מודה רבי יוסי בהבקר תורה – שהוא מותר.

הלכה ז' מתניתין המוּדָר הַנִּייה מַחְבִּירו – לא וְשִׁאֵלְנוּ וְלא וְשִׁאֵל מִמֶּנּוּ. לא וְלִינּוּ וְלא וְלִינָה מִמֶּנּוּ. וְלא וּמְכוּר לוֹ, וְלא וְקַח מִמֶּנּוּ. אָמַר לוֹ: "הַשִּׁאֵלְנִי פְּרִתְךָ". אָמַר לוֹ: "אֵינָה פְּנִינָה". אָמַר לוֹ: "קֹנָם שְׂדֵי שְׂאֵינִי חֹרֵשׁ בְּהָ לְעוֹלָם!" אִם הָיָה דְרָבּוֹ לְחֹרֵשׁ – הוּא אָסוּר וְכָל אָדָם מוֹתְרִין; וְאִם אֵין דְרָבּוֹ לְחֹרֵשׁ – הוּא וְכָל אָדָם אָסוּרִין.

[דף ט"ו ע"ב]

גמרא באומר: קונם שדי שאיני חורש לעולם. באומר: קונם שדי נחרשת לעולם.

הלכה ח' מתניתין המוּדָר הַנִּייה מַחְבִּירו, וְאֵין לוֹ מַה יֵאכַל – הוֹלֵךְ אֶצֶל הַחֲנֻנִי, וְאוֹמֵר: "אֵישׁ פְּלוֹנִי מוּדָר מִמֶּנּוּ הַנִּייה, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֲעֲשֶׂה"; הוּא נוֹתֵן לוֹ, וְכֵן וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ.

גמרא שאינו יכול להוציא ממנו בדין.

הלכה ט' מתניתין הוּא בֵּיתוֹ לְכַנּוּת. גְּדִירוֹ לְגִדוּר. שְׂדֵהוּ לְקַצוּר – הוֹלֵךְ אֶצֶל הַפּוֹעֲלִים, וְאוֹמֵר: "אֵישׁ פְּלוֹנִי מוּדָר מִמֶּנּוּ הַנִּייה, אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֲעֲשֶׂה"; הֵן עוֹשִׂין עִמּוֹ, וְכֵן וְנוֹטֵלִין שְׂכָרָן מִנָּה.

גמרא מהו דיימר "מאן דעבד לא מפסיד"? נישמעניה מן תדא: ביזמוי דרבי אמי, נפלה דליקה בכפר, ואפיק רבי אמי פרוז בשוקאי דארמאי, ואמר: כל דעבד לא מפסד. אמר רבי אלעזר בי רבי יוסי קומי רבי יוסי: סכנה הוית! ואי סכנה הוית, אפילו רבי אמי יטפי! לא תני: כל דכר סכנה, אין אומרים: ייעשו בגוים ובקמנים; אלא אפילו בגדולים, ואפילו בישראל!

מעשה, שנפלה דליקה בהצר יוסי בן סימאי בשיחיו, וירדו בני קצרה של ציפורין לכבותו, ולא הניח להן לכבות. אמר להן: הניחו לגבאי שיגבה את חובו. מיד, קשר עליו הענן וירדו גשמים וביבחהו. במוצאי שבת, שלח לכל אחד ואחד מהן סלע, ולאפרבוס שלהן חמשים דינר. אמר רבי תניינא: לא הוה צריך לעשות בן.

חד כותיי הוה מגיריה דרבי יונה. נפלה דליקה במגירותיה דרבי יונה. אזל ההוא כותאה בעי מיטפיה, ולא שבקיה רבי יונה. אמר ליה: בגדך מדלי. אמר ליה: איני! ואישתיזיב כולה.

רבי יונה דכפר אימי, פרס גולתיה על גדישא, ונורא ערקת מינה.

הלכה י' מתניתין היו מהלכין בדרך, ואין לו מה יאכל – נותן לאחרים לשם מתנה, והלה נוטל ואוכל, ומותר. אם אין עמקו אחר – מניח על הפלע או על הגדר, ואומר: "הרי הן מופקדין לך מי שיהפויז", והלה נוטל ואוכל. ורבי יוסי: אוסר.

גמרא תנא: רבי מאיר אומר: פיון שאדם מבקיר – יצא דבר מרשותו. רבי יוסי אומר: אין הבקר יוצא מתחת ידי הפעלים – אלא בזכיה.

רבי ירמיה, רבי בא בר תייה, תריהון אמרין רבי יוחנן בשם רבי ינאי:

[דף ט"ז ע"א]

דברי רבי יוסי, בנותן מתנה לעשרה וזה אחד מהן.

הבקר שדחו, אית תניי תני: הוזר בו. ואית תניי תני: אינו הוזר בו. רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: מאן דמר: הוזר – כרבי יוסי. מאן דמר: אינו הוזר – כרבי מאיר. הדין אמרה: הבקר כרבי יוסי ותייב במעשרות? מה אמר, הבקר, לא מתנה. אתא רבי יעקב בר אחא, בשם רבי שמעון בן לקיש: הבקר כרבי יוסי ותייב במעשרות? תמן אמר: הבקר כרבי יוסי, ואין תייב במעשרות. דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: וכא הלוי כי אין לו וגו' (דברים יד). ממה שיש לך ואין לו – תייב אתה ליתן לו. יצא הבקר, שייך וידו שוין בו. היא לקט, היא שכחה, היא פיאה, היא הבקר.

עד בדון, בשמבקררה לזמן מרובה. אפילו הבקררה לזמן ממועט? נישמעניה מן הדא: המבקר שדחו – שלשה ימים הוזר! אמר רבי זעירא: לא אמר אלא: שלשה; הא לאחר שלשה, אינו הוזר בו. תני רבי שמעון דיינא קומי רבי זעירא: אפילו לאחר שלשה – הוזר בו, אמר ליה: מפיון דאת אמר לאחר שלשה הוזר בו, היא לאחר שלשה, היא לאחר כמה ימים!

מתניתא מסייעה לרבי זעירא. במה דברים אמורים, כשהבקר סתם, אבל אם אמר: "שדי מובקרת יום אחד", "שבת אחת", "חדש אחד", "שנה אחת", "שבעה אחד", עד שלא זכה בין הוא בין אחר – יכול הוא לחזור בו. משזכה בה בין הוא בין אחר – אינו יכול לחזור בו.

[דף ט"ז ע"ב]

הדא אמרה: הוא זמן מרוקה הוא זמן ממועט. הדא אמרה: שלא חשו להערמה. הדא אמרה: שאדם מבקיר וחוזר וזוכה. הדא פשטא שאלת דרבי זעירא. דרבי זעירא אמר: הוא זמן מועט הוא זמן מרוקה.

והלה נטיל ואוכל. ורבי יוסי אוסר. מאי טעמא דרבי יוסי, מפני שקדם נדרו להקבירו. הא הקבירו לנדרו, לא בעיו קימי רבי יוסי: מפני שקדם נדרו להקבירו, מה בין שקדם הקבירו לנדרו? אמר לון: לא עלת על דעתו לאסור מה שהקביר!

אמר רבי יונה: הכין קשון קדמוי: הא הקבר יחיד לא? והא תנינן: והלה נטיל ואוכל, ורבי יוסה אוסר! אמר לון: לא עלת על דעתו לאסור מה שהקביר.

רבי יונה רבי אבא רבי הויה בשם רבי שמעון בן יוצדק: המבקיר שדה לעשרה בגי אדם – אינו חוזר בו.

והמבקיר שדה לשלשה בגי אדם – אינו חוזר בו. אמר רבי יוסה: אתייתא כרבי מאיר.

רבי מנא בעי: מה את אמרת, "לשלשה", "לפני" שלשה. על דאת מקשי על רבי מאיר, מקשיתה על דרבי יוסי, מה את אמרת "לעשרה", "לפני" עשרה!

[דף י"ז ע"א]

אמר ליה: הקבירה בפני שנים – חוזר בו, ותייב במעשרות. בפני שלשה – אינו חוזר בו, ופטור מן המעשרות.

הדרן עלף אינו בין המיזדר

פרק ה

הלכה א' מתניתין השותפין שנדרו הנזייה זה מזה – אסורין ליכנסם לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: זה נכנס לתוך שלו, וזה נכנס לתוך שלו.

שניהו אסורין מלהעמיד ריחים ותנור, ומלגדל תרנגולין.

מסכת מעשרות פ"ק שלישי

א. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: המהבב בשדה - הרי זה חיב. השוחק את השום ואת השחלים בשדה - הרי זה חיב:

ב. תינוקות שטמנו תאנים לשבת, שחורות ומצאו לבנות, לבנות ומצאו שחורות - הרי אלו אסורות, שמספקן אסור. וכל שודאן אסור - ספק מוכנן אסור:

ג. כלכלת השבת - בית שמאי פוטרם, ובית הלל מחיבין. רבי יהודה אומר: הלל לעצמו היה אסור. המלקט כלכלה לשלח לחברו - לא יאכל עד שיעשר. רבי יהודה אומר: הלל לעצמו היה אסור:

ד. המעביר פרות ממקום למקום לקציעות, וקדש עליהן היום, למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר. רבי יהודה אומר: הלל לעצמו היה אסור:

ה. סופי תאנים ובהן תאנים, מכבודות תמרה ובהן תמרים, הכניסום תינוקות או פועלין - פטורין, הכניסם בעל הבית - חיבין. הכניס שבלין לתוך ביתו לעשותן עסה - פטור. למוללן במלילות - רבי מחיב, ורבי יוסי רבבי יהודה פוטר:

ו. המקליף שעורין, שמים - פטור, שלש - חיב. ובחטים, שלש - פטור, ארבע - חיב. אמרו לרבי אליעזר: אף על פי שמחזירין למעטן הזה - הרי הוא כמחזירין למעטן אחר:

ז. כספר שזרעה לזרע, וחשב עליה לירק - מתעשרת זרע וירק. חרדל שזרעו לירק, וחשב עליו לזרע - מתעשר זרע וירק. בכתננין נהגו בירקות היתר; דברי רבי אליעזר. אמר רבי יהושע בן קבוסאי: מימי לא נמתי לאדם לומר: צא ולקט תמרות של תלתן ושל חרדל ושל פול המצרי, והוי פטור מן המעשרות:

ח. המטליא - לא נהגו בה חכמים היתר, לא למעשרות ולא לשביעית. כשהוא תורם - תורם מכל אחד ואחד, שאין תורמין ממין על שאינו מינו:

ט. העוקר שתלים מתוך שלו לטען בחוצה לארץ, ולזרע, ולהפקיר, ולמוכרן לנכרי - הרי זה חיב, מפני שמוציאן מדי מעשרות. רבי יהודה אומר משום רבי אלעזר בן עזריה: המשלח לחברו שתליו, ואטונין, וחיבילי תלתן - לא יאכל עד שיעשרן ודאי, שכן דרך בני אדם משלחין לחבריהן טבליים. והוצני פשתן - מעשרן ודאי, מפני שגנחשדו רוב אדם עליהן. וחכמים אומרים: הרי הן ככל הפרות, ואין מעשרן אלא דמאי:

י. בצלים שהשרישו זה בזה בקופות - הרי זה בחזקתן למעשרות ולשביעית. אם היו טמאים - לא עלו ידי טמאנתן. ומתר לתלש מהן בשבת. השרישו זה בזה בקרקע עליה - הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו טמאין - עלו ידי טמאנתן. ואסור לתלש מהן בשבת. ואם תלש - פטור. נפלה עליהן מפלת והן מגלין - הרי אלו כנטועין בשדה. אסורין בשביעית, וחכיבין במעשרות:

יא. הלוח שביגומות - בורר גסה ומוניח בתוך ידו דקה דקה. בארץ ובתוך ידו - הרי זה פטור. ובכלי - הרי זה חיב. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הבורר בארץ - שהוא פטור, ועל הבורר בכלי - שהוא חיב. על מה נחלקו? על הבורר ביד - שבית שמאי מחיבין, ובית הלל פוטרין:

יב. המפקיר שדהו, עד שלשה ימים - יכול לחזור בו. אם אמר: 'הרי שדי מפקרת יום אחד', 'שבת אחד', 'חדש אחד', 'שנה אחת', 'שבווע אחת', עד שלא זכה בו, בין הוא בין אחר - יכול לחזור בו. משזכה בו, בין הוא בין אחר - אינו יכול לחזור בו, וקושר את בהמתו על גבי הפקר. אבל לא

על גבי לקט שכחה ופאה. אבל עוקר ומשליך לפניה:

יג. סופי תאנים, ומשמר שדהו מפני ענבים. סופי ענבים, ומשמר שדהו מפני ירק. אם היה פועלין עובדין ביניהן, אם היה בעל הבית מקפיד עליהן - הרי אלו חביבין במעשרות, ואסורין משום גזל. ואם לאו - הרי אלו מתרין משום גזל, ופטורין מן המעשר:

יד. הזורה תבנו סתם ולקחו אחר, אפלו להוציא הימנו - פטור מתרומה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: מודין בית שמאי ובית הלל, שלא ימכר אדם גדיש של תבואה, ועביט של ענבים, ומעטן של זיתים, אלא לחבר ולעושה בטהרה. מוכר לו חטים אף על פי שיודע בו שאינו גובל עסתו בטהרה. וכן בן לוי שנתמנו לו עטונים של זיתים - הרי זה מפריש עשור זיתים ושמן טבל מתוך ביתו. ואומר: 'מה שזיתים האלו ראויין לעשות, מעשר - בדרומן, ותרומת מעשר - בדרום דרומין':

טו. הלוקח שדה ירק בסוריא, עד שלא באו לעונת המעשרות - פטור. משבאו לעונת המעשרות - חיב. מלקט כדרכו, ופטור; דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אף משבאו לעונת המעשרות - חיב לפי חשבון. מודים חכמים לרבי עקיבה: שאם מכר לו תבואה לקצר, וענבים לבצר, וזיתים למסוק - שלוקט כדרכו ופטור:

טז. איזה שום בעל בכי? כל שאין לו אלא דור אחד מקיף את העומד. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין בו אלא קלפה אקת. איזה הוא בצל של רכפה? כל שעוקצו נמעף לתוכו.

יז. אלו הן גריסין הקלקין? אלגוסין המרובעין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין לה מרבע מששת ימי בראשית. אלו הן ערשין מצרים? אלו שגלגליהן חדים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין בהם צורות. רבי מאיר אומר: אף הקרקס. ואלו

הן הקרקס: שעוקציהן מועטין ולקיתתן מרבין. רבי יוסי אומר: אף הקטנין והן שלמטה מהן, כגון אלו צרכו חכמים לתן בהן סימן, לפי שאין כיוצא בהן בארץ ישראל. אבל האלרסין, והאפרסקין, והאצטרבילין - לא צרכו חכמים לתן בהן סימן, לפי שפיוצא בהן בארץ ישראל:

יח. פרות, לא הלכו בהן חכמים לא אחר הטעם, ולא אחר הריח, ולא אחר המראה, ולא אחר הדמים, אלא אחר הרב בלבד. ושאר זרעוני גנה, כגון: זרע קשואין ודלועין, וזרע לפת וצננות שאין נאכלין - פטורין מן המעשרות, ונלקחין מכל אדם בשביעית. רבי יהודה אומר: לא אמרו אלא זרעוני גנה בלבד. רבי יוסי אומר: אף זרעוני שדה, כגון: זרע אסטיס, וזרע קוצה, וזרע ביקיאי:

מסכת מעשר שני פרק ראשון

א. מעשר שני - אין מוכרין אותו, ואין ממשכנין אותו, ואין מהרהינין אותו, ואין מחליפין אותו, ולא שוקלין כנגדו דיגרי זהב אפלו לחלל עליהן מעשר שני אחר. ולא יתנם לשלחני להתגאות בהן, ולהלוותן להתעשר בהן. אם בשביל שלא יעלו חלודה - הרי זה מתר:

ב. כיצד 'אין מוכרין אותו'? לא יאמר לו: 'הילך מאתים ותן לי מנה של חלין'. כיצד 'אין ממשכנין אותו'? לא יכנס לביתו וימשכנו מעשר שני שלו. כיצד 'אין מהרהינין אותו'? לא יאמר לו: 'הילך מעשר זה ויהא בידך, ותן לי עליו חלין'. כיצד 'אין מחליפין אותו'? לא יאמר לו: 'הילך יין ותן לי שמן', 'הילך שמן ותן לי יין'. אלא אומר לו: 'הילך יין מפני שאין לי שמן'. והלה אומר לו: 'הילך שמן מפני שאין לי יין'. נמצאו, מחליפין ואין מחליפין, ועושין טובה זה עם זה:

ג. מעשר שני - אין נותנין אותו לא על גבי צנינית, ולא על גבי חזיזית, ואין עושין אותו קמיע:

לאכול כנגד הקנקן. במה דברים אמורים? בשל יין. אבל בשל ציר, ושל חמץ, ושל מוריס, ושל שמן, ושל דבש, בין פתוחה בין סתומה - אין צריך לאכול כנגד הקנקן:

ט. חרש של תמרה - אין צריך לאכל כנגדו. קפות, אם היו דרוסות של תמרה - אין אוכל כנגדו. ושאר כל הדברים - אוכלין כנגדן. ואינו אוכל, לא כנגד החרצנין, ולא כנגד הזגין, ולא כנגד הגפת:

י. הלוקח צבי חי בירושלים - אין צריך לאכל כנגד העור. שחוט - צריך לאכל כנגד העור:

יא. אין משפירין בתים בירושלים, מפני שהן של שבטים. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אף לא המטות. לפיכך, עורות של קדשים - בעלי אושפיזין באין ונוטלין אותן בזרוע:

יב. לולבי הזרדין והחרובין, עד שלא ימתיקו - אין נקחין בכסף מעשר. משיתמיקו - נקחין בכסף מעשר. אבל הלוח, והחרדל, ותורמסין, ושאר כל הנכבשין, בין משיתמיקו, בין עד שלא ימתיקו - נקחין בכסף מעשר:

יג. חלות חריע - נקחות בכסף מעשר שני, ואין מטמאות טמאת אוכלין. אמר רבי יוסי: בא רבי יוחנן בן נורי אצל חלפתא, אמר לו: חלות חריע, מה הן שילקחו בכסף מעשר? אמר לו: לא ילקחו. אמר לו: אף אני אומר כן, אלא שעקיבה אומר: שילקחו:

יד. קור - נקח בכסף מעשר. ואין מטמא טמאת אוכלין. כפניות - נקחות בכסף מעשר, ומטמא טמאת אוכלין. רבי יהודה אומר: קור - הרי הוא כעץ לכל דבר. אלא, שנקח בכסף מעשר. כפניות - הרי הן כפרות לכל דבר, אלא שפטורות מן המעשרות. רבי שמעון אומר משום רבי אליעזר: כרכום - אין נקח בכסף מעשר, לפי שאין בו טעם אלא למראה. אמר רבי יהודה: בן גרוש דן

ד. אין מחללין מעשר שני על אסימון, ורבי דוסא מתיר. אבל פרוטות קטנות הנתונות לסימן במרחץ - הכל שוין שאין מחללין אותו עליהן:

ה. אין מחללין אותו לא על מטבע מרוד, ולא על מטבע שאינו יוצא, ולא על מטבע של מלכים ראשונים, ולא על המעות שאין ברשותו. כיצד? היו לו מעות כזביות וממעות ירושלמיות - אין מחללין אותו עליהן. אם חלל עליהן - לא קנו מעשר. אבל מטבע של מלכים הראשונים היוצאין - מחללין אותו עליהן. אין מחללין אותו, לא על מעות שהן בבבל ולא על מעות שבבבל והן כפאן. אבל אם היה כפאן, והיו לו מעות של בבל - מחללין אותו עליהן. כיצד 'אין מחללין על המעות שאין ברשותו'? היו לו מעות בגיסטרא, ובית המלך, או שנפל כיסו לבור, אף על פי שידוע שהוא שם - אין מחללין אותו עליהם, ואם חלל - לא קנה מעשר:

ו. כיוצא בו, מי שבא בדרך ובידו מעות, וראה אנס בא כנגדו לא יאמר: פרות שיש לו בתוך ביתו מחללין על מעות הללו, ואם אמר: הרי הן מחללים על מעות שיש לי בתוך ביתי, אם עשה כן - דבריו קימים. כיוצא בו, היה טעון כדי יין וכדי שמן, וראה אותם שנשתברו, לא יאמר: 'הרי הן עשויות תרומה ומעשרות על פרות שיש לי בתוך ביתי'. אמר כן - לא אמר כלום. אם עשה כן - הרי זה אסור:

ז. לוקחין חיה ועוף לבשר התאווה, אבל לא לזבחי שלמים. משגורו שיהא בשר התאווה מטמא את הידים, אמרו: אין לוקחין חיה לבשר התאווה, אבל לוקחין עוף לבשר התאווה. רבי אלעזר בן יהודה אומר איש אקלים: אף לא בשר עוף לבשר התאווה, שכל הגת שנעשה על גבי בשר התאווה - טמאה לקדש, וטהור לתרומה:

ח. הלוקח חבית בירושלים, פתוחה - צריך לאכול כנגד הקנקן. סתומה - אין צריך

לפני רבי אליעזר: של בית אבא היו לזקחין ציר בכסף מעשר. אמר לו: שמא קרבי דגים מערבין בו:

טו. הלוקח בהמה לזבחי שלמים, בשוגג - יחזור דמיה למקומן. במזיד - תעלה ותאכל במקום. בזמן הזה - תמות. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שמתפזרין ולקחה מתחלה לשום שלמים, אבל במתכונן להוציא מעות של מעשר שני לחלין, בין בשוגג בין במזיד - יחזור דמים למקומן. אם היתה בהמה בעלת מום, בין בשוגג בין במזיד - יחזור דמים למקומן. אם היו פרות טמאין, בין בשוגג בין במזיד - יחזור דמים למקומן:

טז. לג יין שנפל לתוכו לג דבש, והרי בו שני לוגין - השבח לפי חשבון. תבשיל של מעשר שני שתבלו בתבלין של חלין - השבח לפי חשבון. ושל חלין שתבלו בתבלין של מעשר שני - אל יוציא מעשר שני שלו לפדיון. קפלוט של מעשר שני ושל חלין שנתבשלו זה עם זה - השבח לפי חשבון:

יז. היתה לו עסה של מעשר שני ואפאה - השבח לשני. נפלה הפת ונגדח התבשיל - הפגם לשני. בורר את החטים וטוחנן ומרקדן, דים שיפדה כשער החטים. רבי יוסי אומר: מקום שמחשבין את ההוצאה - פודין את החטים ואין פודין את הכפרות. מקום שאין מחשבין את ההוצאה - אף פודין את הכפרות:

יח. שמן של מעשר שני, וראשי בשמים של חלין, שנתערבו - השבח לפי חשבון. זה הכלל אמר רבי יוסי: כל המותר במדת שבחו נכר - השבח לפי חשבון. לא הותר במדת שבחו נכר - השבח לשני:

מִסְכַּת מַעְשֵׁר שְׁנִי פְּרָק שְׁנִי

א. תלתן של תרומה שחפה בה בת כהן ראשה - אין בת ישראל ראשי לחף אחריה. אבל מענגת שערה:

ב. תלתן של מעשר - יאכל צומחניות. של תרומה, בית שמאי אומרים: כל מעשיה בטרהה. ובית הלל אומרים: כל מעשיה בטמאה חוץ מחפיפתה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, בית שמאי אומרים: כל מעשיה בטרהה חוץ מחפיפתה. ובית הלל אומרים: כל מעשיה בטמאה חוץ משריתה:

ג. פרשינין של מעשר שני - יאכלו צמחונין. של תרומה, בית שמאי אומרים: שורין בטרהה, ושפין בטרהה, ומאכלין בטמאה. ובית הלל אומרים: שורין ושפין בטרהה ומאכלין בטמאה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, בית שמאי אומרים: שורין ושפין בטרהה ומאכלין בטמאה. ובית הלל אומרים: כל מעשיהן בטמאה. אמר רבי יוסי: זו משנת רבי עקיבא. לפיכך הוא אומר יתננו לכל כהן. וחכמים לא הודו לו:

ד. אין שורין תמרים להוציא מהן שכר תמרים. ולא צמוקים להוציא מהן מי צמוקים. אבל שוחקם ועושה אותן טרימה. בתבלין מתר, מפני שפך הוא מלאכתו. צורר את התבלין ונותנן לתוך התבשיל. אם נפל לקדרה אחרת, אם בטל טעמן - מתרין. ואם לאו - אסורין:

ה. אין עושין את היין אלונתית, ואת השמן ערב. סף את השמן, ואין סף יין וחמץ, שהשמן - דרכו לסיכה, יין וחמץ - אין דרכן לסיכה:

ו. מעות חלין ומעות הקדש שנתפזרו, מה שלקט - לקט להקדש. אחד מעות במעות, פרות בפרות, רמונין ברמונין, וכל דבר שאין דרכו לבלל. אבל דבר שדרכו לבלל, מה שלקט - לקט לשניהם, ומה שהותר - הותר לשניהם:

ז. סלע של מעשר שני ושל חלין שנתערבו - מביא בסלע מעות, ואומר: סלע של מעשר שני בכל מקום שהיא - מחללת על מעות האלו. בן עזאי אומר: בשתיים. סלע של חלין ושל הקדש שנתערבו - בורר את היפה שבהן ואומר: 'אם הקדש הוא - הרי

מבתרומה, שמעשר שני - קונה את הקנקן, אוסר דמיו וערוכיו, ספק ערובו - כל שהוא, אוסר לאונן, וטעון בעור, וטעון ודוי, ולא התר לאכילה אלא בפדיון, ואין מדליקין בו את הנר, מה שאין כן בתרומה. חמר בתרומה מה שאין כן במעשר שני, שהתרומה - אינה נתרם אלא מן המקף, ואינה נטלת אלא מן הגמור, ואינה נטלת מן הטהור על הטמא, ומדמעת, וחזבין עליה חמש, ונוהגת בכל השנים, מה שאין כן במעשר שני:

י. רבי מאיר אומר: אין מחללין כסף ופרות על הכסף אלא אם כן יש עמו פרוטרוט, וחכמים מתירין. רבי יעקב אומר משמו: שלשה דינרין כסף ודינר, הרביעי - כסף, והשאר - מעות. רבי שמעון בן אלעזר אומר, שמאי הזקן אומר: יניחנה בחנות ויאכל כנגדה:

יא. היו לו שתי מגורות, אחת של תרומה ואחת של מעשר שני, ומצא ביניהן פרות, קרוב לתרומה - יפלו לתרומה, קרוב למעשר שני - יפלו למעשר שני. מחצה על מחצה - מטילין אותו לשני חומרין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: תבה שנשפתמשו בה חלין ומעשר שני, ומצא בתוכה מעות, אם רב הניחו חלין - חלין, אם רב הניחו מעשר שני - מעשר שני. אמר להם רבי שמעון: הרי שלמים שיש בהן חזה ושוק שהן אסורין לזרים. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי: כף אמרו בית הלל לבית שמאי: אי אתם מודים לנו בפרות שלא נגמרה מלאכתן, שיפדה מעשר שני שלה ויאכל בכל מקום, אף פרות שנגמרה מלאכתן כיוצא בהן. אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמרתם בפרות שלא נגמרה מלאכתן, שיכול להפקירן ולפוטמן מן המעשרות, תאמרו בפרות שנגמרה מלאכתן, שאינו יכול להפקירן ולפוטמן מן המעשרות? ! אמרו להן בית הלל: אף פרות שנגמרה מלאכתן, יכול להוציא תרומה ומעשרות ממקום אחר עליהן עד שירימו:

הוא הקדש, ואם לאו, הקדש בכל מקום שהוא - מחלל על זה. ושניה, הרי היא מתרת. וסלע של מעשר שני ושל הקדש - בורר את היפה שבהן ואומר: 'אם הקדש - הרי הקדש, ואם לאו, הקדש בכל מקום שהוא - מחלל על זה'. נוטל את השניה ומחלל את המעות עליה. סלע של מעשר שני, ושל חלין, ושל הקדש, שנתערבו - מביא בסלע מעות, ואומר: 'סלע של מעשר שני בכל מקום שהוא - מחללת על המעות האלו', בורר את היפה שבהן, ואומר: 'אם הקדש הוא - הרי הוא הקדש, ואם לאו, הקדש בכל מקום שהוא - מחלל על זה'. נוטל את השניה ומחלל את המעות עליה, ושלישית - הרי זו מתרת, מפני שאמרו: מחללין נחשת על הכסף, וכסף על הזהב, כסף על הנחשת מדחק, אבל לא זהב על הכסף. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: כשם שמחללין כסף על נחשת - כך יחללו זהב על כסף. אמר לו: רבי, מפני מה מחללין כסף על זהב? שכן מחללין כסף על זהב. לא יחללו זהב על הכסף שאין מחללין זהב על הנחשת? ! אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: שכן מעשר שני של זהב - מחללין אותו על המעות שבירושלים. במה דברים אמורים? בשל ודאי, אבל בשל דמאי - מחללין על הכל ועל האוכלין:

ח. מעשר שני של זהב שעשאו כלים - אין לו פדיון. אם היה של כסף - הרי זה מתר. מעשר שני של דמאי שנתערב בשל ודאי - יאכלו כחמור שבהן:

ט. חמר בהקדש שאין במעשר שני, ובמעשר שני שאין בהקדש. הקדש - מתחללת על הכל, מעשר שני - אין מתחלל אלא על המעות בלבד. הקדש - נפדה בכל מקום ואין מעשר שני נפדית מכאן ואילך ומכאן ואילך. הקדש - נכנס לירושלים ויוצא, מעשר שני - נכנס לירושלים ואין יוצא. חמר בהקדש, שהקדש - חל על הכל, ומועלין בו, לא התר לאכילה אלא בפדיון, מה שאין כן במעשר שני. חמר במעשר שני

טז. בית הבנוי בחומה, רבי יהודה אומר: כאלו הוא מבחוץ. רבי שמעון אומר: כאלו הוא מבפנים:

יז. כל הלשכות כלן בנויות בקדש. רבי יוסי אומר: תחומי ארץ ישראל שבכתובים – נדונין כחוצה לארץ. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: נדונין כארץ ישראל:

יח. מעשר שני שנכנס לירושלים ונטמא, בין שנטמא באב הטמאה ובין שנטמא בולד הטמאה, בין מבפנים בין מבחוץ – בית שמאי אומרים: הכל יפדה ויאכל בפנים. ובית הלל אומרים: הכל יפדה ויאכל מבחוץ, חוץ משנטמא באב הטמאה מבפנים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, בית שמאי אומרים: הכל יפדה ויאכל בפנים, חוץ מה שנטמא באב הטמאה בחוץ. ובית הלל אומרים: הכל יפדה ויאכל בחוץ, חוץ מה שנטמא בולד הטמאה מבפנים. רבי אליעזר אומר: נטמא באב הטמאה, בין מבפנים בין מבחוץ – יפדה ויאכל בחוץ. נטמא בולד הטמאה, בין בפנים בין בחוץ – יפדה ויאכל בפנים. רבי עקיבא אומר: נטמא בחוץ, בין באב הטמאה בין בולד הטמאה, יפדה ויאכל בחוץ. נטמא בפנים, בין באב הטמאה בין בולד הטמאה – יפדה ויאכל בפנים. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שנטמא באב הטמאה בחוץ – שיפדה ויאכל בחוץ. ועל שנטמא בולד הטמאה בפנים – שיפדה ויאכל בפנים. על מה נחלקו? על שנטמא באב הטמאה בפנים, ובולד הטמאה בחוץ, שבית שמאי אומרים: נפדה במקום, ויאכל במקום. ובית הלל אומרים: נפדה במקום, ויאכל בכל המקומות:

יט. הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא – יפדה. רבי יהודה אומר: יקבר. אמרו לו לרבי יהודה: מחמיר אתה בטפלה יתר מן העקר. אמר להם: מציינו שהחמירו בטפלה יתר מן העקר, שהתמורה – חלה על בעל מום קבוע, הקדש – אין חל על בעל מום

יב. אילן שעומד בפנים ונופו נוטה לחוץ – יש למעשר שני שלו פדיון. החזיר נופו לפנים – אין למעשר שני שלו פדיון. היה עומד בחוץ ונפו נוטה לפנים – אין למעשר שני שלו פדיון. החזיר נופו לחוץ – יש למעשר שני שלו פדיון:

יג. בתים שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ, פתחיהן לחוץ וחללן לפנים, בית שמאי אומרים: אין פודין בהן מעשר שני כאלו הן מבפנים, ואין אוכלין בהם קדשים קלים כאלו הן בחוץ. ובית הלל אומרים: מכנגד החומה ולפנים – כלפנים. ומכנגד החומה ולחוץ – כלחוץ. אמר רבי יוסי: זו משנת רבי עקיבה. משנה ראשונה, בית שמאי אומרים: אין פודין בהן מעשר שני כאלו הן מבפנים, ואין אוכלין בהן קדשים קלין כאלו הן מבחוץ. ובית הלל אומרים: הרי הן כלשכות, את שפתחה לפנים – כלפנים. ואת שפתחה לחוץ – כלחוץ:

יד. לשכה בנויה בקדש ופתחה לחול, תוכה – חול, וגגה – קדש. אוכלין בה קדשי קדשים, ואין שוחטין בה קדשים קלים, ואין חייבין עליה משום טמאה. בנויה בחול ופתחה לקדש, אף על פי שאין מקימין כן, תוכה – קדש, וגגה – חול. אוכלין בה קדשי קדשים, ושוחטין בה קדשים קלים, וחייבין עליה משום טמאה. בנויה בקדש ופתחה לחול ולקדש, כלה – קדש. בנויה בחול ופתחה לקדש ולחול, כלה – חול. בנויה בקדש ובחול, ופתחה לקדש ולחול, כגון: בית המוקד, תוכן וגגותיהן, מכנגד הקדש ולקדש – קדש, ומכנגד החול ולחול – חול. רבי יהודה אומר: אם לענין טמאה, מכנגד החומה ולפנים – כלפנים, מכנגד החומה ולחוץ – כלחוץ. אם לאכול קדשים – הכל הולך אחר פתחה:

טו. היתה בנויה בחומת עזרה – אוכלין בה קדשי קדשים, ושוחטין בה קדשים קלים. היתה בנויה בחומת ירושלים – אוכלין בה קדשים קלים ואין פודין בה מעשר שני:

ג. מעשר שני שאין דמיו ידועים – נפדה על פי שלשה לקוחות ולא על פי שלשה שאין לקוחות, אפלו אחד מהן נכרי, ואפילו אחד מהן בעלים – כופין את הבעלים לפתח ראשון. אם אמר: הרי הוא שלי בסלע, ואחד אומר בסלע ואסר – יכול לחזור בו. זה חמר בהקדש מבמעשר שני:

ד. אין פודין מעשר שני אכסרה אלא מעות. כיצד? היו לו פרות מרקיבין ומעות מחלידין – לא יאמר: 'כמה אדם רוצה לתן בצבור זה, וכמה אדם רוצה לתן בכרי זה', אלא אומר: 'כמה אדם רוצה לקח לו מעות בסלע', ו'כמה אדם רוצה לקח לו פרות בדינר':

ה. סלע, כמה תהא חסרה ולא יהיו מחללין עליה מעשר שני? לסלע – ארבע אסרות. ולדינר – איסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: לסלע – ארבע פונדיאות. ולדינר – פונדיון. רבי שמעון אומר: סלע – שמונה פונדיאות. ודינר – שני פונדיאות. יתר על כן – מחללה בשויה. עד כמה תפחת ויהא רשאי לקימה בסלע? סלע – עד שקל, ובדינר – עד רבע. פחות מכן, אפלו איסר – אין רשאי להחל עליה. היתה יוצא לסימון בסלע, ולמטבע בשקל, לסימון בשקל, ולמטבע בסלע – אין למעשר שני אלא כשער המטבע:

ו. המוכר פרות לחברו ונמצאו טבלים – רץ אחריו לתקנן. לא מצאו, בידוע שהן קימין – צריך לעשר על ידו, אם בידוע שאין קימין – אין צריך לעשר על ידו. ספק שהן קימין ספק שאינן קימין – מעשר עליהן וקורא שם למעשרותיהם:

ז. המוכר פרות לחברו, המוכר אומר: טבלים מכרתי לך, והלוקח אומר: מתקנין מכרתי לי – כופין את המוכר לתקן משלם את שלו. הרי שלקחו של בית המלך את גרנו, אם מחמת החוב – צריך לעשר על ידו. אם מחמת אגס – אין צריך לעשר על ידו:

קבוע. אמרו לו: ממקום שבאתה, מה להלן, המימין – אין נפדין, ובעלי מומין – נפדין, אף כאן, טהורין – לא יפדו, טמאין – יפדו:

כ. המשאיל קנקנין למעשר שני, עד שלא גיפן – לא קנה מעשר, ומשגיפן – קנה מעשר. במה דברים אמורים? בשל יין. אבל של ציר ושל חמץ ושל מוריס, של שמן ושל דבש, בין גפס בין שלא גפס – לא קנה מעשר. בין גפס בין שלא גפס – עולים באחד ומאה. בין גפס בין שלא גפס – תורם מאחד על הכל. אימתי אמרו קנה מעשר? בזמן שכלה מעשר. אבל אם הפקיד לתוכה רביעית של חלין, אף על פי שגפס – לא קנה מעשר:

כא. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הדורף בחביות, שמתח ואין צריך לערות. על מה נחלקו? על הדורף בגת, שבית שמאי אומרים: מפתח ומערה לגת. ובית הלל אומרים: מפתח ואין צריך לערות:

מסכת מעשר שני פרק שלישי

א. המוליך פרות מעשר שני ממקום היקר למקום הזול, או ממקום הזול למקום היקר – פודהו כשער מקומו. אמר רבי יהושע בן קרח: במה דברים אמורים? בשל דמאי. אבל בשל ודאי – פודין אותו כשער המקום הזול:

ב. פודין מעשר שני כשער הזול, כמו שחנני לוקח אותו יום, ולא כמו שהוא מוכר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כמו שחנני לוקח באותו המין. הפורט דינר כסף למעשר שני – כמו שחנני לוקח ולא כמו שהוא מוכר. המצרף דינר זהב למעשר שני – כמו ששלחני פורט ולא כמו שהוא מצרף. היה מוליכו ממקום למקום ומשתפר עליו על שויו רבע; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: עד דינר. מעשר שני שאין לו דמים – דיו שיאמר הוא וחומשו מחלל על איסר זה:

המעוות - כמות שהיו, והפרות - כמות שהיו:

יד. בית הלל אומרים: מפריש אדם מעשר ראשון של דמאי, ותורמו ואוכלו, ואין צריך להפריש שני. בית שמאי אומרים: צריך להפריש שני, שמא הורם הראשון - לא הורם השני. והלכה כדברי בית הלל:

טו. ראה אחד שהפריש מעשר שני - נאמן על הראשון; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: נאמן על הראשון - נאמן על השני. אינו נאמן על השני - אינו נאמן על הראשון:

טז. הפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ואכלן, על אותו המין - נאמן, על מין אחר - אינו נאמן; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: אף על אותו המין - אינו נאמן. לא כל הימנו שיתקין את עצמו ויבא ויקלקלנו:

יז. האומר: מעשר שני שבחפץ זה מחלל על איסור זה, ולא קבע לו מקום - רבי שמעון אומר: קרא שם. וחכמים אומרים: עד שיאמר: לצפוני או לדרומי. מעשה ברבן שמעון בן גמליאל, ורבי יהודה, ורבי יוסי, שנכנסו אצל בעל הבית לכזיב, אמרו: לא נדע היאך בעל הבית הזה מתקן את פרותיו. כיון שהרגיש בהן, הלך והביא לפניו דלוסקי'א מלא דיגרי זהב. אמרו לו: היאך אתה מתקן את פרותיך? אמר להם, כך וכך אני אומר: מעשר שני שבחפץ זה מחלל על איסור זה. אמרו לו: צא ואכול את פרותיך, השתפרת במעות, אבדת נפשות:

יח. חבר שמת והניח פרות, אפלו באותו היום כנסן - הרי הן בחזקת מתקנין:

מסכת מעשר שני פרק רביעי

א. הפודה מעשר שני שלו - הרי זה חיב בחמש. אחד הכונס מתוך שלו, ואחד הלוקח מן הכותי ומן הנכרי פרות טבלים, אחד שירש, ואחד שנתן לו במתנה - הרי זה חיב בחמש. כיצד חיב בחמש? הפודה

ח. האוכל פרות מעשר שני, בין בשוגג בין במזיד - יזעק לשמים; דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אליעזר אומר: בשוגג - יזעק לשמים. במזיד - יחזור דמים למקומן. ואם היו מעות, שוגג - יזעק לשמים. מזיד - יחזור דמים למקומן; דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אומר: בין שוגג בין במזיד - יחזור דמים למקומן:

ט. הגונב טבלו של חברו - משלם לו דמי טבלו; דברי רבי. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: דמי חלין שבו:

י. ישראל שאכל פרותיו בטבלו, אף על פי שמתחייב בהן לשמים - אין לכהן בהן כלום, שנאמר (במדבר יח, יט): "אשר ירימו" - אין לכהן בהן אלא עד שירימו. וכן כן לוי שאכל מעשרותיו בטבלו, אף על פי שמתחייב בהן לשמים - אין לכהן בהן כלום, שנאמר בהן: "וזה אשר ירימו לה" - אין לה בהן אלא עד שירימו:

יא. המביא פרות מן הגרן לעיר, הפריש תרומה ונתנה לכהן, מעשר ראשון ונתנו ללוי, מעשר עני ונתנו לעני - אין מחשב עמהן דמי הבאה. אבל אם קרא להן שם בגרן - הרי זה מחשב עמהן דמי הבאה:

יב. המוכר פרות לחברו, ואמר לו: פרות שמכרתי לך טבלין הם, בשר בכור הוא, יין נסך הוא - מה שאכלו אכלו, ויחזיר להן את הדמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: דבר שהנפש קצה בו - מה שאכלו אכלו ויחזיר להן את הדמים. דבר שאין הנפש קצה בו - מה שאכלו אכלו, וינכה להן מן הדמים:

יג. אין פודין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואין אוכלין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואין מחללין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואין מוציאין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואם הוציא - הרי אלו ירקבו. המחלל מעות על פרות בירושלים בזמן הזה - בית שמאי אומרים: זה וזה מעשר שני. ובית הלל אומרים:

ז. אשתו - אין פודה לו את המעשר. רבי שמעון בן אליעזר אומר: אשתו פודה לו את המעשר:

ח. כל אלו שאמרו: 'פודין זה לזה מעשר שני' - נוהגין זה לזה מעשר עני. מודה רבי שמעון בן אליעזר באשתו, שאף על פי שפודה לו את המעשר - שאין נוהגין לה מעשר עני:

ט. מפרישין תרומת מעשר על פרות עם הארץ, אף על פי שעושה תקלה לכאין אחריו. כיצד? הוציא פרות מתוך ביתו, ואמר לו: 'הפרש על אלו' - לא הפריש אלא עד מקום שהוא לוקח. מחללין מעשר שני על מעות עם הארץ, אף על פי שעושה תקלה לכאין אחריו. כיצד? הוציא מעות מתוך ביתו, ואמר לו: 'חלל על אלו' - לא חלל, אלא עד מקום לוקח, ופורט לו דינר לאלתר. אם מחמת החוב - מתר. ואם מחמת מלוה - הרי זה אסור, עד שילוף לתוך ביתו ויחזור:

י. קטן שמוכר בשוק - מפרישין עליו מעשר שני. כיצד? נתן לו טריסית, בין שהיא ביד הלוקח, בין שהיא ביד המוכר, בין שהיא באונקלין - מפריש עליו והולך, וחוזר ומביאו. נטל הימנו דינר - מפריש עליו והולך. ולא עוד: אלא שאדם מוציא דינר מתוך ביתו - מפריש עליו והולך, וחוזר ומביאו לו באחרונה, ואומר לו: 'על זה חללת':

יא. לקח הימנו עשרה דינרין של זהב - לא יחלל על כלן אלא על אחד מהם. לקח הימנו עשרה כורין של חטין - לא יפריש על כל המגורה אלא על אחד מהם. לקח הימנו עשר חביות של יין - לא יפריש על כל האוצר, אלא על אחת מהן. לקח הימנו עשר אגדות של ירק - לא יפריש על כל האונקלי אלא על אחת מהן, שלא להפחית את השוק בעיניו:

יב. מוכר מעשר שני לשם חלין. לא ימכרנו לשם מעשר, מפני שפגם את המעשר. יש לו

בסלע - נותן חמשה דינרין. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: הפודה בשקל - נותן חמשה של סלע. הפודה במעשר, אם רצה לדקדק - ידקדק. כיצד? חלל על הסלע ונמצאת רעה, על הטריסית ונמצאת רעה - יחליף:

ב. מערימין על מעשר שני לפוטרו מן החמש. כיצד? אומר אדם לבנו ולבתו הגדולים, לעבדו לשפחתו העברים: 'הילף מעות אלו ופדה לך בהן את מעשר זה'. אבל לא יאמר לו: 'פדה לי בהן את מעשר זה'. אומר רבי יהושע בן קרחה: בראשונה היו נוהגין כך. משרבו הרמאין: אומר אדם לחברו: 'הרי הפרות האלו נתונין לך במתנה, וחוזר ואומר לו: 'הרי הן מחללין על פרות שיש לי בבית'. ובלבד שלא יאמר לו: 'הרי הן מחללין על מעות שיש לי בתוך הכיס עד שיזכה בעל הבית לתוך ידו, או עד שישכר לו את מקומו':

ג. מפקיד אדם מעשר שני שלו אצל חבר, ושל דמאי אצל עם הארץ. אבא חלקיה מן קרויה אומר: בראשונה היו עושין כן. חזרו לומר: אפלו חבר - אין מפקדין אצלו, שאין אתה יודע מי עומד אחריו:

ד. נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החמש - רבי אליעזר אומר: חלל. וחכמים אומרים: לא חלל. אומר רבי: נראין דברי רבי אליעזר בשבת, ודברי חכמים בחול:

ה. מי שלא קרא שם למעשר שני של דמאי - רבי אליעזר אומר: יאכל. וחכמים אומרים: לא יאכל. אומר רבי יוסי: נראין דברי רבי אליעזר בשבת, ודברי חכמים בחול:

ו. שני אחין ושני שתפין, אב ובנו - פודין זה לזה מעשר שני, ונוהגין זה לזה מעשר עני. אומר רבי יהודה: תבא מארה לאדם שנותן מעשר עני לאביו. לא אמרו אלא את שהיו שניהם עניים:

תוספתא

הש"ל

טו. הִיָּה עוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּבִירוֹ מֵעוֹת, אִם עֲתִיד לַחֲזֹר לְמָקוֹמוֹ - מִחֻלְלֵן כְּשַׁעַר מָקוֹמוֹ. וְאִם לֹא - מִחֻלְלֵן בְּשׂוּיָהֶן וּבְשַׁעַר אוֹתוֹ מָקוֹם:

טז. הַפְּרִישׁ תְּרוּמָה, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְלֹא קֵרָא לְהֵן שֵׁם. - רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נִתְקַדְּשׁוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא נִתְקַדְּשׁוּ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם עֲתִיד לְקָרוֹת לְהֵן שֵׁם - אֵין בְּהֵן קְדֻשָּׁה, עַד שִׁיקְרָא לְהֵן שֵׁם, אִם אֵין עֲתִיד לְקָרוֹת לְהֵן שֵׁם - כִּינֵן שֶׁהַפְּרִישָׁן נִתְקַדְּשׁוּ:

יז. פְּדָה הֵימְנוּ מַעֲשֵׂר כְּסֻלַּע, וְלֹא הִסְפִּיק לְמַדְרוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּשִׁפְתַיִם, מַה שִׁפְּדָה - פְּדָה, וּמַדַּת הַדִּין בִּינֵיהֶם. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מַעֲשֵׂר שְׁנִי - מְשִׁיכְתוֹ הוּא פְּדִיוֹנוֹ. פְּדָה מִמְּנוּ מַעֲשֵׂר בְּשִׁפְתַיִם, וְלֹא הִסְפִּיק לְמוֹשְׁכוֹ עַד שֶׁעָמַד כְּסֻלַּע, מַה שִׁפְּדָה - פְּדָה, וּמַדַּת הַדִּין בִּינֵיהֶם, שֶׁמַּעֲשֵׂר שְׁנִי - פְּדִיתוֹ הִיא מְשִׁיכְתוֹ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמְרִים: אִף הַקֹּדֶשׁ - פְּדִיתוֹ הִיא מְשִׁיכְתוֹ:

יח. הַמְּנִיחַ אִסֵּר וְאָכַל עֲלֵיו חֻצְיוֹ, וְהִלֵּךְ לְמָקוֹם אַחֵר וְהָרִי הוּא יוֹצֵא בְּפוּגְדִיּוֹן - יֹאכַל עֲלֵיו עוֹד אִסֵּר. הַמְּנִיחַ פּוּגְדִיּוֹן וְאָכַל עֲלֵיו חֻצְיוֹ, וְהִלֵּךְ לְמָקוֹם אַחֵר וְהָרִי הוּא יוֹצֵא בְּאֶסֶר - יֹאכַל עֲלֵיו פְּלֶג. זֶה הַכֹּל: עַד שֶׁלֹּא פָּדָא, מַה שֶׁהִשְׁבִּיחַ - הַשְּׁבִיחַ לְפִי חֻשְׁבוֹן, וּמַה שִׁפְּגַם - פָּגַם לְפִי חֻשְׁבוֹן. אַחֵר שִׁפְּדָא, מַה שֶׁהִשְׁבִּיחַ - הַשְּׁבִיחַ לְשָׁנִי, וּמַה שִׁפְּגַם - פָּגַם לְשָׁנִי:

מסכת מעשר שני פרק חמישי

א. מֵצָא כְּלִי וְכָתוּב עָלָיו: אֶל־ף, דָּל־ת, חֵי־ת, טִי־ת, רִי־ש, תִּי־ו - הָרִי זֶה תְּרוּמָה!¹

הוא תְּרוּמָה שֶׁנֶּאֱמַר "מִלֵּאֲתָדָד וְדַמְעָד לֹא תֵאָחֵר". חֵי־ת - רוּמֹת לְתַבְתַּת חֻלְבּוֹ וְחֻלְבּוֹ רוּמֹת לְתְּרוּמָה, שֶׁנֶּאֱמַר "מִכֹּל חֻלְבּוֹ תְּרִימוֹת תְּרוּמָה". טִי־ת - רוּמֹת אֶל טוֹבוֹ שֶׁהוּא תְּרוּמָה. רִי־ש - רֵאשִׁית

חֲלִין וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי מַעֲרֵבִין זֶה בְּזֶה וּמִבְּקָשׁ לְמוֹכְרֵן - מוֹכֵר רֵאשׁוֹן וְרֵאשׁוֹן וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הָאוֹנְקָלִי. נִתְּנָן כֹּלָן בְּכַרְף - נוֹטֵל דְּמִיָּהֶן בְּכַרְף. אֵלוֹ שְׂרוּצָה - מוֹכֵר לְשֵׁם חֲלִין, וְאֵלוֹ שְׂרוּצָה - מוֹכֵר לְשֵׁם מַעֲשֵׂר שְׁנִי:

יג. הָאוֹמֵר: מַעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻלְלֵן עַל סֻלַּע שֶׁתַּעֲלֶה בְּיָדִי מִכֵּיס זֶה, וְעַל דִּינָר שִׁיעֲלֶה בְּיָדִי מִכֵּיס זֶה - רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לֹא חֻלְל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: חֻלְל. מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי לְחֻכְמִים, בְּאוֹמֵר: מַעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻלְלֵן עַל סֻלַּע חֲדָשָׁה שֶׁתַּעֲלֶה בְּיָדִי מִכֵּיס זֶה, וְעַל דִּינָר חֲדָשׁ שִׁיעֲלֶה בְּיָדִי מִכֵּיס זֶה - שְׁזֶה חֻלְל. מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי יוֹסִי, בְּאוֹמֵר: מַעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻלְלֵן עַל סֻלַּע שֶׁהִיָּתָה בִּיד בְּנִי, וְעַל דִּינָר שֶׁהִיָּה בִּיד בְּנִי - שֶׁלֹּא חֻלְל, שְׁאֵנִי אוֹמֵר: שְׁמָא לֹא הִיָּתָה בִּידוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה:

יד. הָאוֹמֵר: מַעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻלְלֵן עַל סֻלַּע שֶׁאֶפְרַט מִן הַדִּינָר, וְעַל טְרִיסִין שֶׁאֶפְרַט מִן הַסֻּלַּע - פּוֹרֵט לוֹ דִּינָר וְנוֹטֵל הֵימְנוֹ סֻלַּעִים וְנוֹטֵל הֵימְנוֹ טְרִיסִית. נוֹתֵן אָדָם לְחִבְרוֹ טְרִיסִית טְבֻרִית, וְנוֹטֵל הֵימְנוֹ צְפוּרִית. צְפוּרִית וְנוֹטֵל הֵימְנוֹ טְבֻרִית. שְׁנֵי פּוּגְדִיּוֹן. פּוּגְדִיּוֹן, וְנוֹטֵל הֵימְנוֹ שְׁנֵי אִסְרִין. נוֹתֵן אָדָם לְחִבְרוֹ מְעִין וְנוֹטֵל מִמְּנוּ דִּינָר. דִּינָר, וְנוֹטֵל מִמְּנוּ פּוּגְדִיּוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדַמְאִי, אָבַל בְּדַדְאִי - אָסוּר. וּמִחֻלְלִין נְחֻשֶׁת עַל פְּרוֹת. אִף בְּדַמְאִי מִחֻלְלִין אוֹתוֹ נְחֻשֶׁת עַל נְחֻשֶׁת. נוֹתֵן אָדָם לְחִבְרוֹ גּוּלְנִית וְנוֹטֵל הֵימְנוֹ דִּינָר וְנוֹטֵל הֵימְנוֹ פּוּגְדִיּוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדַמְאִי וּבְדַחַק, אָבַל בְּדַדְאִי וּבְרוּחַ - הָרִי זֶה אָסוּר:

¹ בִּירוּשְׁלַמִי מִסְכַּת מַעֲשֵׂר שְׁנִי (פְּרָק רִבְעִי הַלְכָה ו') מִבְּאֵר טַעַם הַדְּבָר. אֶל־ף - קְדַמִּיתָא הָאוֹת אֶל־ף תַּחֲלָה לְאוֹתִיּוֹת, וְרוּמֹת לְתְּרוּמָה שֶׁהִיא תַּחֲלָה לְהַפְּרָשׁוֹת. דָּל־ת - רוּמֹת אֶל דְּמוּעַ וְדַמְעָד

מעשר שני, ושנים הקטנים - חלין. לא יאכל
מן קטנים עד שיחללם על הגדול:

ה. 'שמונה של זהב יש לי בכיס', והלך
ומצא שמונה דינרי זהב - הרי אלו מעשר
שני. 'שמונה דינרי זהב יש לי בכיס', והלך
ומצא שמונה של זהב - הרי אלו חלין.
'שמונה של חלין יש לי בכיס', והלך ומצא
חמשים סלע או מאתים זוז. 'מאתים זוז' או
'חמשים סלע', ואחר כך מצא שמונה דינרי
זהב - הרי אלו מעשר שני. 'שמונה דינרי
זהב יש לי בכיס', והלך ומצא חמשים זוז או
מאתים זוז. 'מאתים זוז' או 'חמשים סלע',
אחר כך מצא שמונה - הרי אלו חלין. 'הרי
שם מנה ומצא מאתים' - חלין ומעשר שני
מערבין זה בזה; דברי רבי. וחכמים
אומרים: הכל חלין. 'מאתים ומצא מנה' -
מנה מנח ומנה מוטל; דברי רבי. וחכמים
אומרים: הכל חלין:

ו. היתה חולה ומשתק, אמרו לו: 'היכן מעשר
שני שלך'? הראן באצבעו, כך וכך הן.
'שפא במקום פלוני הן?' הרפין בראשו -
בודקין אותו שלש פעמים. אם אמר על
'לאו' לאו ועל 'הן' הן - דבריו קימין. היתה
מצטער: 'היכן מעשר שני של אבא?' בא
בעל חלום אמר לו: 'כך וכך הן', במקום
פלוני הן' - זה היה מעשה, ומצאו שם
מעות, ובאו ושאלו את החכמים ואמרו:
הרי אלו חלין, שדברי חלומות - לא מעלין
ולא מורידין:

ז. האומר לבניו: 'אפלו אתם מתים, אל
תגעו בזוית זו'. הלכו ומצאו שם מעות -
הרי אלו חלין. ראו את אביהן שהטמין
מעות בשדה בתבה במגדל, ואמר: 'של
פלוני הן'; 'של מעשר שני הן', אם כמערים
- לא אמר כלום, אם כמתכונן לעדות -

האות י' - רמזו לאחד מן עשר, והאות מ' -
רמזות למעשר.

יוד"מ"ם - הרי זה מעשר. פ"א שיי"ן - הרי
זה שני. עיי"ן - הרי זה עני. וחכמים
אומרים: כלן שמות אדם הן. אבל מצא
חבית מלאה פרות, וכתוב עליה: 'תרומה' -
הרי זה תרומה. 'מעשר' - הרי זה מעשר.
אמר רבי יוסי: אפלו מצא חבית מלאה
פרות, וכתוב עליה: 'תרומה' - הרי אלו
חלין. שאני אומר: אשתקד היתה מלאה
תרומה ופנה, וחזר ומלאה חלין. מודה רבי
יוסי: שאם כתוב בחרס ונתון על גבי חבית,
בניר ונתון על פי עגול, אם תרומה - הרי זה
תרומה, אם מעשר - הרי זה מעשר:

ב. מצא כלי חרס וכתוב עליה קוף קרבן -
הרי זה קרבן, ומה שבתוכו קרבן; דברי רבי
מאיר. וחכמים אומרים: אין דרך אדם
להיות מקדיש כלי חרס. מצא כלי מתכות
כתוב עליו 'קרבן', אם היה ריקן - אסור
להשתמש בו, עד שיודע שהוא של הקדש
ונפדה. אם היה מלא - הוא ומה שבתוכו
קרבן:

ג. מצא כלי חרס וכתוב עליה קרבן - הרי
זה קרבן. מצא כלי חרס וכתוב עליה מעשר
שני - הרי זה מעשר שני. מעשר סתם -
מטילין עליו שני חומרין. לעלות ולאוכלו
בירושלים - הרי אלו חלין. 'לשם יוסף'
'ולשם שמעון' - אינו כלום:

ד. האומר: 'מעשר שני שיש לי בבית',
ונמצא בעליה. 'בעליה', ונמצא בבית.
'בכיס' ונמצא בדלסקים. 'בדלסקים' ונמצא
בכיס - הרי אלו חלין. 'מעשר שני יש לי',
והלך לו, ומצאו בין בבית בין בעליה בין
בכיס בין בדלסקים - הרי אלו מעשר שני.
'כיס מעשר שני יש לי בתוך הבית', הלך
ומצא שם שנים שלשה כיסין, הגדול -

שהתרומה נקראת ראשית. תי"ו תרומה. פ"א
שי"ן - שני, כי האות פ' רמזות שצריך פדיון.
ובאותיות יוד"מ"ם - הושש שפא הוא מעשר,

דְּבָרָיו קִימִין. אָמַר לָהֶם אַחַד: 'אֲנִי רֵאִיתִי אֶת אֲבִיכֶם שֶׁהֵטְמִין בְּשֶׁדָּה, בְּתִבְהָ, וּבְמַגְדֵּל' - דְּבָרָיו קִימִין. 'בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, בְּשֶׁדָּה פְּלוֹנִית' - לֹא אָמַר כְּלוּם. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל הַמְצוּי לָהֶם - לֹא אָמַר כְּלוּם. כָּל שְׂאִין מְצוּי לָהֶם - דְּבָרָיו קִימִין:

ח. אָמַר לוֹ כּוֹבֵס: 'טְלִית זוֹ, שֶׁל אֲבִיךָ הִיְתָה, וְלִקְחָתִיהָ הֵימְנוּ' - נֶאֱמַן, הוּא הִפֵּה שְׂאֶסֶר הוּא הִפֵּה שֶׁהִתִיר. אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁהִיָּה שֶׁל אֲבִיו, וְאוֹמַר: 'לִקְחָתִיהָ הֵימְנוּ' - אֵינּוּ נֶאֱמָן:

ט. אַחֲרֵים אוֹמְרִים: אֵילָן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ - סוֹקְרִין אוֹתוֹ בְּסַקְרָא. בֵּית עֲבוּדָה זָרָה - מִפְחָמִין אוֹתוֹ בְּפִחָמִין. בֵּית מְנַגֵּעַ - מִשְׁטִילִין עָלָיו אֶפְרַם מְקַלָּה. מְקוֹם הָרוּג - מְצִינִין אוֹתוֹ בְּדָם. עֲגֵלָה עֲרוּפָה - מְצִינִין אוֹתוֹ בְּמַגְוִרָה שֶׁל אֲבָנִים:

י. כֶּרֶם רְבִעִי - עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם מִהֶלֶךְ יוֹם לְכָל צֵד. בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּכֶרֶם שִׁישׁ בּוֹ חֲמֹשֶׁה גִפְנִים. אֲבָל כֶּרֶם שְׂאִין בּוֹ חֲמֹשֶׁה גִפְנִים, וְשֶׂאֶר כָּל הָאֵילָן - הָרִי זֶה נִפְדָּה סְמוּךְ לַחֹמֶה. רִבֵּן שְׂמֵעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: אַחַד כֶּרֶם שִׁישׁ בּוֹ חֲמֹשֶׁה גִפְנִים, וְאַחַד כֶּרֶם שְׂאִין בּוֹ חֲמֹשֶׁה גִפְנִים - הָרִי זֶה עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם, וּמְחַלֵּק הֵימְנוֹ לְשִׁכְנוֹ וְלִקְרוּבָיו וְלִמִּידְעָיו, וּמַעֲטֵר בּוֹ אֶת הַשּׁוּק. אָמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן: אֵין בְּזֶה עֲטוּר הַשּׁוּק. אֵלָא פּוֹדְהוּ בְּשַׁעַר הַזּוּל, וְדָמִיו נֶאֱכַל כְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. מִשְׁחָרַב הַבַּיִת, בֵּית דִּין הָרֵאשׁוֹן לֹא אָמְרוּ בּוֹ כְּלוּם. בֵּית דִּין הָאֲחֵרוֹן גָּזְרוּ שִׁיחָא זֶה נִפְדָּה סְמוּךְ לַחֹמֶה. מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר שֶׁהִיָּה לוֹ כֶּרֶם בְּצַד כֶּפֶר טָבִי בְּמִזְרַח לוד, וְרָצָה לְהַפְקִירוֹ. אָמְרוּ לוֹ תִלְמִידָיו: אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְהַפְקִירוֹ, כִּכֵּר נִמְנָנו חֲבֵרִיךָ לְהִתִירוֹ. וְלֹא רָצָה לְפַדּוֹתוֹ. אָמְרוּ תִלְמִידָיו: רַבִּי! מִשְׁגָּזְרוּ שִׁיחָא זֶה נִפְדָּה סְמוּךְ לַחֹמֶה אַתָּה צָרִיךְ לְפַדּוֹתוֹ. עָמַד רַבִּי אֲלִיעֶזֶר וּבְצָרוֹ וּפְדָאוֹ. וְשֶׂאֶר כָּל הָאֵילָן נִטַע רְבִעִי - כְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי:

יא. כֶּרֶם רְבִעִי - בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין לוֹ חֲמֵשׁ וְאֵין לוֹ בַּעוֹר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יֵשׁ

לוֹ חֲמֵשׁ. בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּשִׁבְעִיעִית, אֲבָל בְּשֶׂאֶר שְׁנֵי שְׁבוּעַ - יֵשׁ לוֹ חֲמֵשׁ וַיֵּשׁ לוֹ בַּעוֹר; דְּבָרֵי רַבִּי. רִבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: אַחַד שְׁבִיעִית וְאַחַד שְׁנֵי שְׁבוּעַ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין לוֹ חֲמֵשׁ וְאֵין לוֹ בַּעוֹר, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יֵשׁ לוֹ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין גּוֹמְמִין אוֹתוֹ, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: גּוֹמְמִין אוֹתוֹ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹדִין אוֹתוֹ עֲנָבִים אֵלָא יַיִן, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יַיִן וְעֲנָבִים. אֲבָל הַכֹּל מוֹדִים שְׂאִין פּוֹדִין בְּמִחְבָּר לְקִרְקַע. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין נוֹטְעִין אוֹתוֹ בְּרִבְעִיעִית שֶׁהִרְבִיעִית שְׁלוֹ חֵל לְהִיּוֹת בְּשִׁבְעִיעִית, וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין:

יב. אֵילָן שֶׁנִּטְעוֹ בְּעָרֵב רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל שְׁבִיעִית - אֵין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ מִתְבַּעַר אֵלָא בְּשִׁבְעִיעִית. הַמְקַדֵּשׁ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ - הָרִי זֶה פּוֹדָה עַל מְנַת לַתָּן לְהַקְדֵּשׁ אֶת שְׁלוֹ, וְלִמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי אֶת שְׁלוֹ:

יג. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: (דְּבָרִים כו, יג) "בְּעֶרְתִּי הַקֹּדֶשׁ" - זוֹ תְרוּמָה. "מִן הַבַּיִת" - זוֹ חֻלָּה. "נִתְתִּיו לְלוֹוִי" - זוֹ מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן. "וְגַם נִתְתִּיו" - זוֹ תְרוּמַת מַעֲשֵׂר. "לְגַר לִיתוּם וְלֹאֲלִמְנָה" - זוֹ מַעֲשֵׂר עֲנִי. "כָּכֵל מְצוֹתָךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי" - "וְאָכְלוּ בְּשַׁעֲרֶיךָ וּשְׂבַעוּ" - זוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. דְּבַר אַחֵר: כִּיּוֹן שֶׁהִפְרִשְׁתוּ מִן הַבַּיִת - אֵין אַתָּה זָקוּק לוֹ:

יד. כָּל הַעוֹסְקִין בְּמִצְוֹת - פִּיהֶם פְּתוּחַ בְּתַפְלָה לְפָנֵי הַמְּקוֹם. שְׁנֶאֱמַר (איוב כב, כח): "וַתִּגְזַר אֱמֶר וַיִּקָּם לָךְ" וְגו'. וְאוֹמַר (ישעיה לח, ב): "וַיִּסַּב חֲזָקִיחוֹ פָּנָיו וְגו' וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' זָכַר נֹא" וְגו'. וְאוֹמַר (דְּבָרִים כו, טו): "הַשְׂקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ וְגו'" - זוֹ מְקוֹם הַשְׂקָפָה, שְׁנֶאֱמַר (תהלים פה, יב): "אָמַת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח" וְגו'. מִן הַשָּׁמַיִם - מֵאוֹצֵר טוֹב שְׁבַשְׂמַיִם, שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים כח, יב): "יִפְתַּח ה' לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ הַטוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם". וּבִרְךָ אֶת עַמְּךָ - הַכֹּל בְּכָלֵל הַבְּרָכָה. (שם): "בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר". אֶת יִשְׂרָאֵל - הַכֹּל בְּזִכּוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים לג, כח): "וַיִּשְׁכּוּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָר עֵין יַעֲקֹב". וְאֶת הָאֲדָמָה - בְּזִכּוֹת הַמְּזַבַּח,

רבי אליעזר, אמר לי: עשאן לעצמו – פטור. למכור בשוק – חיב. וכשבאתי והרצתי דברים לפני רבי אלעזר בן עזריה, אמר לי: הברית! אלו דברים נאמרו מהר חורב:

ה. רבי יהודה אומר: עסת כלבים – מעצמה נפרת. עשאן כעבין – חיבת. עשאה למודין – פטורה:

ו. כהן ששיר קמח בעסק עסתו, וכן האשה ששירה קמח בעסתה – הקמח והשאור מצטרפין לחמשת רבעים לאסור את העסה. אמר רבי יהודה: מפני מה אמרו: בעל הבית – אחד מעשרים וארבע? מפני שעינו יפה בעסתו. נחתום – אחד מארבעים ושמונה, מפני שעינו צרה בעסתו. וחכמים אומרים: לא מן השם הוא זה, אלא בעל הבית – עסתו מעוטה, ואין בה כדי מתנה לכהן. נחתום – עסתו מרבה, ויש בה כדי מתנה לכהן:

ז. הלוקח מן הנחתום ומן האשה שעושה למכור בשוק – צריך להפריש חלת דמאי. מן בעל הבית ומן המתארחין אצלו – אין צריך להפריש חלת דמאי. נטלת אחד מארבעים ושמונה. רבי שמעון אומר: אפלו לא עלה בידו אלא אחד מששים – יצא:

ח. מי שאין יכול לעשות עסתו בטרה – יעשנה קבין ואל יעשנה בטמאה. רבי עקיבא אומר: יעשנה בטמאה ואל יעשנה קבין. שכשם שקורא על הטהורה – כך קורא על הטמאה. על זו קורא חלה לשם, ועל זו קורא חלה לשם. אכל קבין – אין בהן חלק לשם. אמרו לפני רבי עקיבא: אין אומרים לו לאדם: עמד וחטא בשביל שתזכה, עמד וקלקל בשביל שתתקן:

ט. רבי אליעזר אומר: חלה – נטלת מן הטהור על הטמא. וחכמים אוסרין. אמרו לפני רבי ישמעאל: הלא פלוני יש בדרום והיה מורה כהוראה הזאת! אמר להם: לבוש שלבש בו אבא, ויציין שנתן בין עיניו, אם לא אלמד בו לכל מורה הוראות! אמרו לו בשם רבי אליעזר: אמר להם: אף הוא יש לו במה יחלה:

שנאמר (שמות כ, כא): "מזבח אדמה תעשה" וגו'. אשר נתת לנו – הכל בכלל לפי מתנות, שנאמר (דברים ו, יא): "ובתים מלאים כל טוב" וגו'. פאשר נשבעת – זו שבעה של אברהם שנאמר (בראשית כב, טז): "ויאמר בי נשבעתי נאם ה' יען כי" וגו'. לאבותינו – הכל בזכות שבטים, שנאמר (חבקוק ג, ט): "שבעות מטות אמר סלה". ארץ – זו ארץ עצמה. שנתת לנו – כמו שנאמר (יחזקאל מח): "מפאת קדים עד פאת ים דן אחד. מפאת קדים ועד פאת ים ראובן אחד. מפאת קדים עד פאת ים נפתלי אחד". זבת חלב ודבש – מלמד: שהמעשרות נוהגין טעם וריח ושמן הדגן בפרות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: טהרה – נטלה את הטעם ואת הריח. מעשרות – נטלו את השמן ואת הדגן:

מסכת חלה פרק ראשון

א. רבי יוחנן בן גורי אומר: אף הקרמית חיבת בחלה. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו: איהו חלוט? הנותן קמח לתוך חמין. המעיסה, חמין לתוך קמח. וחכמים אומרים: אחד זו ואחד זו, הנעשית באלפס ובקדרה – פטורה. הנעשית בתנור – חיבת:

ב. המלוי של ישראל ופועלי נכרים עושין בתוכו – חיב בחלה. המלוי של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכו – פטור מן החלה. העושה עסה לרבים – חיב בחלה. העושה עסה לאכלה בצק – חיב בחלה:

ג. קמח קלוי שגבלו ועשאו עסה – חיב בחלה. עסת ארנונא – חיבת בחלה, מפני שחיב באחריותה עד שעה שימסר. עסת מעשר שני בירושלים – חיבת בחלה. ספק מדמע – חיב בחלה; דברי רבי מאיר. ורבי יוסי פוטר. וחכמים אומרים: מדמע – פטור מן החלה. ספק מדמע – נאכל משום דמע וחיב בחלה:

ד. אמר רבי אלעאי: שאלתי את רבי יהושע: חלות תורה ורקיקי נזיר, מה הן בחלה? אמר לי: פטורות. וכשבאתי ושאלתי את

י. האִשָּׁה שֶׁהִפְקִיְרָה עִסְתָּהּ, אוֹ שִׁמְכַרְתָּהּ, אוֹ שִׁנְתָּנָתָהּ בְּמַחְנֶה – פְּטוּרָה, עַד שֶׁתִּגְלַגֵּל בַּחֲטָיִים וְתִטְמָטֵם בְּשַׁעֲוִירִים. אֵינְךָ חַיֵּב בַּחֲלָה, עַד שֶׁיֵּהָא בְּכָל אֶחָד כְּשַׁעוֹר. גְּלַגְלָה בַּחֲטָיִים וְתִטְמָטֵם בְּשַׁעֲוִירִים, אָף עַל פִּי שְׂאִין בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד אֲלֵא כּוֹזֵית – חַיֵּב בַּחֲלָה:

יא. נוֹלַד לְעִיסָה סִפְּק טְמֵאָה, עַד שֶׁלֹּא גְלַגְלָה – תַּעֲשֶׂה בְּטֵמְאָה. מִשְׁגְּלַגְלָה – תַּעֲשֶׂה בְּטֵהֲרָה, וְחִלְתָּה תְלוּיָהּ. בְּאִיזָה סִפְּק אָמְרוּ? בְּדָבַר הַסִּפְּק לְחִלָּה. וְכֵן פְּרוּת שֶׁנוֹלַד לָהֶן סִפְּק טְמֵאָה, עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּן – יַעֲשׂוּ בְּטֵמְאָה. מִשְׁנִגְמְרָה מְלֹאכְתָּן – יַעֲשׂוּ בְּטֵהֲרָה, וְתְרוּמְתָן תְלוּיָהּ. בְּאִיזָה סִפְּק אָמְרוּ? בְּדָבַר הַסִּפְּק לְתְרוּמָה:

יב. גַּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר וְהִיָּתָה לוֹ עֶסֶה, נַעֲשֶׂה עַד שֶׁלֹּא קָרְמוּ פְּנִיָּה – חַיֵּב. מִשְׁקָרְמוּ פְּנִיָּה – פְּטוּרָה; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר: עַד שֶׁלֹּא תִתְגַּלְגַּל בַּחֲטָיִים וְתִטְמָטֵם בְּשַׁעֲוִירִים – חַיֵּב. גְּלַגְלָה בַּחֲטָיִים וְתִטְמָטֵם בְּשַׁעֲוִירִים – פְּטוּרָה. אֲחֵרִים אָמְרוּ מִשֵּׁם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה: מִשְׁתַּעֲשֶׂה מִקְרָצוֹת:

<p>25</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>טז 16</p>	<p>עלות השחר _____ 4:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:18 בבלי: סוכה יח • ירושלמי: נדרים י • תוספתא: מעשר שני ג נ"ך: איוב יד-טו • רמב"ם: תרומות ו</p>
<p>26</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יז 17</p>	<p>עלות השחר _____ 4:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:17 בבלי: סוכה יט • ירושלמי: נדרים יא • תוספתא: מעשר שני א נ"ך: איוב טז-י • רמב"ם: תרומות ז</p>
<p>27</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יח 18</p>	<p>עלות השחר _____ 4:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:16 בבלי: סוכה כ • ירושלמי: נדרים יב • תוספתא: מעשר שני ב נ"ך: איוב יז-יט • רמב"ם: תרומות ח</p>
<p>28</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יט 19</p>	<p>עלות השחר _____ 4:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:15 בבלי: סוכה כא • ירושלמי: נדרים יג • תוספתא: מעשר שני ג נ"ך: איוב כ-כא • רמב"ם: תרומות ט</p>
<p>29</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כ 20</p>	<p>עלות השחר _____ 4:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:14 בבלי: סוכה כב • ירושלמי: נדרים יד • תוספתא: מעשר שני ד נ"ך: איוב כב-כג • רמב"ם: תרומות י</p>
<p>30</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כא 21</p>	<p>עלות השחר _____ 4:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:13 בבלי: סוכה כג • ירושלמי: נדרים טו • תוספתא: מעשר שני ה נ"ך: איוב כד-כה • רמב"ם: תרומות יא</p>
<p>31</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 4:40 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:12 בבלי: סוכה כד • ירושלמי: נדרים טז • תוספתא: חלה א נ"ך: איוב כו-כז • רמב"ם: תרומות יב</p>

Candle Lighting 7:56 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:25 זמן מוצש"ק

ווען א מענטש טוט א מצוה, אפילו עס איז נאר א קליינע מצוה, אויב אבער העלפט דאס ארויס אנדערע אידן, איז דאס פילפאכיג מער חשוב ווי ווען א מענטש טוט גאר א גרויסע מצוה, אבער עס איז נאר פאר זיך אליין.
(ספר תהלות אות השוכה סימן נ"ה)